

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Sandra Šubertová

**Mediální obrazy politických lídrů – volby
2010**

Diplomová práce

Praha 2012

Autor práce: **Sandra Šubertová**

Vedoucí práce: **PhDr. Jan Křeček, Ph.D.**

Rok obhajoby: **2012**

Bibliografický záznam

ŠUBERTOVIÁ, Sandra. *Mediální obrazy politických lídrů – volby 2010*. Praha, 2012. 134 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Jan Křeček, Ph.D.

Abstrakt

Diplomová práce s názvem *Mediální obrazy politických lídrů – volby 2010* se zabývá zobrazováním zkoumaných politických lídrů, Vojtěcha Filipa, Jiřího Paroubka, Petra Nečase, Radka Johna a Karla Schwarzenberga, v jednotlivých tištěných denících. Práce obsahuje představení jednotlivých lídrů a politických stran, ve kterých v době voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2010 působili.

Práce poukazuje na rozdílné mediální obrazy lídrů jednotlivých politických stran v různých médiích. Součástí práce je kvantitativní obsahová analýza deníků MF Dnes, Lidových novin, Hospodářských novin, Práva a Blesku v předvolebním období 1. 4. 2010 – 27. 5. 2010, prostřednictvím které je zkoumána četnost informování o jednotlivých lídrech ve zkoumaných denících, rozdíly v prezentaci jednotlivých lídrů a věnované pozornosti každému z nich.

Dále je kromě četnosti zkoumáno i vyznění jednotlivých článků. Práce analyzuje jednotlivé deníky z pohledu informování o jednotlivých lídrech v poměru s ostatními tématy.

Teoretickým konceptem je mediální komunikace ve vztahu k politice. Na politickou komunikaci práce nahlíží rovněž z pohledu teorie politického paralelismu a vlivu médií na politiku.

Abstract

This thesis titled *The Media Images of Political Leaders – 2010 Elections* focuses on descriptions and depictions of Czech political leaders, Vojtěch Filip, Jiří Paroubek, Petr Nečas, Radek John and Karel Schwarzenberg in printed press. The thesis contains an introduction of the leaders and the parties which they led during the 2010 parliamentary elections.

The thesis shows the differing images of the leaders in various media. It contains a quantitative content analysis of MF Dnes, Lidové noviny, Hospodářské noviny, Právo and Blesk daily newspapers in the pre-election period between 1 April and 27 May 2010, examining the frequency of informing about the leaders, differences in their presentation and attention given to each of them.

The content and tone of individual articles has been examined as well. The thesis also analyses the ratios between informing about the individual leaders and other topics in each newspaper.

The theoretical concept of the thesis is media communication in relation to politics. Political communication is examined from the view of the theory of political parallelism and the influence of media on politics.

Klíčová slova

amerikanizace, kvantitativní obsahová analýza, mediální obraz, personalizace politiky, politický lídr, politický paralelismus, tištěná média, volby

Keywords

americanization, quantitative content analysis, media image, personalization of politics, political leader, political parallelism, printed media, elections

Rozsah práce: 209 564 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne

Sandra Šubertová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda upřímně poděkovala PhDr. Janu Křečkovi, Ph.D. za pomoc při zpracování této práce, za to, že mi ukázal směr, jak práci zpracovat a především pak za vedení při vyhodnocování výzkumné části této práce.

Dále bych chtěla vyjádřit svůj dík Zbyňku Hutarovi a Janu Vinterovi za podporu a trpělivé zodpovídání mých otázek a v neposlední řadě patří moje poděkování Mikhailu Subachevovi za značnou pomoc při finálním zpracovávání práce.

Své rodině bych rovněž ráda poděkovala za podporu nejen v době psaní této práce, ale po celou dobu mého studia, čehož si velmi vážím.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky UK FSV Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Šubertová Sandra	Razítko podatelny:
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2010	
E-mail diplomantky/diplomanta: sandra.subertova@gmail.com	
Studijní obor/typ studia: Mediální studia/kombinovaná	
Předpokládaný název práce v češtině: Mediální obrazy politických lídrů – volby 2010	
Předpokládaný název práce v angličtině: Media images of political leaders – 2010 Elections	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok – vzor: <i>ZS 2012</i>) (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve</u> po dvou semestrech od schválení tezí, tedy teze schválené v LS 2010/2011 umožňují obhajovat práci nejdříve v LS 2011/2012): LS 2012	
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Tématem práce je poukázat na rozdílné mediální obrazy lídrů jednotlivých politických stran v různých médiích ve specifické době konání voleb v roce 2010.	
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Cílem práce je přiblížit mediální obrazy politických lídrů jednotlivých politických stran v době voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2010. Dále je rovněž cílem poukázat na možné rozdíly v informování o různých politických stranách v různých českých médiích.	
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):	
TEORETICKÁ ČÁST <ol style="list-style-type: none"> Představení jednotlivých politických stran. (ODS, ČSSD, TOP09, VV, KSČM) Představení jednotlivých lídrů stran. (Petr Nečas, Jiří Paroubek, Karel Schwarzenberg, Radek John, Vojtěch Filip) Popis průběhu voleb do PS PČR 2010. (Situace před volbami, kandidující strany, předvolební průzkumy, výsledky voleb) Popis zkoumaných médií. (MF Dnes, Lidové noviny, Právo, Hospodářské noviny, Blesk) 	
PRAKTICKÁ ČÁST <ol style="list-style-type: none"> Kvantitativní obsahová analýza. Zhodnocení výsledků analýzy. Závěr. 	
Vymezení podkladového materiálu (např. tituly a období, za které budou analyzovány): MF DNES, Lidové noviny, Právo, Hospodářské noviny, Blesk – v období leden	

2010 – červen 2010

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Kvantitativní obsahová analýza.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

1. **KLÍMA, M. – Volby a politické strany v moderních demokraciích. Praha: Radix, 2003**

Srovnávací studie. Obecná charakteristika základních vývojových typů politických stran. Srovnání stranických a volebních systémů ve vyspělých demokratických zemích, především západoevropských.

2. **LUKAS, J. – Psychologie vůdcovství: lídři a uplatňování moci. Brno: Computer Press, 2008**

Přehledová studie shrnuje základní poznatky sociálních věd o fenoménu vůdcovství a jeho uplatnění v politické oblasti. Kniha komplexně popisuje fenomén vůdcovství, moci, autority a autoritářství a následuje nástin politické psychologie jakožto sociálně-psychologické disciplíny, ze které pojetí vůdce v knize vychází.

3. **FIALA, P. – Politika, jaká nemá být. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010**

Autor se ve svých esejích zamýšlí nad současnou neuspokojivou situací panující poli české a evropské politiky, zabývá se např. pádem vlády M. Topolánka uprostřed evropského předsednictví v březnu 2009, úřednickou vládou Jana Fischera, parlamentními volbami s jejich změněným termínem, evropskými smlouvami, evropskou politikou atd.

4. **ŽANTOVSKÝ, P.; BEZDÍČEK, V. – Média a moc. Praha: Votobia, 2000**

Sborník interpretuje různorodé podoby vztahu médií a politické moci v současné společnosti. Vymezení principů fungování hromadných sdělovacích prostředků, podstata společenského a politického vlivu médií.

5. **JIRÁK, J. Politická komunikace a média. Praha: Karolinum, 2000**

Sborník zkoumá vztah politické komunikace a masmédií. Konfrontace mediální reality se skutečností se zaměřením na význam komunikace pro fungování organizačních struktur a závislost politických systémů na procesech komunikace.

6. **TRAMPOTA, T.; VOJTĚCHOVSKÁ, M. – Metody výzkumu médií. Praha: Portál, 2010**

Publikace seznamuje čtenáře s metodami užívanými při výzkumu médií. Kniha obsahuje jak zásady komerčního výzkumu médií (výzkum sledovanosti, měření efektivity reklamy), tak i výzkumu akademického (výzkum mediálních organizací, analýza reprezentace, interpretace textu).

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

HOFFMANNOVÁ, Aneta. Mediální prezentace Karla Schwarzenberga v denících MF Dnes, Lidové noviny a Právo v předvečer voleb. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, 2010.

HUDEČKOVÁ, Martina. Mediální obraz Václava Havla ve vybraných obdobích 2003-2008. Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií, 2010.

ŽÁKOVÁ, Michaela. Mediální obraz Václava Havla v čase jeho prezidentských voleb. Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2010.

JEŘÁBKOVÁ, Pavla. Mediální reprezentace politiků ve zpravodajství. Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií, 2009.

NOVÁKOVÁ, Radka. Mediální obraz prezidentských kandidátů před volbami 2008. Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií, 2009.

POMŠÁROVÁ-ŽIDLICKÁ, Markéta. Obsahová analýza obraz politika v celostátním a regionálním deníku na příkladu Jiřího Čunka. Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií, 2008.

VAŇKOVÁ, Tereza. Mediální obraz Jiřího Paroubka v denících Právo a Mladá Fronta Dnes. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, 2008.

BOROVÍČKOVÁ, Lucie. Mediální obraz Občanské demokratické strany před parlamentními volbami 2006 v deníku Mladá fronta DNES a deníku Právo. Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2007.

Datum / Podpis studenta/ky

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Doporučuji začít zpracováním „teoret. části“ – „analytické“ musí předcházet důsledná rešerše

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:
veřejná sféra, personalizace, amerikanizace

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na UK FSV vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

PhDr. Jan Křeček, Ph.D.

.....

**Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga
pedagožky/pedagoga**

Datum / Podpis

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT **VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ** A VE **DVOU** VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY UK FSV. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI **VYZVEDNOUT** V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A **NECHAT VEVÁZAT** DO OBOU KOPIÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE DOPORUČENÉ PEDAGOGEM/PEDAGOŽKOU BUDE VEDENÍ IKSŽ POUZE BRÁT NA VĚDOMÍ, TEZE PODÁVANÉ STUDENTEM/KOU SAMOSTATNĚ BUDE PROJEDNÁVAT.

Obsah

ÚVOD.....	4
1. PŘEDSTAVENÍ JEDNOTLIVÝCH POLITICKÝCH STRAN.	7
1.2 Komunistická strana Čech a Moravy.....	8
1.2.1 Komunistická strana po roce 1989.....	10
1.2.2 Současnost	11
1.3 Česká strana sociálně demokratická.....	13
1.3.1 ČSSD po roce 1989	15
1.4 Občanská demokratická strana	16
1.4.1 ODS po roce 1991.....	18
1.4.2 ODS po roce 1993.....	19
1.4.3 ODS po roce 1998.....	20
1.4.4 ODS po roce 2002.....	22
1.5 Věci veřejné.....	23
1.5.1 Program strany Věci veřejné	24
1.5.2 Vít Bárta a kauza financování poslanců VV	26
1.6 TOP 09.....	28
1.6.1 Pozadí vzniku TOP 09	28
1.6.2 Strana TOP 09.....	30
2. PŘEDSTAVENÍ JEDNOTLIVÝCH LÍDRŮ STRAN	32
2.1 Vojtěch Filip	32
2.2 Jiří Paroubek.....	32
2.3 Petr Nečas	34
2.4 Radek John	35
2.5 Karel Schwarzenberg.....	35
3. VOLBY DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY PČR V ROCE 2010	37
3.2 Předčasné volby v roce 2009	37
3.3 Průběh voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2010.....	38
3.3.1 Předvolební průzkumy	39
3.3.2 Výsledky voleb	43
4. POPIS ZKOUMANÝCH MÉDIÍ.....	45
4.1 Mladá fronta Dnes.....	45
4.2 Lidové noviny	46

4.3	Právo	47
4.4	Hospodářské noviny	48
4.5	Blesk.....	49
5.	TEORIE VŮDCOVSTVÍ	50
5.1	Vymezení pojmu vůdce a vůdcovství	50
5.2	Současné teorie politického vůdcovství	53
5.3	Současné chápání vůdců ve společnosti	57
6.	POLITIKA A MÉDIA.....	59
7.	POLITICKÝ PARALELISMUS.....	61
8.	PERSONALIZACE POLITIKY	65
8.1	Amerikanizace	67
9.	KVANTITATIVNÍ OBSAHOVÁ ANALÝZA	69
9.1	Formulace výzkumných otázek.....	69
9.2	Definice výběrového vzorku	70
9.3	Výběr a definice jednotky měření.....	71
9.4	Kategorie proměnných	71
9.5	Sběr dat.....	72
10.	VYHODNOCENÍ VÝZKUMU	73
10.1	Celkové vyhodnocení z perspektivy zkoumaných médií	73
10.2	Vyhodnocení výzkumu dle jednotlivých deníků	76
10.2.1	Vyhodnocení výzkumu – MF Dnes	78
10.2.2	Vyhodnocení výzkumu – Lidové noviny	81
10.2.3	Vyhodnocení výzkumu – Hospodářské noviny.....	84
10.2.4	Vyhodnocení výzkumu – Právo	86
10.2.5	Vyhodnocení výzkumu - Blesk.....	89
10.3	Celkové vyhodnocení z perspektivy zkoumaných lídrů.....	92
10.4	Vyhodnocení výzkumu dle jednotlivých lídrů.....	93
10.4.1	Vyhodnocení výzkumu – Vojtěch Filip	93
10.4.2	Vyhodnocení výzkumu – Jiří Paroubek.....	96
10.4.3	Vyhodnocení výzkumu – Petr Nečas	98
10.4.4	Vyhodnocení výzkumu – Radek John	101
10.4.5	Vyhodnocení výzkumu – Karel Schwarzenberg.....	103

10.5	Srovnání prostoru v médiích věnovaného politickým lídrům a ostatním tématům	105
11.	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	110
	ZÁVĚR	114
	SUMMARY	119
	POUŽITÁ LITERATURA	120
	Monografie	120
	Elektronické zdroje	121
	Zahraniční zdroje	125
	Akademické práce	127
	SEZNAM TABULEK	129
	SEZNAM GRAFŮ	130
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	131
	SEZNAM PŘÍLOH	132
	PŘÍLOHY	133

Úvod

Volby mohou být vnímány jako počátek změny ve společnosti. Mohou být vnímány i jako možnost vyjádřit svůj názor, zlepšit si životní podmínky. Tato diplomová práce se věnuje právě volbám, a to konkrétně volbám do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2010.

Cílem práce není pouhý popis průběhu voleb i přesto, že svým způsobem byly tyto volby výjimečné a popisovat jejich průběh by se dalo na mnoho desítek stran. Cílem této práce je postihnout mediální obrazy politických lídrů ve specifickém období těchto voleb.

Jako zkoumaní političtí lídři byli vybráni představitelé největších parlamentních politických stran, a to Vojtěch Filip, Jiří Paroubek, Petr Nečas, Radek John a Karel Schwarzenberg. Práce má za cíl provést čtenáře historickým pozadím těchto osob a následně nastínit jejich zobrazování v jednotlivých tištěných médiích. Média, jež byla ke zkoumání vybrána, patří mezi nejčtenější české deníky a jedná se o Mladou frontu Dnes, Lidové noviny, Hospodářské noviny, Právo a Blesk. Práce nemá ambice dopodrobna popisovat politiku jednotlivých deníků a hledat sebemenší rozdíly v informování o jednotlivých politických stranách. Práce se dívá zblízka na specifické období voleb a snaží se nastínit, zda se v tomto zkoumaném období jednotlivé deníky přikláněly k různým politickým stranám a pokud ano, tak k jakým.

Struktura práce je následující; úvodem popisuje historii jednotlivých politických stran, cílem je představení těchto stran a následně i zkoumaných politických lídrů, kteří v těchto stranách v době voleb v roce 2010 působili.

Dále práce představuje jednotlivé politické lídry, cílem je přiblížit jejich životní zkušenosti na politickém poli, což vede k pochopení následné analýzy. Nedílnou součástí práce je i představení jednotlivých deníků, jež jsou následně analyzovány.

Práce si vytyčila i cíl popsat průběh voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2010, tedy specifického období zkoumání. Na tyto volby je často nahlíženo jako na netradiční, jako na volby s překvapivým výsledkem. Těmto volbám předcházela pád vlády Mirka Topolánka v březnu roku 2009, tedy v době předsednictví České republiky Radě Evropské unie. Následné předčasné volby byly naplánovány na říjen 2009. Předčasné volby měly zkrátit volební období prozatímní vlády Jana Fischera, nakonec ale byly posunuty až do řádného termínu v květnu 2010.

Práce shrnuje situace těsně před řádnými volbami v roce 2010 s cílem uvedení do kontextu na politickém poli v roce 2010.

V těchto volbách zvítězila strana ČSSD s 22,08 % hlasy, tedy o pouhých 1,86 % více než strana ODS, jež se umístila na druhém místě. Takto těsný výsledek nepredikoval žádný z předvolebních průzkumů, proto jsou výsledky považovány za více než překvapivé. Proto se hovoří o neúspěchu ČSSD i přesto, že fakticky volby tato strana vyhrála, i když těsně. Následkem této situace rezignoval na svou funkci tehdejší předseda ČSSD Jiří Paroubek a sestavením vlády byl poté pověřen Bohuslav Sobotka. Nicméně strana ČSSD ani spolu s KSČM nedosáhla nadpoloviční většiny a ostatní parlamentní strany, ODS, TOP 09 a VV, dosáhly dohromady 118 hlasů z 200. Počátkem června byl tedy sestavením vlády pověřen Petr Nečas.

Otázkou zůstává, jakou roli hrála v tomto překvapivém vývoji voleb v roce 2010 média. Mohla mít tak výrazný vliv na „prohru“ strany ČSSD? Z jakého důvodu se předvolební průzkumy tak výrazně lišily od skutečných výsledků? Tato práce se věnuje i vysvětlení vztahu politiky a médií a snaží se osvětlit vzájemné ovlivňování těchto dvou entit. Práce se věnuje i teorii vůdcovství, neboť základem pro následnou analýzu je vyobrazování politických lídrů, proto práce zmiňuje i teoretické koncepty vůdcovství, vysvětluje samotný pojem vůdce a představuje typologii vůdců.

Teoretickým východiskem pro samotnou analýzu je pak teorie politického paralelismu, která se opírá o předpoklad propojení médií s jednotlivými politickými stranami, práce zmiňuje i současné trendy jako personalizaci politiky a amerikanizaci. Následná výzkumná část této práce, která je zpracována metodou kvantitativní obsahové analýzy, zkoumá, do jaké míry zkoumaná média stranila jednotlivým politickým lídrům v době voleb v roce 2010.

Jako zkoumané období bylo původně stanoveno šestiměsíční období před volbami. Vzhledem k příliš velkému základnímu vzorku pro analýzu bylo ale v rámci přípravné fáze výzkumu zvoleno kratší období, a to od 1. 4. 2010 do 27. 5. 2010. Výzkum tedy začíná v tzv. horké fázi před volbami, kdy strany začínají komunikovat svůj volební program a končí jeden den před samotným konáním voleb. Výsledný vzorek je rozsáhlý a domníváme se proto, že ke zjištění trendu v informování o jednotlivých lídrech v jednotlivých médiích je dostačující.

Kromě četnosti článků o jednotlivých lídrech v denících je zkoumáno i vyznění jednotlivých článků, zda je o lídrech informováno pozitivně, neutrálně či negativně.

Závěrem práce je potom výsledné zhodnocení výsledků analýzy, kde se práce zamýšlí i nad prostorem věnovaným politickým tématům a ostatním tématům v době voleb.

Původní myšlenkou, proč byla tato práce napsána, je tedy zjištění provázanosti jednotlivých médií a politických stran, potažmo lídrů těchto stran, a otázka, zda může mít tato provázanost vliv na veřejnost, respektive na samotné výsledky voleb.

1. Představení jednotlivých politických stran.

Tato kapitola slouží jako úvod do problematiky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2010. K pochopení průběhu voleb, výsledku voleb a zároveň k proniknutí k tématu této práce, jímž je především mediální obraz politických lídrů v době zmíněných voleb, je potřeba uvést politické pozadí jak jednotlivých lídrů, tak politických stran, ve kterých lídři v době voleb působili, a které jako výsledek těchto voleb získaly zastoupení v Parlamentu.

Struktura této kapitoly a pořadí, ve kterém je zmiňováno o jednotlivých politických stranách, je dáno od nejstarších po nejmladší. Jako nejstarší strany jsou v této kapitole uvedeny Komunistická strana Čech a Moravy a Česká strana sociálně demokratická, jejichž kořeny spadají do doby před revolucí v roce 1989. Následuje Občanská demokratická strana, jejíž vznik se datuje až po této revoluci, a jako poslední jsou uvedeny dvě nejmladší strany, Věci veřejné a TOP 09.

V první kapitole je uvedena stručná historie a charakteristika jednotlivých stran, stejně tak jako nejdůležitější milníky v průřezu od počátku vzniku jednotlivých stran, díky čemuž je možné následně lépe chápat události spojené s průběhem voleb v roce 2010.

1.2 **Komunistická strana Čech a Moravy**

Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) je nástupcem Komunistické strany Československa (KSČ), což byla levicová parlamentní strana v Československu. Fungovala v letech 1921 až 1992, a byla členem Komunistické internacionály neboli Kominterny, mezinárodní komunistické organizace politických stran se sídlem v Moskvě. „Byla ustanovena v březnu 1919 za účasti 45 delegátů z 19 politických organizací. Prvním předsedou se stal G. Zinovjev. Myšlena jako celosvětová politická strana s místními pobočkami v jednotlivých státech, s cílem vítězství komunismu ve světě.“¹

Ideologie komunismu vychází především z marxismu, filozofického a ideologického směru Karla Marxe a následně Friedricha Engelse. Hlavní dílo německého filozofa Marxe je dílo *Kapitál* z roku 1867, ve kterém se Marx kriticky vyjadřuje ke kapitalismu a analyzuje kapitalistické způsoby výroby. Podle Marxe těmito způsoby dochází k třídnímu boji a zvyšující se rozpory mezi třídami vedou zákonitě k revoluci. Vznikla proto myšlenka komunismu, ideologie, díky níž se měly rozdíly mezi třídami i lidmi zmenšovat a vzniknout tak spravedlivá společnost. Ideologie komunismu byla prezentována prostřednictvím členských politických stran Kominterny, jejímž cílem bylo bojovat „všemi dostupnými prostředky včetně branné síly za svržení mezinárodní buržoazie a za vytvoření mezinárodní sovětské republiky jako přechodného stadia před úplným zrušením státu.“²

Výsledkem komunismu měl být podle Marxe zánik státu, na čemž postavil myšlenku Vladimir Iljič Lenin, který přišel s rozvinutím teorie marxismu, s tzv. leninismem. „Teoretické základy tohoto pojetí položil Lenin těsně před bolševickou revolucí knihou *Stát a revoluce* (1917). V ní uvedl, že před ustavením skutečného plného komunismu bude po blíže neurčenou delší dobu existovat nižší stadium komunistické společnosti, mimo jiné za přítomnosti státu.“³ Lenin proto nastolil tzv.

¹ Kominterna, Kominforma. *Totalita* [online]. © 2011 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z: <http://www.totalita.cz/vysvetlivky/ki.php>

² Komunismus 2. *Naše historie* [online]. 2011-01-15 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z: <http://nasehistorie.blog.cz/1101/komunismus-2>

³ Komunismus 2. *Naše historie* [online]. 2011-01-15 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z: <http://nasehistorie.blog.cz/1101/komunismus-2>

Novou ekonomickou politiku, která umožňovala omezené podnikání v rámci socialistického systému.

Po druhé světové válce nastoupilo i Československo k režimu budování socialismu, totalitní režim zde panoval od roku 1948 až do sametové revoluce v roce 1989. Tento režim sice přinesl jisté sociální jistoty, ale způsob, kterým byl prosazován, připravil o životy mnoho lidí. Totalitní režim byl charakteristický především popravami politických vězňů a vězněním odpůrců režimu, znárodňováním a konfiskací majetku, znemožněním cestování a svobodné výměny informací s ostatním světem, znemožněním svobodného vyjádření názoru, diskuse a volného publikování, útoky na církev a náboženskou svobodu, omezováním svobodného přístupu ke vzdělání pro děti z politicky nebo třídně nevyhovujících rodin či faktickou absencí svobodných voleb.

Česká republika považuje komunistický režim a jeho propagaci za protiprávní. Od 9. července 1993 existuje zákon 198/1993 Sb. o protiprávnosti komunistického režimu a odporu proti němu. „Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky: Vědom si povinnosti svobodně zvoleného parlamentu vyrovnat se s komunistickým režimem, Parlament konstatuje, že Komunistická strana Československa, její vedení i členové jsou odpovědní za způsob vlády v naší zemi v letech 1948 - 1989 a to zejména za programové ničení tradičních hodnot evropské civilizace, za vědomé porušování lidských práv a svobod, za morální a hospodářský úpadek provázený justičními zločiny a terorem proti nositelům odlišných názorů, nahrazením fungujícího tržního hospodářství direktivním řízením, destrukcí tradičních principů vlastnického práva, zneužíváním výchovy, vzdělávání, vědy a kultury k politickým a ideologickým účelům, bezohledným ničením přírody, a prohlašuje, že ve své další činnosti bude vycházet z tohoto zákona.“⁴

⁴ Prezentace Policie ČR - Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu služby kriminální policie a vyšetřování. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. © 2005 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/policie/udv/zakony/198_1993.html

1.2.1 Komunistická strana po roce 1989

V prosinci roku 1989, krátce po listopadové revoluci, proběhl mimořádný sjezd KSČ, na kterém bylo rozhodnuto o organizaci komunistů v Čechách a na Moravě. „Sjezd mimo jiné přijal tzv. akční program strany, v němž vyjádřil snahu přeměnit KSČ v moderní politickou stranu a vyslovil se pro vytvoření právního státu na principech pluralitní demokracie.“⁵ V březnu roku 1990 se konal ustavující sjezd KSČM a následně 13. – 14. října 1990 proběhl první řádný sjezd KSČM, na kterém byl přijat první samostatný program strany. Došlo i na změnu předsedy strany, Jiřího Machalíka tehdy vystřídal reformně orientovaný Jiří Svoboda. Přestože v tomto období byla KSČM chápána jako součást federální KSČ, prováděla již svoji samostatnou politiku.

KSČ se následně podařilo stabilizovat své postavení a v kombinaci se stabilní voličskou základnou získala v červnových volbách 13,5 % hlasů. Po těchto volbách bylo zřejmé, že si komunistická strana udrží pozici jak v politice, tak ve společnosti a otázkou pouze zůstávalo, kterým směrem se bude filozofie strany dále ubírat. Zda se bude snažit transformovat a modernizovat, nebo se bude dále orientovat na tradiční a v levicovém slova smyslu konzervativní voliče a pokračovat v duchu politiky před listopadem 1989. Podle Pšeji (2005, s. 102) byla charakteristickým rysem komunistické strany po revoluci právě tato nerozhodnost a nejistota, kterou strategii zvolit, a dalším faktorem bylo vnitřní štěpení; od strany se nejdříve odpojilo Demokratické fórum komunistů (DFK), jehož členové se neztotožňovali s názory stávajícího vedení strany, a na jaře 1991 se zformovala další reformní skupina s názvem Demokratická levice, z jejíž členů následně vznikla Demokratická strana práce. Odchod této reformně laděné skupiny poté způsobil pnutí ve straně, následkem čehož se spojila KSČM s hnutím Demokratická levice a v roce 1992 tak vznikla koalice s názvem Levý blok, která šla poté i do parlamentních voleb v témže roce. Jejich výsledky potvrdily stabilitu a dominanci komunistické strany v levicové sféře politiky.

Ani tento výsledek však neukončil spory uvnitř strany a její rozštěpenost, která byla podpořená především nevyřešenou otázkou směřování strany. Toto období vnitřní nestability nakonec vyvrcholilo v závislosti na výsledku ze sjezdu ve dnech 12. – 13.

⁵ PŠEJA, Pavel. *Stranický systém České republiky: Politické strany a jejich vývoj 1989-1998*. 1. vyd. Brno : Institut pro srovnávací politologický výzkum, 2005. Vývoj systému a jednotlivých stran v rámci dílčích etap, s. 100. ISBN 80-7325-069-1.

prosince 1992. „Sjezd přijal dokument s názvem *Program KSČM*, který byl Svobodovým vedením interpretován jako krok k reformě strany a podnítil ho k zesílení snah, jež v tomto směru vyvíjelo. Toto úsilí nicméně vyvolalo prudkou odezvu: v reakci na něj se zformoval tzv. nekomunistický proud, jehož hlavním představitelem se stal i tehdejší místopředseda KSČM Miroslav Grebeníček. Ke konečnému střetu došlo na třetím sjezdu KSČM 26. června 1993, kde byl právě M. Grebeníček zvolen novým předsedou (J. Svoboda již na předsedu nekandidoval) a i další vysoké posty získali stoupenci jeho politiky kontinuity a zachování komunistických tradic. Sjezd kromě toho výslovně konstatoval, že schválením úprav stanov KSČM byla ukončena činnost platformy působících v rámci KSČM. Výsledky sjezdu byly definitivním impulzem pro odchod těch skupin uvnitř KSČM, které usilovaly o její reformu.“⁶

1.2.2 Současnost

Miroslav Grebeníček vstoupil do KSČ již v roce 1975, ve vedení KSČM stál jako předseda od roku 1993 až do roku 2005. Od roku 1996 zasedá v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, v současnosti jako místopředseda Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu.

Období jeho působení ve vedoucí funkci strany bylo pro KSČM vesměs úspěšné, například v roce 2000 po volbách do krajských zastupitelstev byla KSČM nejsilnější levicovou stranou. „Grebeníček je označován za pragmatického politika, který dokáže vystupovat umírněně a konstruktivně. Například ve svém vystoupení na sjezdu v roce 1999 deklaroval, že chce definitivně skoncovat s praktikami přežívajícími z minulosti i s těmi, kdo nostalgicky vzpomínají na režim před rokem 1989. Svoji konzervativní a revoluční tvář ukazuje především na shromážděních svých příznivců, kde vystupuje jako obhájce minulého režimu.“⁷

V září 2005 však Grebeníček na svou funkci předsedy KSČM rezignoval, především kvůli vnitřním neshodám ve straně a její další ideologické orientaci. Ve stejném roce ho ve funkci předsedy strany nahradil Vojtěch Filip.

⁶ PŠEJA, Pavel. *Stranický systém České republiky: Politické strany a jejich vývoj 1989-1998*. 1. vyd. Brno: Institut pro srovnávací politologický výzkum, 2005. Vývoj systému a jednotlivých stran v rámci dílčích etap, s. 102. ISBN 80-7325-069-1.

⁷ MAREK, Jaromír. Zprávy. *Radio.cz: Český rozhlas* [online]. 2005-09-12 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z: <http://www.radio.cz/cz/rubrika/zpravy/zpravy-2005-09-12>

„Grebeníčkův odchod (a následné zvolení Vojtěcha Filipa) je tak možno považovat za posun strany směrem „do středu“, blíže potenciální (kvazi) koaliční sociální demokracii, a to i přesto, že změna na předsednickém postu znamená změnu spíše symbolickou nežli faktickou změnu politiky KSČM.“⁸

V současnosti se KSČM vymezuje proti minulému režimu ve smyslu odmítání myšlenek stalinismu a jiných nedemokratických praktik. „Programovým cílem KSČM je socialismus, demokratická společnost svobodných, rovnoprávných občanů, společnost politicky a hospodářsky pluralitní, postavená na maximální občanské samosprávě, prosperující a sociálně spravedlivá, pečující o zachování a zlepšování životního prostředí, zabezpečující lidem důstojnou životní úroveň a prosazující bezpečnost a mír. Program KSČM vychází z marxistické teorie otevřeného dialogu s mezinárodním komunistickým a levicovým hnutím, novým myšlenkám a poznatkům.“⁹

K vývoji KSČM po roce 1989 do současnosti lze říci, že se komunistické straně podařilo udržet si pozici v českém stranickém systému navzdory nepochybně složité výchozí pozici po revoluci. Komunistická strana si i nadále udržela stabilní silné voličské jádro a podařilo se jí prosadit na úrovni krajských zastupitelstev. Díky tomu se z KSČM stala strana, se kterou se na české politické straně musí počítat, zejména z perspektivy partnerů z levé strany politického spektra. „Zejména z pohledu ČSSD se v této době KSČM již dostala do postavení logicky akceptovatelného koaličního partnera, který není takto přijímán i v praxi hlavně z ohledů normativních a kvůli obavám z veřejného mínění.“¹⁰

⁸ ČALOUD, Dalibor; FOLTÝN, Tomáš; HAVLÍK, Vlastimil; MATUŠKOVÁ Anna. *Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2006*. 1. vyd. Brno: Institut pro srovnávací politologický výzkum - Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. 219 s. ISBN 80-7325-108-6.

⁹ Naše strana KSČM. *Komunistická strana Čech a Moravy* [online]. © 2010 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z: <http://www.kscm.cz/nase-strana>

¹⁰ PŠEJA, Pavel. *Stranický systém České republiky: Politické strany a jejich vývoj 1989-1998*. 1. vyd. Brno: Institut pro srovnávací politologický výzkum, 2005. Vývoj systému a jednotlivých stran v rámci dílčích etap, s. 109. ISBN 80-7325-069-1.

1.3 Česká strana sociálně demokratická

Česká strana sociálně demokratická (ČSSD) je levicová parlamentní strana. Zároveň je členem Socialistické internacionály, tedy „globálního hnutí sociálně demokratických, socialistických a dělnických stran, vyzývající všechny sociálně a politicky smýšlející lidi a organizace, aby se spojili do celosvětové koalice na podporu nového světového řádu založeného na nových mnohostranných vztazích směřujících k míru, bezpečnosti, udržitelnému rozvoji, sociální spravedlnosti, respektování lidských práv a rovnost pohlaví.“¹¹

Socialistická internacionála je řízena Kongresem, jenž funguje jako nejvyšší rozhodovací orgán. Kongres se schází každé tři až čtyři roky. Dále je řízena Radou, která zahrnuje všechny členské strany a organizace a schází se dvakrát ročně. „Socialistická internacionála, jejíž počátky sahají až do počátku mezinárodních organizací dělnického hnutí, existuje ve své současné podobě od roku 1951, kdy byla obnovena na kongresu ve Frankfurtu. Od té doby je stále aktivní a stále výrazně vzrůstá počet členů, který se více než zdvojnásobil v posledních letech. Labouristické, sociálně demokratické a socialistické strany jsou nyní hlavní politické síly v demokraciích po celém světě, mnoho členských stran Internacionály vede vlády a jsou zástupci hlavní opoziční síly. Téměř padesát členských stran Socialistické internacionály je v současné době ve vládě.“¹²

ČSSD je rovněž členem Strany evropských socialistů, která působí na úrovni Evropské unie a sdružuje socialistické, sociálně demokratické a dělnické strany a strany práce. Podmínkou členství pro ucházející se politickou stranu je jednak členství v Socialistické internacionále a dále pak členství národního státu v Evropské unii. „Postavení přidruženého člena může získat ta strana, která je členem Socialistické internacionály, pochází buď z členské země Evropské unie, nebo z členské země Evropského sdružení volného obchodu (EFTA), či ze země, která je k Evropské unii

¹¹ PRŮŠA, Oldřich. Socialistická internacionála: Deklarace za Sao Paula. *Britské listy: Deník o všem, o čem se v České republice příliš nemluví* [online]. 2004-04-09 [cit. 2011-10-23]. Dostupné z: <http://blisty.cz/art/17587.html>

¹² About us. Progressive politics for a fairer world. *Socialist International* [online]. © 2011 [cit. 2011-10-23]. Dostupné z: <http://www.socialistinternational.org/about.cfm>

přidružena. Českou republiku ve Straně evropských socialistů zastupuje Česká strana sociálně demokratická se statutem plného členství.“¹³

Počátky sociálně demokratické strany lze však vystopovat až do konce 19. století, kdy vznikala různá dělnická hnutí prosazující zájmy zaměstnanců. Dále pak od samotného vzniku Československa byla tehdejší Československá sociálně demokratická strana dělnická zastoupena v první československé vládě a od roku 1919 stranu vedl Vlastimil Tusar.

Československá sociálně demokratická strana dělnická se stala v prvních volbách po válce nejsilnější stranou. Měla velkou voličskou základnu, především mezi dělníky a zaměstnanci. V roce 1921 však došlo k rozštěpení strany, kdy se odtrhla krajně levicová část a založila Komunistickou stranu Československa.

Sociální demokraté dále vnímali jako partnera Československou národně socialistickou stranu, mezi jejíž hlavní představitele patřil Edvard Beneš. Dále po Mnichovské dohodě (ze dne 29. 9. 1938, kdy se Neville Chamberlain, Adolf Hitler, Benito Mussolini a Édouard Daladier dohodli, že Československo musí Německu postoupit Sudety, pohraniční území obývané Němci. Zástupci československé strany nebyli k samotnému jednání přizváni. Hovoří se o tzv. politice appeasementu – politice ústupků agresivním stranám) se sociálně demokratická strana transformovala v Národní stranu práce. Z ní vyšly dvě klíčové organizace – Petiční výbor Věrní zůstaneme a Rada tří, ilegální protinacistické skupiny, v jejichž prostředí vznikl i dokument prodemokratického odboje Za svobodu. „Z devatenácti předválečných členů představenstva strany jich bylo 12 uvězněno a 7 z nich zahynulo. Na nacistických popravištích skončilo svůj život 8 sociálně demokratických poslanců a 3 senátoři. Mnozí členové strany odešli do exilu, podíleli se na zahraničním odboji a zastupovali sociální demokracii v československé exilové vládě a ve Státní radě.“¹⁴

Mezi lety 1945-1948, v období tzv. Třetí republiky, obnovila sociální demokracie svou činnost, ale v roce 1948 byla sloučena s KSČ pod vedením Z. Fierlingera. Díky členům strany, kteří odjeli do exilu, sociální demokracie fungovala i nadále ze zahraničí a nikdy nepřerušila svou činnost. Sídlem ústředního vedení byl

¹³ Evropské strany a frakce EP: Strana evropských socialistů. *Euroskop.cz: Věcně o Evropě* [online]. © 2011 [cit. 2011-10-23]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8626/sekce/strana-evropskych-socialistu/>

¹⁴ Historie ČSSD. *Česká strana sociálně demokratická* [online]. © 2011 [cit. 2011-10-23]. Dostupné z: <http://www.cssd.cz/strana/agenda-a-clenstvi/historie-cssd/>

Londýn. Během Pražského jara v roce 1968 byla snaha o obnovu strany na území Československa, která se však neuskutečnila z důvodu vpádu sovětských vojsk. Na počátku 70. let se exilová sociální demokracie znovu posílila, rovněž díky vlně emigrantů do zahraničí.

1.3.1 ČSSD po roce 1989

Po revoluci v listopadu 1989 se sociální demokracie znovu obnovila a prvním předsedou byl zvolen exilový politik Jiří Horák. Pod jeho vedením strana prosazovala výrazně protikomunistickou politiku, avšak ani díky tomu se v prvních porevolučních volbách v roce 1990 nedostala nad pětiprocentní hranici vstupu do Parlamentu. Následně se v rámci ČSSD zformovalo několik různých proudů, oponentem Horáka byl Miloš Zeman, který se snažil prosazovat radikálnější politiku.

Léta 1990-1992 jsou tedy charakteristická vnitřními spory, ale Pšeja (2005) uvádí, že docházelo zároveň k postupnému posilování strany a nabírání nových členů, kteří přecházeli z Občanského fóra¹⁵ a později z Občanského hnutí¹⁶. V parlamentních volbách v roce 1992 získala sociální demokracie 6,5 % hlasů. Období ukončení vnitřních sporů lze vysledovat až s příchodem Miloše Zemana do vedení strany v roce 1993.

Miloš Zeman se snažil vést politiku pohlcování menších levicových stran, avšak nespoluprací s KSČM, i navzdory snaze získávat jako členy bývalé komunisty. Touto politikou se M. Zemanovi podařilo vydobýt pozici ČSSD jakožto protiváhu Občanské demokratické strany a nejsilnější stranu levice. V roce 1996 ve volbách do Senátu skončila ČSSD s druhým nejlepším výsledkem hned po ODS. Dalším mezníkem pak byly předčasné volby v roce 1998 (spory ve vládní koalici vyústily k předčasným volbám). Miloš Zeman působil v čele strany až do roku 2001, kdy jej vystřídal Vladimír Špidla a dovedl stranu k volbám v roce 2002, v nichž ČSSD obhájila vítězství z roku 1998. S těsnou většinou 101 hlasů utvořila ČSSD koalici s KDU-ČSL a US-DEU.

¹⁵ Občanské fórum bylo politické hnutí, které vzniklo v době sametové revoluce v roce 1989 a odmítalo totalitní komunistický režim. Předsedou byl zvolen Václav Klaus.

¹⁶ Občanské hnutí vzniklo v roce 1991 po odštěpení Občanské demokratické strany z Občanského fóra a jednalo se o středové politické hnutí. Předsedou byl po celou dobu existence Jiří Dienstbier.

Když odstoupil Vladimír Špidla z čela strany, vystřídal jej na tomto postu Stanislav Gross. Ten však ve funkci působil necelý rok a následně odstoupil v souvislosti s aférou ohledně nejasného financování koupě svého bytu.

Stanislava Grosse poté vystřídal Jiří Paroubek, pod jehož vedením v roce 2008 ve volbách do krajských zastupitelstev získala ČSSD všech 13 hejtmánů. V roce 2010 však Jiří Paroubek na svoji funkci rezignoval a vystřídal jej Bohuslav Sobotka. Bohuslav Sobotka se již v roce 1989 podílel na obnovení sociální demokracie a v roce 1990 byl spoluzakladatelem klubu Mladých sociálních demokratů. Mezi léty 2002 až 2006 působil na postu ministra financí a v letech 2003 až 2004, a následně 2005 až 2006 jako místopředseda vlády.¹⁷

V současnosti působí v ČSSD jako místopředsedové Michal Hašek, Marie Benešová, Martin Starec, Lubomír Zaorálek, Jiří Dienstbier a Zdeněk Škromach. Dlouhodobým programem strany je především prosazení oddělení důchodového pojištění od státního rozpočtu, zavedení majetkových příznání či ochrana zaměstnanců.

„Koncepce demokratického sociálního státu je rozhodující součástí politiky ČSSD. Jejím cílem je vytvořit svobodnou, prosperující, solidární a sociálně spravedlivou společnost.“¹⁸

1.4 Občanská demokratická strana

Občanská demokratická strana je v současnosti nejsilnější českou pravicovou stranou a vznikla v roce 1991 rozpadem Občanského fóra. Podle Matuškové (2010: 82) představuje ODS v rámci postkomunistického prostoru jednu z nejúspěšnějších pravicových stran.

Vodička a Cabada (2007, s. 218-219) uvádějí, že ODS je stabilní liberálně-konzervativní politická strana s širokou a pevnou voličskou základnou. Ekonomicky se

¹⁷ SOBOTKA, Bohuslav. Mgr. Bohuslav Sobotka. *Bohuslav Sobotka: Poslanec za Jihomoravský kraj* [online]. © 2011 [cit. 2011-10-23]. Dostupné z: <http://www.bohuslavsobotka.cz/Zivotopis.aspx>

¹⁸ Hodnoty, cíle a principy ČSSD. *Česká strana sociálně demokratická* [online]. © 2011 [cit. 2011-10-23]. Dostupné z: <http://www.cssd.cz/program/hodnoty-cile-a-principy-cssd/>

ODS projevuje liberálně a prosazuje politiku „volné ruky trhu.“ ODS si mimo jiné drží i pozici euroskeptismu vůči Evropské unii.

Hnutí Občanské fórum bylo politické hnutí, které vzniklo bezprostředně po sametové revoluci v roce 1989 jako reakce na události probíhající v té době, konkrétně jako reakce na zásah proti studentské demonstraci na Národní třídě. Jednalo se o široké spektrum občanských aktivit a šlo především o vyjádření nesouhlasu s totalitním komunistickým režimem.

„Na setkání v hledišti pražského Činoherního klubu bylo dne 19. 11. 1989 ve 22 hodin ustaveno Občanské fórum jako mluvčí té části československé veřejnosti, která je stále kritičtější k politice současného československého vedení a která byla v těchto dnech hluboce otřesena brutálním masakrem pokojně manifestujících studentů.

Práce tohoto fóra se účastní Charta 77, Československý helsinský výbor, Kruh nezávislé inteligence, Hnutí za občanskou svobodu, Artforum, Obroda, nezávislí studenti, Československá demokratická iniciativa, VONS, Nezávislé mírové sdružení, Otevřený dialog, československé centrum PEN klubu, někteří členové Československé strany socialistické, Československé strany lidové, církví, tvůrčích a jiných svazů, někteří bývalí i současní členové KSČ a další demokraticky smýšlející občané. Občanské fórum se cítí být způsobilé okamžitě jednat se státním vedením o kritické situaci v naší zemi, vyjadřovat aktuální požadavky veřejnosti a jednat o jejich řešení.“¹⁹

Úvodní prohlášení sepsal Václav Havel, ale vzhledem k charakteru uskupení v úplných počátcích neexistoval předseda v pravém slova smyslu. Funkce předsedy byla zřízena až v roce 1990, kdy lze spatřovat počátky ODS. V první volbě předsedy totiž kandidoval i Václav Klaus, kterého podporoval zejména Meziparlamentní klub demokratické pravice, uskupení, které v rámci Občanského fóra prosazovalo myšlenku transformace fóra spíše do politické strany s jasným a čitelným programem. Václav Klaus po svém zvolení předsedou Občanského fóra začal tuto myšlenku realizovat a výsledkem byl rozpad Občanského fóra a zároveň vznik Občanské demokratické strany v době sněmu 12. a 13. ledna 1991.

„ODS jako taková se etabluje vzápětí po zániku Občanského fóra a na konci dubna 1991 už existuje jako plnohodnotná strana. Nicméně platí, že i když do ODS přešla řada v té době výrazných politiků, dobová média i značná část veřejnosti

¹⁹ Provolání Občanského fóra. *Český rozhlas* [online]. © 2011 [cit. 2011-12-05]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/17listopad/dokumenty/_zprava/645153

považovaly za do budoucna nejvýznamnější stranu Občanské hnutí (OH), další subjekt vzniklý z Občanského fóra. V podstatě až do parlamentních voleb v roce 1992 tak byla ODS považována za stranu sice důležitou, nikoli však s potenciálem výrazně dominovat české stranické scéně nebo ji klíčovým způsobem spoluutvářet.²⁰

1.4.1 ODS po roce 1991

V dubnu roku 1991 proběhl v Olomouci ustavující kongres ODS, jejím předsedou byl zvolen Václav Klaus a strana byla definována jako demokratická a pravicová strana s konzervativním programem. Následně ODS zahájila kontakty s dalšími stranami a do parlamentních voleb v roce 1992 vstoupila ve společné koalici s KDS, což byla strana působící v letech 1990-1996. KDS, tedy Křesťanskodemokratickou stranu, založil protikomunistický disident a bývalý politický vězeň Václav Benda. Dalším a zároveň posledním předsedou strany byl pak Ivan Pilip. Koalice ODS-KDS volby do Federálního shromáždění a České národní rady vyhrála, později se v roce 1996 KDS sloučila s ODS.

„Ve volbách 1992 se ODS prezentovala jako hlavní garant rychlé ekonomické transformace, což spojila s dávkovaným dekomunizačním apelem zejména v podobě obhajoby tvrdého lustračního zákona přijatého na podzim 1991. Zajistilo jí to volební vítězství a suverénní postavení nejsilnější strany české pravice. Napravo od středu sice měla konkurenci zejména v liberálně-konzervativní Občanské demokratické alianci a Křesťanské a demokratické unii – Československé strany lidové, zároveň však mohla počítat po volbách 1992 s vládní spoluprací s těmito stranami, což se stalo realitou.“²¹ Po těchto volbách ODS vytvořila vládní koalici spolu s KDS, KDU-ČSL a ODA. Od roku 1992 je ODS rovněž členem Evropské demokratické unie, uskupení politických stran s liberálním a křesťansko-demokratickým zaměřením, jejímž místopředsedou je až

²⁰ BALÍK, Stanislav. *Občanská demokratická strana a česká politika: ODS v českém politickém systému v letech 1991-2006*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. Vznik ODS, s. 8. ISBN 80-7325-079-9.

²¹ HLOUŠEK, Vít; KOPEČEK, Lubomír. *Politické strany: Původ, ideologie a transformace politických stran v západní a střední Evropě*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. Středoevropský konzervatismus po roce 1989: hledání národních kořenů a vliv anglosaského importu, s. 196. ISBN 978-80-247-3192-6.

do současnosti Václav Klaus.

Po volbách v roce 1992 se začínalo hovořit o rozdělení Československa. Přesto, že zpočátku ODS kandidovala i ve slovenských volbách a usilovala o zachování Československa jako jednotného státu, dala nakonec přednost, na základě atmosféry a vlivu událostí, rozdělení Československa na dva samostatné státy. „Dne 23. června 1992 došlo v Bratislavě k závěrečnému jednání s HZDS, kde bylo rozhodnuto o předložení zákona o zániku federace Federálnímu shromáždění. Dne 25. listopadu 1992 hlasovali všichni přítomní poslanci ODS ve FS pro zákon, podle kterého uplynutím 31. prosince 1992 zaniká ČSFR a jejími nástupnickými státy se stávají Česká republika a Slovenská republika.“²²

1.4.2 ODS po roce 1993

Po rozdělení Československa následovaly v roce 1994 komunální volby, ve kterých získala ODS nejvyšší počty voličských hlasů, díky nimž se jí podařilo následně obsadit většinu míst primátorů ve velkých městech a jiných funkcí v menších obcích.

V roce 1996 proběhly volby do Poslanecké sněmovny a Senátu, kde ODS opět bodovala. Překvapivě dobrý výsledek měli i sociální demokraté, a tak Václav Klaus sestavil menšinovou vládu, kde koalice ODS, KDU-ČSL a ODA obsadila 99 křesel ze dvou set a Miloš Zeman, jakožto předseda ČSSD, se stal předsedou Poslanecké sněmovny a toleroval menšinovou vládu Václava Klause.

1.4.2.1 Sarajevský atentát

V období po volbách v roce 1996 začaly spory uvnitř ODS. Především se neshodovala politika Václava Klause a ministra zahraničních věcí Josefa Zieleniece, který prosazoval více koncepční politiku s dlouhodobějšími plány. Zároveň ODS čelila tlakům ze strany veřejnosti ohledně finančních skandálů, kdy ODS získala pochybné dary.

Podle Pšeji (2005, s. 76) byla předejrou finálního konfliktu rezignace Zieleniece

²² Historie Občanské demokratické strany. *ODS.cz* [online]. © 2011 [cit. 2011-12-05]. Dostupné z: <http://www.ods.cz/historie>

na poslanecký mandát. Další konflikt následně vyvolal místopředseda ODS Miroslav Macek, který veřejnosti předložil analýzu s názvem *Věc: Krize důvěry*, která obsahovala poukazy na chyby, kterých se ODS po dobu svého působení podle Macka dopustila. Na základě těchto událostí Macek rezignoval a své funkce dal poté k dispozici i Ivan Pilip. O den později Pilip a místopředseda strany Jan Ruml vyzvali Václava Klause prostřednictvím médií k odstoupení. Označení Sarajevský atentát se zažilo vzhledem k tomu, že výzva přišla v době, kdy byl Václav Klaus na summitu středoevropských zemí v Sarajevu. Tyto události se staly do jisté míry záminkou pro KDU-ČSL a ODA k vystoupení z koalice a vláda vzápětí podala demisi. Přes to všechno byl Václav Klaus v prosinci 1997 znovu zvolen předsedou strany.

„Tato skutečnost měla vliv na následné události při vytváření "prozatímní" polouřednické vlády. ODS nebyla přizvána k jejímu sestavení a přešla do opozice. Jednáním o složení vlády pověřil prezident republiky Josefa Luxe, přičemž jejím předsedou byl následně jmenován guvernér ČNB Josef Tošovský. Jeho menšinový kabinet získal podporu ČSSD výměnou za vypsání předčasných voleb. 19. prosince 1997 vznikla v ODS názorová platforma reprezentovaná Janem Rumlem a Ivanem Pilipem, kterou podpořila zhruba polovina poslanců a tři senátoři. Pro názorové neshody následně odešla 17. ledna 1998 do nově se rodící Unie svobody. Pokračující politický a mediální tlak tehdy přispěl k úbytku zhruba 20% členů (do voleb postupně z poloviny nahrazeném) a přechodné ztrátě voličské podpory.“²³

1.4.3 ODS po roce 1998

V mimořádných volbách do Poslanecké sněmovny v roce 1998 získala ODS vzhledem k proběhnutým událostem překvapivě dobrý výsledek. Bylo ale obtížné vytvořit koalici, neboť zde stále byla snaha dostat ODS do izolace. Václav Havel tehdy podporoval možnou koalici ČSSD, KDU-ČSL a Unii svobody, problém byl ovšem v tom, že tato podoba koalice by v podstatě deformovala reálný výsledek voleb. Nakonec ale tato varianta ztroskotala na neochotě Unie svobody být ve vládě se sociálními demokraty. Z tohoto důvodu následně vznikla dohoda mezi ČSSD a ODS, tzv. Opoziční smlouva. Opoziční smlouva, neboli celým názvem „Smlouva o vytvoření stabilního politického prostředí v České republice uzavřená mezi Českou stranou

²³ Historie Občanské demokratické strany. *ODS.cz* [online]. © 2011 [cit. 2011-12-05]. Dostupné z: <http://www.ods.cz/historie>

sociálně demokratickou a Občanskou demokratickou stranou“ představovala v době nemožnosti vytvořit koalici řešení stabilní vlády. Díky této smlouvě mezi ODS a ČSSD, kterou někteří označovali spíše za koalici, bylo ČSSD umožněno vládnout v menšinové vládě po celé období až do roku 2002.

„Smlouva o vytvoření stabilního politického prostředí v České republice“, jak se dokument kodifikující opoziční smlouvu oficiálně nazýval, byla slavnostně podepsána 9. července 1998 v Poslanecké sněmovně. Dohoda stvrzovala existenci vlády ČSSD na celé čtyřleté volební období. Menšinové vládě sociální demokracie zaručovala, že neúčastí poslanců ODS při hlasování bude moci získat důvěru, za což občanští demokraté obsadí nejvýznamnější kontrolní posty: předsedů obou komor parlamentu, předsedy rozpočtového výboru, komise pro kontrolu BIS, Vojenského obranného zpravodajství a Nejvyššího kontrolního úřadu. ODS se rovněž zavázala, že v průběhu volebního období nevyvolá hlasování o nedůvěře vládě a ani nepodpoří takové návrhy jiných stran. Obě strany se rovněž dohodly, že vytvoří společnou komisi pro přípravu změn v Ústavě, které budou do dvanácti měsíců předloženy k projednání. Václav Klaus i Miloš Zeman označili podepsání opoziční smlouvy za významný krok, který by měl vést k lepší komunikaci vládní a opoziční strany, než tomu bylo doposud. Výkonná rada ODS v souvislosti se zveřejněním smlouvy konstatovala, že vytvoření stabilní koaliční vlády ODS, KDU-ČSL a US v čele s Václavem Klausem bylo znemožněno zveřejněními postoji KDU-ČSL a US.²⁴

Po uzavření smlouvy však strany cítily velký politický i mediální tlak. Byla zde i snaha vytvořit velkou koalici všech demokratických stran, která se však nesetkala se souhlasem, a to především ze strany tehdejší čtyřkoalice, tedy spojení KDU-ČSL, US-DEU, ODA proti ODS a ČSSD. Dílčím úspěchem čtyřkoalice byly výsledky ze senátních voleb v roce 2000, kdy získala 17 z 27 křesel a obsadila tak většinu Senátu. „Výsledkem následných politických jednání se stal tzv. "Toleranční patent", znamenající soubor podmínek tolerance socialistické vlády a zesílení snahy o zadržování ČSSD při plánovaném pootočení polistopadového vývoje doleva. Dne 26. ledna 2000 podepsaly ODS a ČSSD pět dohod, doplňujících Opoziční smlouvu. Tyto kroky doprovodila výrazná obměna vlády, což vyvolalo částečné zklidnění

²⁴ BALÍK, Stanislav. *Občanská demokratická strana a česká politika: ODS v českém politickém systému v letech 1991-2006*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. Vznik ODS, s. 42. ISBN 80-7325-079-9.

politické situace.“²⁵ Opoziční smlouva se ale nesetkala s nadšením u bývalých studentských aktivistů, kteří jako protest zveřejnili otevřený dopis s názvem „Děkujeme, odejděte.“

„Sdružení bývalých studentských aktivistů a jejich přátel z listopadové "revoluce", kteří u příležitosti 10. výročí událostí roku '89 sepsali výzvu "Děkujeme, odejděte!" zaslali v těchto dnech otevřený dopis senátorům a poslancům. Apelují na ně před druhým kolem prezidentské volby a varují je před *"tou nejpokleslejší stránkou a charakterem české politiky: Milošem Zemanem, kandidátem ČSSD a Václavem Klausem, kandidátem ODS"*.“²⁶

1.4.4 ODS po roce 2002

Před volbami do Poslanecké sněmovny v roce 2002 Václav Klaus pronášel výroky typu, že jakýkoli jiný výsledek než vítězství je prohrou. ODS získala 25 % a tento výsledek, tedy druhé místo, prohrou pro ODS skutečně byl. Tehdejší předseda vítězné ČSSD Vladimír Špidla se snažil o vytvoření koaliční vlády s Koalicí (uskupení KDU-ČSL a US-DEU), proto se ODS ocitla vůbec poprvé ve výrazné opozici. ODS se tedy nacházela v obtížné situaci a v témže roce Václava Klause, který v roce 2003 úspěšně kandidoval na prezidenta České republiky, vystřídal na postu předsedy strany Mirek Topolánek, který dovedl stranu až k volebnímu vítězství v krajských a senátních volbách v roce 2004. Mirek Topolánek stál v čele strany i při volbách do Evropského parlamentu i v době voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2006. V těchto volbách se poprvé do Poslanecké sněmovny dostala i Strana zelených. Volby ale dopadly patem, neboť obě nově vzniklé koalice ČSSD a KSČM proti ODS, KDU-ČSL a SZ měly 100 křesel. Tato krize, o které se více zmiňuji v kapitole o pozadí vzniku strany TOP 09, trvala až do pádu vlády v roce 2009.

²⁵ Historie Občanské demokratické strany. *ODS.cz* [online]. © 2011 [cit. 2011-12-05]. Dostupné z: <http://www.ods.cz/historie>

²⁶ Děkujeme, odejděte: Buďte pamětliví místa a hodiny. *Britské listy* [online]. 2003-01-24 [cit. 2011-12-05]. Dostupné z: <http://blisty.cz/art/12591.html>

Mirek Topolánek působil jako předseda ODS až do roku 2010 a v letech 2006-2009 působil i jako předseda vlády České republiky. V roce 2008 však za jeho předsednictví ODS drtivě prohrála krajské i senátní volby, přišla o všechny hejtmany i o nadpoloviční většinu v Senátu. I přesto svůj mandát i tentokrát obhájil a na místo předsedy ODS rezignoval v roce 2010, poté, co se do médií dostaly jeho skandální výroky v časopisu LUI. „Bezprostředně po spuštění volební kampaně se lídr ODS Mirek Topolánek dostal pod ostrou palbu kritiky. Tentokrát se však k jeho dlouholetým odpůrcům z řad politické konkurence přidali i spojenci uvnitř vlastní strany. Mohou za to Topolánkovy výroky pro homosexuální magazín Lui, ve kterých si nebral servítky s premiérem Janem Fischerem, ministrem dopravy Gustavem Slamečkou, voliči ČSSD i minulosti církvi.“²⁷

1.5 Věci veřejné

Věci veřejné, politická strana, která vznikla již v roce 2001, ale větší pozornost získala až v roce 2010, kdy do ní vstoupil Radek John jakožto respektovaný a mediálně známý žurnalista. Po svém vzniku získaly v roce 2002 Věci veřejné (VV) jeden mandát do zastupitelstva v městské části Praha 1. Další úspěch strana zaznamenala v roce 2006, ale zásadní úspěch nastal až při parlamentních volbách v roce 2010, kdy strana získala 10,9 % hlasů a dostala se tak do Sněmovny Parlamentu ČR. Strana staví svoji politiku na přímé demokracii, kterou se snaží uplatňovat i ve vnitřních záležitostech. O větších tématech se vždy rozhoduje v referendech. „Strana přímou demokracii uplatňuje i v rámci svého programu. Členové a registrovaní příznivci mohou rozhodovat v internetových referendech. Na stejném principu probíhá ve straně i volba vedení a krajských lídrů pro volby.“²⁸ S tímto přístupem souvisí i snaha VV o prosazení přímé volby prezidenta, stejně tak jako dalších ústavních činitelů, jako například starostů či hejtmánů. „V roce 2009 se strana zúčastnila voleb do Evropského parlamentu, kde se ziskem 2,4 procenta skončila na sedmém místě. Ohlásila také svou kandidaturu pro

²⁷ HLOCH, Jan. Topolánek čelí výzvám k rezignaci. *Radio Praha: Český rozhlas 7* [online]. 2010-03-23 [cit. 2011-12-05]. Dostupné z: <http://www.radio.cz/cz/rubrika/udalosti/topolanekeceli-vyzvam-k-rezignaci>

²⁸ SOUKUP, Jaroslav. Věci veřejné. *Novinky.cz* [online]. © 2011 [cit. 2011-12-14]. Dostupné z: <http://tema.novinky.cz/veci-verejne>

předčasné volby, které se měly uskutečnit na podzim 2009, ale po rozhodnutí Ústavního soudu se konaly až v květnu 2010.²⁹

1.5.1 Program strany Věci veřejné

Podle informací na oficiálních webových stránkách www.veciverejne.cz se snaží VV prosazovat změny v současné politice zejména přímou demokracií. Dále tvrdí, že na své členy strana klade velké morální nároky a každý člen musí podepsat etický kodex strany. Věci veřejné rovněž tvrdí, že je pro ně důležité flexibilně pomáhat občanům, proto otevřeli první občanskou poradnu v Praze, kde mohou občané konzultovat své problémy přímo s pracovníky VV. „Ve své víře v občana vycházíme z humanistických hodnot první republiky a sdílíme názor našeho prvního prezidenta Tomáše G. Masaryka, že demokracie je především hovorem mezi rovnými.“³⁰

Věci veřejné dále usilují o ústavní ukotvení referenda a přímou volbu ústavních činitelů. Volební desatero z roku 2010, kdy VV získaly ve volbách 10,9 % hlasů, obsahuje:

1. Státem garantovaná standardní zdravotní péče, konkurence pojišťoven v nadstandardu.
2. Stop zadlužování, snížení výdajů ve veřejných zakázkách o 20 %, zakázky na internetu a pod dohledem veřejnosti.
3. Štíhlý stát: plošné snížení počtu úředníků o 10 %.
4. Důchodová reforma: v mládí odpovědnost, ve stáří jistota.
5. Snížení nezaměstnanosti díky snazšímu čerpání peněz z EU a podpoře malých a středních podnikatelů.
6. Podpora rodin s dětmi: slevy na sociálním pojištění, startovací byty, více školek a jeslí.

²⁹ SOUKUP, Jaroslav. Věci veřejné. *Novinky.cz* [online]. © 2011 [cit. 2011-12-14]. Dostupné z: <http://tema.novinky.cz/veci-verejne>

³⁰ O nás. *Veciverejne.cz* [online]. © 2011 [cit. 2011-12-21]. Dostupné z: <http://www.veciverejne.cz/o-nas.html>

7. Zastavit korupci v armádních zakázkách, peníze do školství a podpory vzdělávání.
8. Jednodušší zákony, vyšší vymahatelnost práva.
9. Sociální dávky: potřebným ano, příživníkům ne.
10. Přímá volba prezidenta, hejtmanů a starostů.

Jak už bylo řečeno výše, předsedou strany je od roku 2009 publicista Radek John. Jako místopředsedové působili Karolína Peake, místopředsedkyně vlády, místopředsedkyně Poslanecké sněmovny Kateřina Klasnová, Milan Šťovíček, Dagmar Navrátilová a Tomáš Jarolím. Ve vládě působili kromě Karolíny Peake jako ministr pro místní rozvoj Kamil Jankovský, ministr školství Josef Dobeš a ministr dopravy Pavel Dobeš. Bývalým ministrem dopravy byla kontroverzní postava Víta Bárty, který je veřejností díky médiím vnímán jako skutečný lídr strany. Po volbách v roce 2010 se například účastnil jednání o vzniku vlády Petra Nečase.

V dubnu 2012 došlo k rozštěpení strany v důsledku vleklých sporů uvnitř strany a místopředsedkyně strany Karolína Peake stranu opustila a rozhodla se vytvořit novou politickou stranu. Spolu s ní vystoupila ze strany i místopředsedkyně Dagmar Navrátilová. Pavel Dobeš a Kamil Jankovský rovněž vystoupili ze strany, ale dále zůstali členy vlády. Josef Dobeš na svou funkci rezignoval již v březnu 2012.

„Poslanecký klub Věcí veřejných ve středu jednohlasně odsouhlasil, že nepravomocně odsouzený poslanec Vít Bárta členem klubu nadále nebude. Spolu s ním vyloučili poslanci za Věci veřejné i sedm odpadlíků, kteří chtějí pod vicepremiérkou Karolínou Peake založit nové politické uskupení. Vicepremiérka Peake v úterý oznámila, že opustila stranu Věci veřejné i její poslanecký klub, jako důvod uvedla nesrozumitelný a konfrontační styl VV. Zároveň prohlásila, že zakládá novou platformu, ke které se začali přidávat další poslanci VV i ministři Pavel Dobeš a Kamil Jankovský. Ve středu počítala s podporou dalších šesti poslanců - Viktora Paggia, Lenky Andryšové, Dagmar Navrátilové, Jiřího Rusnoka, Martina Vacka a Jany Suché, které poslanecký klub vyloučil.“³¹

³¹ Věci veřejné vyhodily z poslaneckého klubu Bártu a 7 přeběhlíků. *Tn.cz* [online]. 2012-04-18 [cit. 2012-05-12]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/domaci/veci-verejne-vyhodily-z-poslaneckeho-klubu-bartu-a-7-prebehliku.html>

1.5.2 Vít Bárta a kauza financování poslanců VV

Vít Bárta na funkci ministra dopravy rezignoval po kauze financování poslanců Věcí veřejných. V dubnu roku 2011 vyšel v časopisu Respekt článek, ve kterém se zveřejňuje výpověď tehdejšího místopředsedy strany Jaroslava Škárky, který tvrdí, že pravidelně pobírá úplaty od Víta Bárty za mlčenlivost ohledně financování strany. „Ano, od září dostávám měsíčně cash za loajalitu. Ta částka se blíží poslaneckému platu bez náhrad a znovu ji mám dostat právě dnes. Oficiálně to říct nemůžu, protože jak bych vysvětlil, že jsem doted' bral,“ prozradil Škárka Respektu.³² Následně však Bárta popřel, že by si tímto způsobem kupoval loajalitu svých kolegů ve straně, dokonce tvrdil, že Škárkovi půjčoval peníze z důvodu jeho špatné finanční situace. „Bárta na brífinku popřel, že by si od Škárky koupil jakoukoli loajalitu, protislužbu či prosbu. "Na setkání před dvěma týdny na ministerstvu dopravy zmínil své politické i osobní a finanční problémy před dalším člověkem. V následném důvěrném rozhovoru mezi čtyřma očima jsem nabídl panu Škárkovi pomocnou ruku. Stejně jako několikrát v minulosti, kdy jsem mu půjčoval na nákup osobních věcí, například na oblečení po volbách v roce 2006. Víím, že jsem mu nepůjčoval jen já," nechal se slyšet ministr dopravy.“³³ Následně podal Škárka na Víta Bárta trestní oznámení a byl vyloučen ze strany. Další spolustraníci ale potvrdili, že jim podobné půjčky Bárta rovněž nabízel. „Zatímco část politiků Věcí veřejných oněměla, někteří promluvili o tom, co stálo na počátku putování obálek s penězi od Víta Bárty k některým poslancům. Bárta všem nabídl, že pokud budou potřebovat založit, mohou si u něj říci o finanční dar.“³⁴

Následně se kauza rozrostla a vyvrcholila i odchodem tehdejší předsedkyně poslaneckého klubu Kristýny Kočí, která uvedla, že se jí Bárta snažil uplatit půl milionem Kč. „I Kristýna Kočí (VV) si peníze od ministra dopravy Víta Bárty (VV) půjčila, prý na kabelky. Prohlásil to předseda Věcí veřejných Radek John po

³² V kauze Škárka šlo o veřejný zájem. Jednoznačně, říká šéfredaktor Respektu. *IHned.cz* [online]. 2011-04-04 [cit. 2011-12-21]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-51453510-v-kauze-skarka-slo-o-verejny-zajem-jednoznacne-rika-sefredaktor-respektu>

³³ PROCHÁZKOVÁ, Martina. Bárta popřel, že by si kupoval loajalitu. Škárkovi jsem půjčil, tvrdí. *IDnes.cz* [online]. 2011-04-06 [cit. 2011-12-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/barta-poprel-ze-by-si-kupoval-loajalitu-skarkovi-jsem-pujcil-tvrdi-1d6-/domaci.aspx?c=A110406_195216_domaci_taj

³⁴ Bárta nám peníze nabídl jako dar, říkají poslanci VV o obálkách. *IDnes.cz* [online]. 2011-04-07 [cit. 2011-12-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/barta-nam-penize-nabidl-jako-dar-rikaji-poslanci-vv-o-obalkach-p5o-/domaci.aspx?c=A110407_124815_domaci_hv

odpoledním jednání v Bártově bytě. Podle Kočí se nejednalo o půjčku ale o půlmilionový úplatek za loajalitu Bártovi. Bárta jí prý peníze vložil do desek, když se připravovala na jednání K9. Kočí řekla, že dala peníze hned do notářské úschovy. Podobně jako bývalý výkonný místopředseda VV Jaroslav Škárka podala trestní oznámení. Ráno se navíc sešla s premiérem Petrem Nečasem (ODS). Podle Johna si ale Kočí peníze půjčila, prý na kabelky. Řekla si o ně skoro ve stejný den jako Škárka, prý to byla cílená provokace ve smyslu 'řekneme si o půjčku a pak z toho uděláme úplatek'.³⁵ Následně byla Kočí ze strany vyloučena, následoval ji i Stanislav Huml. V důsledku této kauzy rezignoval Vít Bárta na post ministra dopravy. Následně podal předseda vlády Petr Nečas prezidentovi návrh na demisi dalších dvou členů VV – předsedu strany a ministra vnitra Radka Johna a ministra školství Josefa Dobeše.

„Korupční aféra uvnitř Věcí veřejných rozkolísala celou vládu. Nečas v pondělí navrhne prezidentu Klausovi demisi tří ministrů za Věci veřejné - kromě ministra dopravy Víta Bárty ještě šéfa vnitra Radka Johna a Josefa Dobeše ze školství. Koalice je na pokraji krachu. Na mimořádném večerním jednání koaličních lídrů se rozhádala ODS a TOP 09 s Věcmi veřejnými. Jde o zatím největší krizi, která vládu Petra Nečase potkala. "Vzhledem k fungování této vlády považuji za nepřijatelné, aby lidé spojení s bezpečnostní agenturou ABL zastávali ve vládě pozice ať již ústavních činitelů, tak i představitelů státní správy. Proto je jednoznačné, že tito lidé musejí odejít z těchto pozic," řekl Nečas po mimořádné schůzce koaličních špiček. ODS a TOP 09 vadí především propojení Bárty, Johna a Dobeše s bezpečnostní agenturou ABL. Jedna z největších bezpečnostních firem v zemi dříve patřila Bártovi, dnes jí spravuje jeho bratr. Firmou ABL prošlo několik politiků Věcí veřejných.

MF Dnes navíc zveřejnila informace z tajné zprávy ABL, podle kterých Bárta vstoupil do politiky, aby získal ekonomickou moc.³⁶ V dokumentu nazvaném Strategie 2009-2014 bylo odtajněno několik klíčových bodů, díky kterým měl svých ekonomických cílů Bárta dosáhnout. Dokument obsahoval jak ekonomické, tak kontroverzní politické strategie. Hlavním cílem bylo dle dokumentu zvýšit

³⁵ Kočí si půjčila od Bárty na kabelky, říká John. *Lidovky.cz: Zpravodajský server Lidových novin* [online]. 2011-04-07 [cit. 2011-12-21]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/koci-si-pujcila-od-barty-na-kabelky-rika-john-fzv-/ln_domov.asp?c=A110407_183553_ln_domov_hs

³⁶ KREČ, Luboš. ODS a TOP 09: Kromě Bárty musí skončit i John a Dobeš. Věčkaři na protest odešli z K9. *IHned.cz* [online]. 2011-04-08 [cit. 2011-12-21]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/cesko/politika/c1-51501750-barta-nestaci-ods-a-top-09-zadaji-i-odchod-johna-a-dobese-veckari-na-protest-odesli-z-k9>

ekonomickou moc společnosti ABL, a to prostřednictvím politické moci. Podle Bárty šlo především o vybudování mocné soukromé bezpečnostní agentury. Bárta byl kvůli vlastnictví ABL často kritizován, proto se v roce 2010 vzdal přímého vlastnictví firmy, kterou původně založil se svým bratrem. Přesto po tomto skandálu rezignoval v dubnu 2011 na funkci ministra dopravy.

1.6 TOP 09

Název strany TOP 09 se skládá z počátečních písmen slov tradice, odpovědnost, prosperita a číslo 09 značí rok, ve kterém byla strana založena. Jedná se o konzervativní středopravicovou stranu.

V čele strany stojí její předseda Karel Schwarzenberg a výraznou osobou je architekt strany Miroslav Kalousek, který dříve působil ve straně KDU-ČSL. Vznik TOP 09 je spojován především s vnitřními rozpory v KDU-ČSL a následným odchodem Miroslava Kalouska.

1.6.1 Pozadí vzniku TOP 09

Volby do Parlamentu České republiky v červnu 2006 dopadly patem. Kromě ODS, ČSSD, KSČM, KDU-ČSL se do parlamentu dostala i Strana zelených (SZ), ale následně se nepodařilo vytvořit koalici. Oba vzniklé bloky, tedy ODS, SZ s KDU-ČSL a ČSSD s KSČM získaly křesla pro 100 poslanců. Následovalo období vládní krize provázející zdlouhavá vyjednávání, trvající až do ledna roku 2007. Tato krize přispěla i k rozkolům v KDU-ČSL, neboť v předvolební kampani Miroslav Kalousek tvrdil, že odmítá tvořit koalici a být ve vládě, kterou by podporovala KSČM. Proto se KDU-ČSL pokoušelo o vytvoření koalice s ODS a SZ. Ovšem to se z důvodu stejného počtu poslanců nepodařilo a Jiří Paroubek veřejně nabídl koalici v menšinové vládě s podporou KSČM, přestože do této doby vyjednával o koalici s Mirkem Topolánkem z ODS, a na základě této nabídky začal Miroslav Kalousek s ČSSD vyjednávat.

„Koncept koalice opírající se o hlasy komunistických poslanců ihned narazil na odpor místních organizací KDU-ČSL, který znamenal nejen konec Miroslava Kalouska na postu předsedy strany, ale také okamžité ukončení koaličních rozhovorů lidovců a

sociálních demokratů a oživil Kalouskem dočasně „uspaný“ antikomunismus křesťanských demokratů v podobě závazku vyloučení kooperace s komunisty pro futuro.“³⁷

Přesto ale Kalousek zůstal členem strany a v letech 2007-2009 působil jako ministr financí ve vládě Mirka Topolánka. V roce 2009, poté, co za jeho ministerské funkce nastal rekordní deficit státního rozpočtu, odešel z KDU-ČSL. Svůj odchod oznámil v květnu 2009 po sjezdu KDU-ČSL.

Již před jeho odchodem z KDU-ČSL se spekulovalo o skutečnosti, že Kalousek bude zakládat novou stranu. „Informace o tom, že Miroslav Kalousek opustí KDU-ČSL a založí vlastní stranu, se v médiích objevila v polovině května. Exministr financí tehdy prohlásil, že o založení nového subjektu zatím pouze přemýšlí a definitivně se rozhodne až koncem měsíce. Podle výpisu z databáze Úřadu průmyslového vlastnictví měl ovšem nové jméno potenciální strany rozmyšlené už 28. dubna, kdy si ochrannou známku TOP 09 zaregistroval na vlastní jméno.“³⁸

Zaregistrování značky bylo pro Kalouska důležité, neboť na podzim roku 2009 počítal s předčasnými volbami, do kterých chtěl pravděpodobně jít už ve složení nové strany. Předčasné volby hrozily, protože v době vlády Mirka Topolánka byla snaha ze strany opozice v čele s ČSSD vládu sesadit. Už jenom vyjádření důvěry Topolánkově vládě trvalo bezmála půl roku, situace byla tedy značně vyhrocená. Vyslovení nedůvěry vládě poté proběhlo až v březnu roku 2009, v době předsednictví České republiky v Radě Evropské unie. Vláda padla 24. 3. 2009. „Vláda nepřežila hlasování o nedůvěře. Opozice potřebovala k jejímu svržení 101 hlas. Spolu s KSČM zvedli ruku proti kabinetu Mirka Topolánka i "odpadlíci" od koaličních stran Vlastimil Tlustý, Jan Schwippel, Olga Zubová a Věra Jakubková. Tlustého ODS okamžitě vyloučila z poslaneckého klubu. Pro návrh se tak nakonec vyslovalo přesně nezbytných 101 poslanců a poslankyň. Do poslední chvíle nebylo jisté, jak bude hlasovat poslanec Ludvík Hovorka či bývalá členka zelených Věra Jakubková.“³⁹

³⁷ ČALOUD, Dalibor, et al. *Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2006*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. Proces formování vlády po volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2006, s. 194. ISBN 80-7325-108-6.

³⁸ Kalousek si zaregistroval značku TOP 09 ještě dávno předtím, než opustil lidovce. *IDnes.cz* [online]. 2009-06-10 [cit. 2011-12-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/kalousek-si-zaregistroval-znacku-top-09-davno-predtim-nez-opustil-lidovce-1re-/domaci.aspx?c=A090610_125221_domaci_anv

³⁹ Vláda padla. Pohřbili ji Tlustý, Schwippel, Jakubková a Zubová. *IDnes.cz* [online]. 2009-03-24 [cit. 2011-12-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vlada-padla-pohrbili-ji-tlusty-schwippel-jakubkova-a-zubova-pq6-/domaci.aspx?c=A090324_171609_domaci_klu

Předčasné volby se ale v roce 2009 nakonec neuskutečnily a přesunuly se až do řádných voleb v roce 2010. Mezitím prezident Václav Klaus jmenoval Jana Fischera, nestraníka, a pověřil ho sestavením nové vlády. Ve Fischerově vládě bylo 16 ministrů z ODS, ČSSD a SZ.

1.6.2 Strana TOP 09

Oficiálně byla strana TOP 09 založena 29. listopadu 2009 a jejím předsedou byl zvolen Karel Schwarzenberg. Jako důvody vzniku jsou uváděny výše zmíněné události spojené především s odchodem Miroslava Kalouska z KDU-ČSL a následnou atmosférou v nově nastolené úřednické vládě Jana Fischera. „Kalousek s vlivnou částí lidoveckých poslanců pak začátkem dubna vyjádřil podporu překlenovací vládě odborníků Jana Fischera, ačkoli vedení lidovců směřovalo do opozice. Tento okamžik se pokládá za rozštěpení KDU-ČSL. Kalousek a další rebelové na přelomu května a června vystoupili ze strany a založili přípravný výbor TOP 09.“⁴⁰

TOP 09 je konzervativní, pravicově laděná strana. Dle informací na oficiálních internetových stránkách strany (www.top09.cz) tvoří strana koalici rozpočtové odpovědnosti s ODS a VV, mezi hlavní cíle patří především boj proti korupci. Tato vláda dle prohlášení bude pracovat na reformě financí s cílem zastavení zadlužování českých občanů, dále pak plánuje reformu zdravotnictví a reformu důchodového systému. Pro stranu TOP 09 je prioritou i podpora podnikatelského sektoru.

TOP 09 zveřejnila postoj k reformám: „Každá reforma je změna. Může to být i záchrana. TOP 09 si vědoma toho, že není možné dál zadlužovat naši zemi a že není možné žít na úkor našich dětí a vnuků. Musíme snížit dluhy, které máme. Musíme intenzivně pracovat, prosazovat nepopulární kroky a zavádět reformy, které budou odrážet změny evropské společnosti i celého světa. Reformy, které TOP 09 prosazuje, musí vést ke snížení výdajů státu, k férovému daňovému systému, k posílení práv pacientů a změně zdravotnického systému, k posílení role samospráv, k efektivní péči o sociálně potřebné, k posílení statusu České republiky v zahraničí.“⁴¹

⁴⁰ MACH, Jiří. TOP 09. *Novinky.cz* [online]. © 2011 [cit. 2011-12-04]. Dostupné z: <http://tema.novinky.cz/top-09>

⁴¹ Reformy a my. *TOP09.cz* [online]. © 2011 [cit. 2011-12-04]. Dostupné z: <http://www.top09.cz/proc-nas-volit/reformy/>

Předsedou strany je od roku 2009 Karel Schwarzenberg, 1. místopředsedou Miroslav Kalousek, mezi další místopředsedy patří ministr práce a sociálních věcí Jaromír Drábek, starosta obce Čeladná Pavol Lukša, poslanec Jan Husák, Ludmila Müllerová a Marek Ženíšek. Zastoupení v Parlamentu má poslanec Petr Gazdík, místopředsedkyně Poslanecké sněmovny a poslankyně Vlasta Parkanová a senátorka Soňa Paukrťová. Ve vládě působí mimo výše zmíněné ministry i Leoš Heger, ministr zdravotnictví, a Jiří Besser, ministr kultury. TOP 09 rovněž spolupracuje s hnutím Starostové a nezávislí, jehož předsedou je zároveň poslanec Petr Gazdík. Hnutí se zaměřuje především na komunální politiku na úrovni krajů a obcí. Hnutí je celostátního charakteru a usiluje hlavně o to, aby o věcech místního charakteru rozhodovaly místní samosprávy, jde tedy o decentralizaci moci a celkové snížení byrokracie. „Cílem činnosti hnutí je vytvoření optimálních podmínek pro život občanů v právním a fungujícím státě, který se opírá o rozvinutou místní a regionální samosprávu a uplatňuje princip subsidiarity. Hnutí chápe výkon veřejných funkcí jako službu občanům při uplatňování demokratických pravidel vládnutí a veřejné správy. Ve svém programu hnutí usiluje o vyvažování oprávněných zájmů všech společenských skupin s důrazem na svobodu a odpovědnost jednotlivce, solidaritu společenství občanů a zasahování veřejné moci pouze v těch případech, kdy jde o účelný a nezbytný výkon svěřené moci.“⁴² Balík (2010, s. 22-23) uvádí, že se TOP 09 stala po volbách v roce 2010 třetí největší politickou stranou v České republice se ziskem 16,7 % hlasů. Po těchto volbách zahájila TOP 09 jednání s ODS a VV o vzniku vlády.

⁴² O nás. *Starostové a nezávislí* [online]. © 2009 [cit. 2011-12-04]. Dostupné z: <http://www.starostove-nezavisli.cz/o-nas>

2. Představení jednotlivých lídrů stran

2.1 Vojtěch Filip

Vojtěch Filip se narodil 13. ledna 1955 v Jedovarech u Českých Budějovic. V době svého studia na gymnáziu vstoupil do Socialistického svazu mládeže a byl ideologickým referentem jeho školského výboru. Později vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (nyní Masarykova Univerzita).⁴³ V roce 1983 vstoupil do strany KSČ a od roku 1990 působí v KSČM, kdy byl v červnových volbách zvolen na kandidátce KSČM za poslance Federálního shromáždění. Od roku 1996 je Vojtěch Filip zároveň členem Výkonného výboru ÚV KSČM.

V roce 1996 byl Vojtěch Filip zvolen poslancem Parlamentu ČR, zároveň byl zvolen předsedou klubu poslanců KSČM v PSP ČR. Tuto funkci vykonával až do roku 2002. V letech 2002 až 2010 vykonával funkci místopředsedy Poslanecké sněmovny. V roce 2010 byl zvolen poslancem PSP ČR.⁴⁴ Od roku 2005 působí jako předseda strany KSČM, kde je nástupcem Miroslava Grebeníčka.

2.2 Jiří Paroubek

Jiří Paroubek se narodil 21. srpna 1952 v Olomouci, kde žil až do svých šesti let. Následně se přestěhoval do Prahy, kde vystudoval gymnázium a následně i Vysokou školu ekonomickou. „Již v roce 1990 se stal ústředním tajemníkem obnovené Československé sociální demokracie a současně byl zvolen do pražského zastupitelstva. Na klíčovém sjezdu v únoru 1993 v Hradci Králové, kde si strana schválila změnu názvu na Českou stranu sociálně demokratickou, kandidoval Paroubek na předsedu strany a zastupoval umírněný, tzv. rakovnický proud. Jeho kandidatura však nebyla úspěšná, nepodařilo se mu postoupit ani do druhého kola volby předsedy, které nakonec těsně vyhrál M. Zeman. Paroubek poté podnikal jako ekonomický poradce až do roku 1998, a

⁴³ Životopis - Vojtěch Filip. *Senát Parlamentu České republiky* [online]. © 2012 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z: http://www.senat.cz/cinnost/akce/eu_pozice_cr/zivotopis_filipv.php?ke_dni=&O=8

⁴⁴ Poslanci KSČM ve volebním období 2010-2014: JUDr. Vojtěch FILIP. *Klub KSČM* [online]. © 2010 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z: <http://www.klub-kscm.cz/article.asp?thema=2967&item=24383>

v letech 1998 – 2004 pracoval jako náměstek primátora hlavního města Prahy pro oblast finanční politiky.⁴⁵

V roce 2004 se Jiří Paroubek vrátil do vrcholné politiky na post ministra pro místní rozvoj ve vládě Stanislava Grosse, který zastával po odstoupení Vladimíra Špidly od tohoto roku i funkci předsedy ČSSD. Následně však v roce 2005 rezignoval v důsledku aféry ohledně jeho soukromých financí a vystřídal jej Bohuslav Sobotka. V roce 2006 byl na místo předsedy strany zvolen tehdejší volební lídr a premiér Jiří Paroubek, který se do povědomí veřejnosti dostal poměrně brzy po nastoupení do funkce předsedy ČSSD. „Jednalo se o kontroverzní zásah policie na technoparty CzechTek v roce 2005, která se konala poblíž Mlýnce na Tachovsku. V pátek 29. července tato akce začala a jen den poté, v sobotu 30. července, byla brutálním zásahem policie ukončena. Zásah policie v takovémto rozměru názorově rozdělil českou veřejnost. Tehdejší ministr vnitra F. Bublan se policistů zastal a za policejní zásah se postavila také celá vláda v čele s Paroubkem. Oproti tomu Senát i Parlament ČR ho označil za přehnaný a neoprávněný. Proti policejnímu zásahu se postavili především mladí lidé a jeho symbolem se stal právě Paroubek. V následujících měsících se konalo mnoho akcí, které na to upozorňovaly, jednou z nich byla například technoparty v půlce září na stejném místě s názvem ParoubTek.“⁴⁶

Jiří Paroubek je mediálně známý rovněž kvůli dalším aférám, jako Kubiceho zpráva či vražda Václava Kočky, jež se stala na autogramiádě knihy Jiřího Paroubka, dále díky tzv. vajíčkové aféře neboli protestech během kampaně před volbami do Evropského parlamentu v roce 2009.

Těsně před volbami v roce 2010 byl Bohuslav Sobotka napaden a v této souvislosti Jiří Paroubek oznámil, že ČSSD až do voleb nebude komunikovat s vybranými médii. „Sociální demokraté budou do voleb bojkotovat deníky Lidové noviny (LN), Mladou frontu Dnes (MfD), Hospodářské noviny (HN) a také týdeníky Respekt a Reflex. Podle předsedy ČSSD Jiřího Paroubka jsou to "pravicová média", která vyvolávají atmosféru konfrontace a nenávisti ve společnosti v souhře s českými pravicovými stranami.“⁴⁷

⁴⁵ NOVÁKOVÁ, Adéla. *Změna postavení předsedy České strany sociálně demokratické mezi lety 2006 a 2010*. Brno, 2011. s. 27. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, Ph.D.

⁴⁶ Tamtéž, s.28.

⁴⁷ Paroubek se rozhodl bojkotovat české deníky včetně LN. Prý jen škodí. *Lidovky.cz: Zpravodajský server Lidových novin* [online]. 06-05-2010 [cit. 2012-02-02]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/paroubek-se-rozhodl-bojkotovat-ceske-deniky-vcetne-ln-pry-jen-skodi-110-/ln-media.asp?c=A100506_160231_ln_domov_mev

I přes vítězství sociální demokracie ve volbách 2010 nebyla ČSSD schopna sestavit vládu a vlivem těchto událostí odešel Jiří Paroubek ze strany a v roce 2011 založil novou politickou stranu s názvem Národní socialisté – Levice 21. století (LEV 21). „Na odchod z funkce předsedy ČSSD jsem byl dopředu připraven, a to v případě, že levice jako celek ve volbách do sněmovny nezíská většinu mandátů. Nenávist, averze tisku a obecně médií vůči mně při jejich nepluralitním charakteru, to vše bylo zbytečnou zátěží pro ČSSD do budoucna. Ale upřímně, tu nenávist (i když ne v tak koncentrované i sofistikované podobě zároveň) zažili všichni lídři ČSSD přede mnou a obávám se, že ji zažijí – až půjde do tuhého – i všichni ti, co přijdou po mně.“⁴⁸

2.3 Petr Nečas

Petr Nečas se narodil 19. listopadu 1964 v Uherském Hradišti, kde vystudoval gymnázium. Následně vystudoval Přírodovědeckou fakultu na Univerzitě J.E. Purkyně v Brně. Od roku 1991 je členem ODS. V roce 1992 byl zvolen poslancem České národní rady a o rok později působil v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Mandát poslance znovu obhájil i ve volbách v roce 1996, od té doby zastával i funkci předsedy sněmovního výboru pro obranu a bezpečnost. „V dalších volbách, tentokrát mimořádných, které se konaly v roce 1998, byl znovu zvolen poslancem. Do roku 2000 byl 1. místopředsedou poslaneckého klubu ODS. Opětovně zastával funkci předsedy výboru pro obranu a bezpečnost. Po sněmovních volbách v roce 2002 se stal místopředsedou výboru pro evropské záležitosti a členem podvýboru pro reformu ozbrojených sil.“⁴⁹

V roce 2006 byl opět zvolen poslancem a působil jako lídr ODS v Zlínském kraji. V letech 2006-2009 působil v koaliční vládě ODS jako ministr práce a sociálních věcí a místopředseda vlády.⁵⁰

⁴⁸ PAROUBEK, Jiří. *Plnou parou v politice: Paměti*. 1. vyd. Praha: Prostor, 2011. s. 277. ISBN 978-80-7260-254-4.

⁴⁹ Petr Nečas – Curriculum Vitae. *Petr Nečas: Premiér České republiky, předseda Občanské demokratické strany*. [online]. © 1991–2012 [cit. 2012-02-09]. Dostupné z: <http://www.petr-necas.cz/zivotopis>

⁵⁰ RNDr. Petr Nečas: předseda vlády, předseda strany, poslanec PČR, člen regionální rady. *Občanská demokratická strana* [online]. © 1991 - 2012 [cit. 2012-02-09]. Dostupné z: <http://www.ods.cz/profil/petr-necas>

Od 20. června 2010 působí jako předseda ODS, na tomto postu vystřídal Mirka Topolánka, který na svou funkci rezignoval v dubnu 2010 na základě skandálních výroků v časopise *Lui*. „Důvodem, resp. záminkou odchodu Topolánka se staly výroky, které prohlásil na konto homosexuálů, Židů a církve během neformálního rozhovoru pro gay magazín *Lui*. Již 25. března odstoupil z čela jihomoravské kandidátky a pověřil Petra Nečase novým volebním lídrem.“⁵¹

Po volbách v červnu 2010 jej prezident Václav Klaus pověřil sestavením vlády a 28. června jej jmenoval předsedou vlády České republiky. Petr Nečas následně sestavil vládu ve složení ODS, TOP 09 a VV, kterou pojmenoval jako koalici rozpočtové odpovědnosti, vládu práva a boje proti korupci.

2.4 Radek John

Radek John se narodil 6. prosince 1954 v Praze, kde později na Filmové a televizní fakultě Akademie múzických umění vystudoval scenáristiku a dramaturgii. V letech 1980-1993 působil jako redaktor časopisu *Mladý svět*. Do povědomí veřejnosti vstoupil především v době jeho působení na TV Nova, kde působil v publicistickém pořadu *Na vlastní oči*. V roce 2009 z TV Nova odešel a stal se předsedou strany Věci veřejné, kde ve funkci nahradil Jaroslava Škárku.

2.5 Karel Schwarzenberg

Karel Schwarzenberg, plným jménem Karl Johannes Nepomuk Josef Norbert Friedrich Antonius Wratislaw Mena von Schwarzenberg⁵², se narodil 10. prosince 1937 v Praze do šlechtické rodiny Schwarzenbergů, kde žil až do svých jedenácti let. V roce 1948 se pod vlivem politických změn a nastolení komunistického režimu přestěhoval do Rakouska a do Čech se natrvalo vrátil až v roce 1989. Do té doby byl považován za reprezentanta generace disidentů, tedy lidí ovlivněných náladou přelomového roku 1968

⁵¹ SVOBODOVÁ, Pavlína. *Politik v éře permanentní kampaně: Profil čtyř lídrů před volbami do PSP ČR 2010*. Praha, 2010. s. 53. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, institut politologických studií. Vedoucí práce PhDr. Josef Mlejnek, Ph.D.

⁵² Karel Schwarzenberg. *Finančníci.cz* [online]. © 2011 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z: <http://www.financnici.cz/karel-schwarzenberg>

symbolizovaného Pražským jarem, kteří pak své názory realizovali v roce 1989 (Tóthová 2007, s. 20).

Svou politickou kariéru v Česku nastartoval půl roku po návratu do vlasti, kdy byl v červenci 1990 jmenován kancléřem prezidenta Václava Havla, kterým zůstal až do jeho abdikace v roce 1992. Následujících deset let sice pracoval v soukromé sféře, kde se věnoval zejména údržbě jemu svěřených památek, nadále však působil v celé řadě nadací a komisí, kde uplatňoval své zkušenosti z dlouholeté práce v mezinárodních vztazích. V roce 2002 nejprve neúspěšně kandidoval na senátora ve volebním obvodu Strakonice. O dva roky později se voleb zúčastnil znova, tentokrát za obvod Praha 6 a stal se senátorem tehdy ještě za strany Unie svobody – Demokratická unie (US-DEU) a Občanská demokratická aliance (ODA). Pak už Schwarzenbergova politická kariéra stoupala strmě vzhůru, neboť na počátku roku 2007 se stal ministrem zahraničních věcí za Stranu zelených. Na tomto postu setrval až do svržení vlády v dubnu roku 2009.

Nejvýznamnějšími počiny za Schwarzenbergova působení na ministerstvu jsou podpis smlouvy o umístění radarové základny USA na území Vojenského újezdu Brdy v červenci 2008. Značnou pozornost médií i veřejnosti vyvolalo rovněž jeho rozhodnutí opustit vládu v případě, že v ní bude nadále působit tehdejší předseda Křesťansko-demokratické unie – Československé strany lidové (KDU-ČSL) Jiří Čunek, který byl obviněn z korupce.⁵³

V červnu roku 2009 založil spolu s Miroslavem Kalouskem politickou stranu TOP 09. Od založení působí Karel Schwarzenberg jako předseda strany.⁵⁴ V parlamentních volbách v roce 2010 byl zvolen poslancem Poslanecké sněmovny a od července téhož roku působí rovněž jako ministr zahraničních věcí České republiky.

⁵³ KUKLOVÁ, Petra. *Mediální obraz a image Karla Schwarzenberga*. Brno, 2010. s. 32. Diplomová práce. Masarykova univerzita, fakulta sociálních studií, katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, Ph.D.

⁵⁴ Životopis. *Karel Schwarzenberg: Oficiální stránky poslance* [online]. © 2004–2010 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z: <http://www.karelschwarzenberg.cz/zivotopis.html>

3. Volby do Poslanecké sněmovny PČR v roce 2010

Volby v roce 2010 jsou charakteristické především plánovanými předčasnými volbami v roce 2009, což bylo následkem pádu vlády Mirka Topolánka v době předsednictví České republiky Radě Evropské unie. Tato kapitola shrnuje situace těsně před řádnými volbami v roce 2010 s cílem uvedení do kontextu a dobové atmosféry na politickém poli v roce 2010.

3.2 Předčasné volby v roce 2009

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky se uskutečnily 28. a 29. května 2010. Těmto volbám však předcházely zrušené předčasné volby v roce 2009, které se původně měly uskutečnit 9. a 10. října 2009. O předčasných volbách se začalo hovořit již poměrně brzy po volebním patu v roce 2006, ale nakonec byla nedůvěra tehdejší vládě Mirka Topolánka vyslovena až v březnu 2009, v době předsednictví České republiky Radě Evropské unie. „Kabinet totiž v úterý neobstál v dalším, pátém hlasování o nedůvěře v Poslanecké sněmovně. Opozice pro svůj návrh získala potřebný 101 hlas. Proti kabinetu hlasovali vedle sociálních demokratů a komunistů také Jan Schwippel a Vlastimil Tlustý z ODS a dvě bývalé členky Strany zelených Olga Zubová a Věra Jakubková.“⁵⁵

Po pádu vlády došlo k dohodě stran ODS, ČSSD a Strany zelených, na jejímž základě začala vládnout úřednická vláda Jana Fischera. Tato vláda měla původně vládnout až do plánovaných předčasných voleb v říjnu 2009, což měl umožnit ústavní zákon zkracující volební období.

„Ústavním (či z optiky odpůrců protiústavním) řešením se stalo přijetí jednorázového ústavního zákona č. 195/2009 Sb., o zkrácení pátého volebního období Poslanecké sněmovny. Ten kromě zkrácení některých lhůt volebního zákona a soudního správního řádu stanovil, že volební období Sněmovny zvolené v roce 2006 skončí v roce 2009 dnem voleb do Sněmovny, které se měly konat do 15. října 2009. Zákon byl předložen skupinou poslanců 7. dubna 2009, schválen byl 13. května 2009. Senát jej

⁵⁵ MALÁ, Veronika. Sněmovna vyslovila nedůvěru vládě Mirka Topolánka. *Český rozhlas* [online]. 25-03-2009 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/domaci/_zprava/562801

schválil 28. května 2009, prezident jej podepsal (ve vztahu k ústavním zákonům nemá právo suspenzivního veta) 15. června 2009.⁵⁶

Před schválením však byla avizována napadnutelnost tohoto zákona, například místopředsedou Senátu Petrem Pithartem. Ústavní stížnost však nakonec nepodala žádná skupina zákonodárců, neboť k tomu je potřeba existence celé skupiny nesouhlasících členů, tedy alespoň 41 poslanců nebo 17 senátorů. Ústavní stížnost tedy podal jednotlivec, poslanec za ČSSD Miloš Melčák. Jeho hlavní argumentací bylo ústavně garantované právo poslance vykonávat svou činnost po celé volební období, kterou by následkem rozhodnutí o předčasných volbách vykonávat nemohl. Další kritika byla mířena na jednorázový charakter tohoto zákona. (Balík 2010, s. 53-54).

Miloše Melčáka zastupoval advokát Jan Kalvoda, bývalý ministr spravedlnosti v druhé vládě Václava Klause a bývalý předseda strany ODA. Výsledkem této stížnosti bylo, že Ústavní soud napadený ústavní zákon zrušil.

3.3 Průběh voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2010

Důsledkem neuskutečnění předčasných voleb vládla úřednická vláda delší dobu, než na kterou byla ustanovena, tedy téměř rok a čtvrt. Sněmovna dokonce v posledních dvou měsících před volbami neměla ani předsedu, kterým byl od roku 2006 Miloslav Vlček, který v dubnu 2010 na svou funkci v důsledku kauzy s neprůhledným rozdělováním státních dotací rezignoval. Další změna proběhla v ODS, kterou měl k volbám dovést Mirek Topolánek. Ten však z důvodu skandálního projevu do časopisu *Lui* rezignoval, a na postu volebního lídra i lídra strany ho vystřídal Petr Nečas.

Na volební kandidátce bylo 27 stran:⁵⁷

Česká pirátská strana

Česká strana národně sociální

Česká strana národně socialistická 2005

ČSSD

⁵⁶ BALÍK, Stanislav. *Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2010*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. (Ne)ústavní zákon, s. 49-50. ISBN 978-80-7325-224-3.

⁵⁷ Do voleb jde celkem 27 stran a hnutí. *Česká televize* [online]. 2010-03-23 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/84792-do-voleb-jde-celkem-27-stran-a-hnuti/>

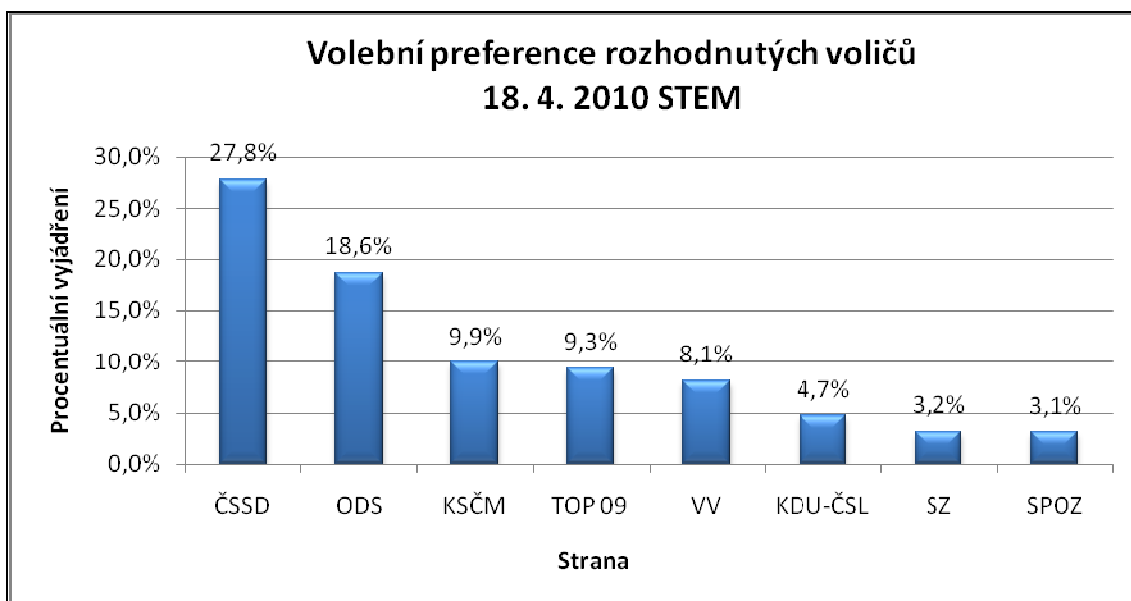
Dělnická strana sociální spravedlnosti
 Evropský střed
 Humanistická strana
 Ježíš je Pán
 KDU-ČSL
 Klíčové hnutí
 Konzervativní strana
 Koruna česká
 KSČM
 Liberálové.CZ
 Moravané
 Národní prosperita
 Občané.cz
 ODS
 SPR-RSČ
 STOP
 Strana práv občanů – Zemanovci
 Strana svobodných občanů
 Strana zelených
 Suverenita – blok Jany Bobošíkové, strana zdravého rozumu
 TOP 09
 Věci veřejné
 Volte pravý blok

3.3.1 Předvolební průzkumy

Volby v roce 2010 byly jedinečné i v nesourodosti předvolebních průzkumů se skutečnými výsledky voleb. Předvolební průzkumy, jak jsou uvedeny níže, předpokládaly výraznější vítězství strany ČSSD nad ODS a ostatními stranami. Níže uvedený graf č. 1 znázorňuje průzkum volebních preferencí rozhodnutých voličů 18. 4. 2010. Výzkum předložila agentura STEM a z grafu vyplývá, že ČSSD by měla zvítězit s celkovým počtem hlasů 27, 8 %, oproti 18,6 % hlasů pro ODS. Rozdíl tedy činil 9,2 % hlasů ve prospěch ČSSD.

„V soudobé informační společnosti sehrávají významnou roli názory jednotlivců a veřejnosti na různé aktuální otázky a problémy. Mimo jiné je tomu také proto, aby ten, pro koho je názor veřejnosti důležitý, mohl rychle a adekvátně reagovat. Bez názoru veřejnosti se neobejdou podnikatelské subjekty, zajišťují se jimi politici a další veřejně činné osoby při plánování a obhajobě svého jednání.“⁵⁸

Graf č. 1: Volební preference rozhodnutých voličů – 18. 4. 2010 STEM

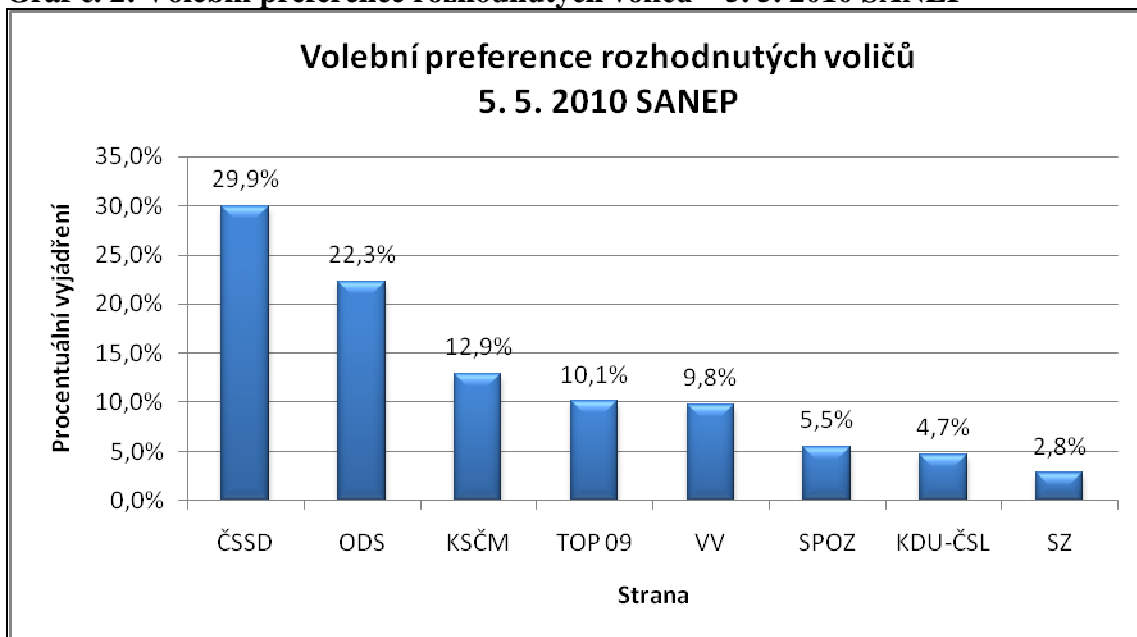

Zdroj: STEM Středisko empirických výzkumů⁵⁹

Graf č. 2 znázorňuje volební preference rozhodnutých voličů z 5. 5. 2010, výzkum prováděla agentura SANEP. Z grafu vyplývá, že ČSSD by měla volby vyhrát s celkovým počtem 29,9 % hlasů, na druhém místě by se měla umístit ODS s 22,3 % hlasů. Rozdíl mezi těmito dvěma stranami měl podle průzkumu činit 7,6 %.

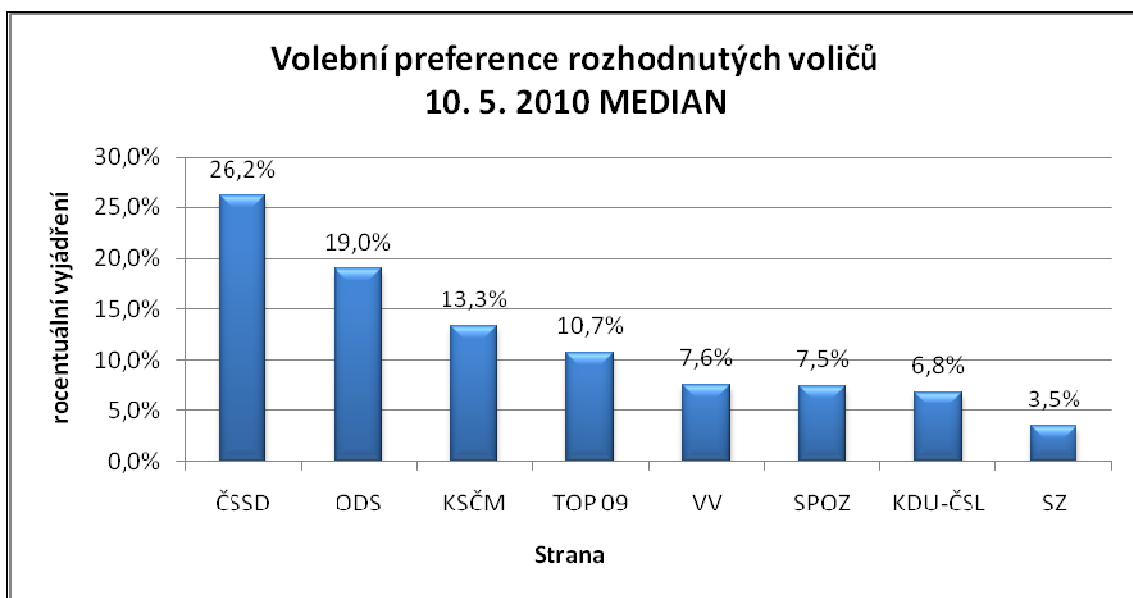
⁵⁸ URBAN, Lukáš; DUBSKÝ Josef; MURDZA Karol. *Masová komunikace a veřejné mínění*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. s. 119. ISBN 978-80-247-3563-4.

⁵⁹ Volební preference: 16. 04. 2010 - STEM Středisko empirických výzkumů. *Volební preference* [online]. 2010-04-16 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.volebni-preference.cz/volebni-preference/28/>

Graf č. 2: Volební preference rozhodnutých voličů – 5. 5. 2010 SANEP

Zdroj: Středisko analýz a empirických průzkumů⁶⁰

Graf č. 3 znázorňuje výsledky výzkumu agentury Median z 10. 5. 2010. Zde se rozdíl mezi ČSSD a ODS dále snížil, podle výsledků tohoto průzkumu by měla ČSSD vyhrát volby s celkovým počtem hlasů 26,2 % a ODS měla skončit na druhém místě s 19 % hlasů. Rozdíl měl činit 7,2 % ve prospěch ČSSD.

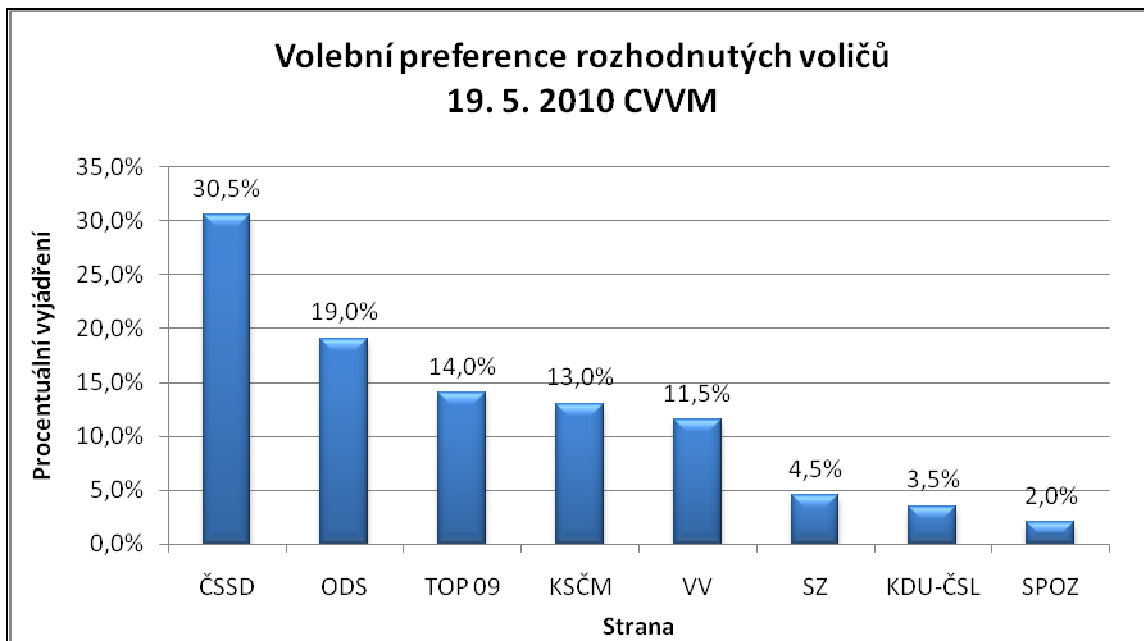
Graf č. 3: Volební preference rozhodnutých voličů – 10. 5. 2010 MEDIAN

Zdroj: Median⁶¹

⁶⁰ Volební preference: 5. 5. 2010 - Středisko analýz a empirických výzkumů: model preference rozhodnutých voličů. *Volební preference* [online]. 2010-05-05 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.volebni-preference.cz/volebni-preference/29/>

Poslední průzkum volebních preferencí rozhodnutých voličů se konal 19. 5. 2010, a výsledky přinesla agentura CVVM. Graf č. 4 znázorňuje vůbec nejvyšší rozdíl mezi ČSSD (30,5 %) a ODS (19,0 %). Rozdíl byl tedy 11,5 % ve prospěch ČSSD.

Graf č. 4: Volební preference rozhodnutých voličů – 19. 5. 2010 CVVM

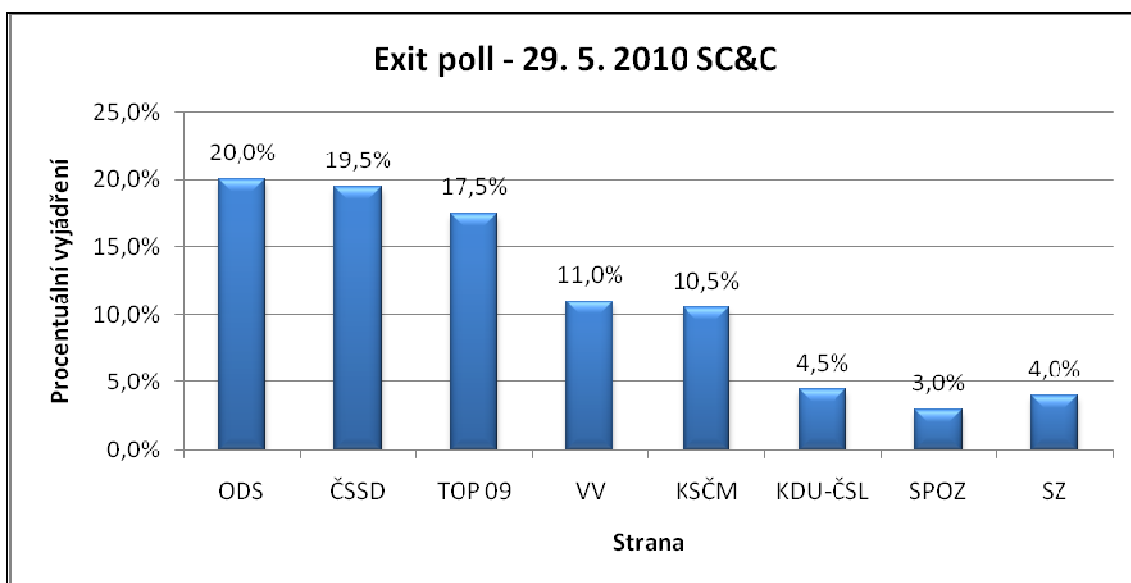

Zdroj: CVVM Centrum pro výzkum veřejného mínění⁶²

Graf č. 5 znázorňuje výsledky výzkumu, tzv. exit pollu. Exit poll je metoda výzkumu, při níž jsou dotazováni respondenti přímo po odchodu z volební místnosti. Zde je zřejmé, že výsledky exit pollu mnohem více korespondují s následnými skutečnými výsledky voleb. Rozdíl mezi ČSSD (20,0 %) a ODS (19,5 %) se významně snížil a činil pouhých 0,5 %.

⁶¹ Volební preference: 15. 5. 2010 - MEDIAN: model preference rozhodnutých voličů. *Volební preference* [online]. 2010-05-15 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.volebni-preference.cz/volebni-preference/30/>

⁶² Volební preference: 19. 5. 2010 – CVVM Centrum pro výzkum veřejného mínění: model preference rozhodnutých voličů. *Volební preference* [online]. 2010-05-19 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.volebni-preference.cz/volebni-preference/31/>

Graf č. 5: Exit poll – 29. 5. 2010 SC&C

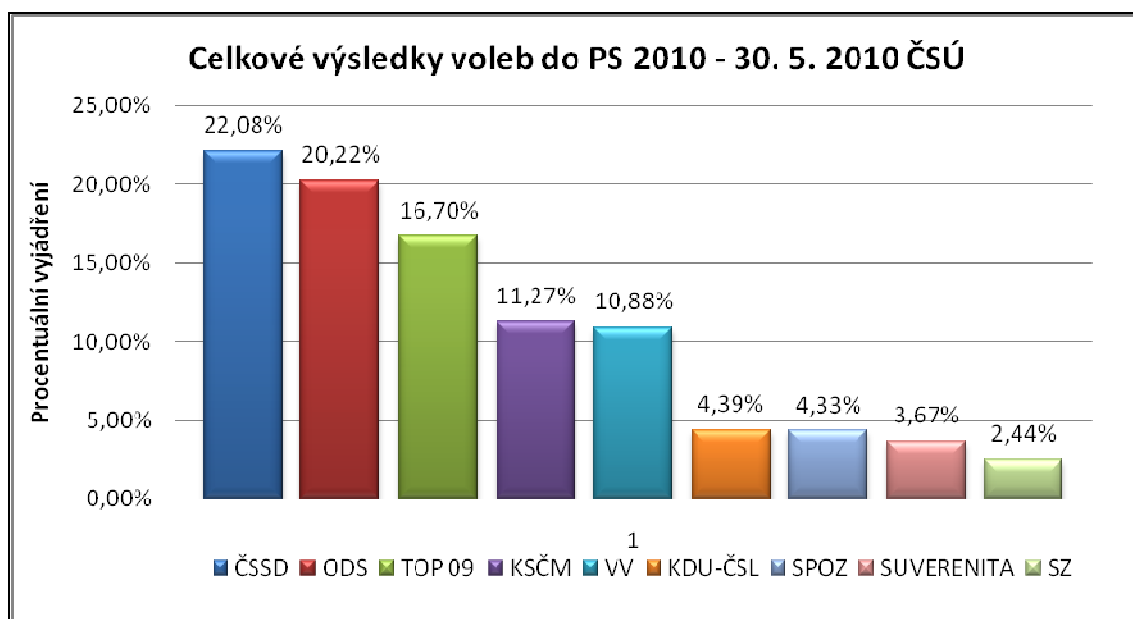
Zdroj: pro ČT agentura SC&C společně s SPSS ČR metoda Exit Poll⁶³

3.3.2 Výsledky voleb

Výsledky voleb byly překvapivé, především oproti očekáváním na základě předvolebních průzkumů. ČSSD zvítězila s 22,08 % hlasů. ODS se umístila na druhém místě s 20,22 % hlasů, rozdíl tedy činil pouze 1,86 % hlasů. Takto malý rozdíl nepredikoval ani jeden z předvolebních průzkumů, nejbližší tomuto výsledku byl až výzkum exit poll v den konání voleb.

Graf č. 6 níže znázorňuje výsledky voleb, celkové výsledky přinesl Český statistický úřad 30. 5. 2010. Další překvapivý výsledek byl úspěch strany TOP 09, která se umístila na třetím místě s celkovým počtem hlasů 16,7 %. Takový výsledek nebyl zřejmý z žádného předvolebního průzkumu preferencí. Přiblížily se pouze výsledky exit pollu.

⁶³ Volební preference: 29. 5. 2010 – pro ČT agentura SC&C společně s SPSS ČR metoda Exit poll: model těsně před sčítáním hlasů. *Volební preference* [online]. 2010-05-29 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.volebni-preference.cz/volebni-preference/32/>

Graf č. 6: Celkové výsledky voleb do PS 2010 – 30. 5. 2010 ČSÚ

Zdroj: Český statistický úřad⁶⁴

Důsledkem výsledků těchto voleb rezignovalo na svůj post více politiků. Jako první rezignoval na svou funkci Cyril Svoboda z KDU-ČSL, strany, která se nedostala do Sněmovny, dále se svých mandátů vzdalo vedení Strany zelených, dále ohlásil svůj odchod ze strany SPO Zemanovci Miloš Zeman a na závěr rezignoval i předseda ČSSD Jiří Paroubek. Následně byl sestavením vlády pověřen Bohuslav Sobotka.

⁶⁴ Volební preference: 30. 5. 2010 – Český statistický úřad: Celkové výsledky voleb do PS 2010 – účast 62,6 % oprávněných voličů. *Volební preference* [online]. 2010-05-30 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.volebni-preference.cz/volebni-preference/33/>

4. Popis zkoumaných médií

V této kapitole se seznámíme s tištěnými médii, které budeme v druhé části této práce zkoumat. Jedná se o deníky Mladá fronta DNES, Lidové noviny, Právo, Hospodářské noviny a Blesk. Níže uvedené přehledy obsahují krátká shrnutí historie jednotlivých deníků, stručnou charakteristiku a údaje o nákladu a čtenosti v roce 2010, tedy v době konání voleb do Poslanecké sněmovny.

4.1 Mladá fronta Dnes

Mladá fronta DNES (MF DNES) je český deník, který vychází od 1. 9. 1990, čímž navázal na list Mladou frontu, který vycházel v letech 1945-1953 ve stejnojmenném vydavatelství Mladá fronta, a.s. „Vydavatelství Mladá fronta bylo založeno již v roce 1945, a v současné době se právem řadí mezi největší a nejúspěšnější vydavatelské domy v České republice. Vydavatelství Mladá fronta od roku 2007 vydává ekonomický deník Mladá fronta E15 a v roce 2009 přichází s multiregionálním týdeníkem Mladá fronta Sedmička.“⁶⁵ Avšak v současnosti MF DNES vlastní mediální skupina MAFRA, a.s. „Vlajkovou lodí je nejčtenější seriózní deník Mladá fronta DNES, který má téměř 800 00 čtenářů. Cílem listu je podávat pravdivý a plnohodnotný obraz o světě, ve kterém žijí. Součástí tohoto obrazu musí být aktuální a kvalitní zpravodajství, stejně jako užitečné servisní informace či oddechové čtení ve specializovaných přílohách.“⁶⁶ Majoritním vlastníkem skupiny Mafra, a.s. je od roku 1994 německý holding Rheinisch-Bergische Druckerei und Verlagsgesellschaft mbH.

MF Dnes vychází denně s výjimkou neděle a vydání obsahuje i regionální nebo krajská zpravodajství, která zajišťují externí redakce, přičemž hlavní sídlí v Praze. Deník se specializuje na komentované zpravodajství a prohlašuje se za politicky neutrální. Šéfredaktorem MF Dnes je Robert Čásenský, významnými komentátory deníku jsou například Karel Steigerwald či Martin Komárek. Oficiálním webem MF

⁶⁵ O Společnosti. *Mladá fronta* [online]. © 2011 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.mf.cz/o-spolecnosti/>

⁶⁶ O Společnosti. *Mladá fronta* [online]. © 2011 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.mf.cz/o-spolecnosti/>

DNES je portál idnes.cz, který poskytuje komplexní zpravodajství z domova, ze světa, ekonomiky a financí, sportu i kultury.

Podle ročenky Unie vydavatelů se průměrný náklad Mladé fronty DNES se v roce 2010 pohyboval kolem 240 000 prodaných výtisků denně⁶⁷, ve třetím čtvrtletí byla čtenost deníku MF DNES 874 000⁶⁸ denně.

4.2 Lidové noviny

Lidové noviny jsou deník vycházející pravidelně od roku 1893. Od této doby až po současnost prošly noviny několika transformacemi, kdy byly v 50. letech po komunistickém převratu zastaveny, přes samizdatové vydávání, se kterým jsou spojeny postavy jako Jan Ruml, Jiří Dienstbier či Ladislav Hejdránek. „Dva roky před sametovou revolucí usoudili dva z významných signatářů Charty 77 Václav Havel a Ladislav Lis, že je třeba začít vydávat časopis. Takový, který by prolomil okruh chartistů a dostal se 'mezi lid'. Jiří Ruml proto navrhl, že by se mohly obnovit Lidové noviny. První pokus ze září 1987 dopadl katastroficky, úpravou i po obsahové stránce. Druhé číslo už dopadlo lépe a další, první řádné lednové číslo z roku 1988, vytvořilo standard pro ta další.”⁶⁹

Návrat deníku se však datuje až v roce 1990, do té doby se nepodařilo noviny oficiálně zaregistrovat a nevycházely každý den. „O tři roky později rozhodla valná hromada LN, a. s., o odprodeji 51 procent svých akcií nizozemské společnosti Ringier Taurus, dceřiné společnosti vydavatelského švýcarského koncern Ringier. Postupem doby měnily Lidové noviny stejně jako ostatní deníky svou tvář. Jako příloha LN začal vycházet pravidelný páteční magazín Pátek. V září 1998 získává většinový podíl v LN, a. s., společnost Pressinvest, kterou vlastní německá vydavatelská firma RBVG. Lidové noviny se modernizují. V roce 2001 se poprvé objevily celé v barvě. Zakládají také svou internetovou verzi na adrese www.lidovky.cz. V roce 2009 přebírá řízení Lidových novin Dalibor Balšínek. Přivádí s sebou silný team známých autorů (z nichž řada již

⁶⁷ Ověřování nákladů tisku. *Ročenka Unie vydavatelů* [online]. © 2011 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.rocenkaunievydavatelu.cz/2011/index.php?akce=naklad&tg=1>

⁶⁸ Čtenost tisku. *Ročenka Unie vydavatelů* [online]. © 2011 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.rocenkaunievydavatelu.cz/2011/index.php?akce=ctenost&tg=1>

⁶⁹ Historie LN. *Lidové noviny* [online]. © 2012 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://epaper.lidovky.cz/lidove-noviny/kdo-jsme/vice-z-historie>

Lidovými novinami v minulosti prošla). Nově přicházejí nebo se vracejí autoři jako Ondřej Štindl, Jáchym Topol, Jiří Peňás, Dan Hrubý, Veronika Bednářová, Honza Dědek, Vladimír Piskáček, Tomáš Němeček, Petr Kamberský, Jan Zatorsky, Kamila Klausová a Jan Dražan.”⁷⁰

V roce 2009 koupilo Lidové noviny vydavatelství Mafra, které vlastní i výše zmíněný deník MF DNES.

Dle Ročenky Unie vydavatelů byl ověřený prodaný náklad Lidových novin v roce 2010 49 920 kusů⁷¹ a dle odhadu čtenosti (Media projekt) byla v roce 2010 čtenost 213 000.⁷²

4.3 Právo

Právo je český deník, který vychází šestkrát týdně, a který v minulosti vycházel pod názvem Rudé právo. Rudé právo navazovalo na stejnojmenný deník KSČ, který vycházel až do roku 1990. Následně jej převzal Zdeněk Porybný, který založil akciovou společnost Borgis, vlastníci až do současnosti deník Právo. Zdeněk Porybný působí jako šéfredaktor rovněž až do současnosti.⁷³ Rudé právo se přejmenovalo na Právo v roce 1995. I přesto, že se deník vzdálil od komunistické ideologie, bývá stále považován za levicově orientovaný. „Zaměření listu se pod vedením Porybného hned od roku 1990 začalo vzdalovat jak KSČ, tak komunistické ideologii jako takové. Vymezení se vůči předlistopadové éře bylo viditelné zejména z nástupu nové generace novinářů a publicistů, často signatářů Charty 77 (Jiří Hanák, Petr Uhl, Pavel Dostál a další). Přesto se Právo profiluje jako levicově orientovaný deník a je považováno za noviny blízké sociální demokracii, což se projevilo například po policejním zásahu na taneční akci CzechTek 2005, kdy list jako jeden z mála hájil pozitivní stanovisko

⁷⁰ Historie LN. *Lidové noviny* [online]. © 2012 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://epaper.lidovky.cz/lidove-noviny/kdo-jsme/vice-z-historie>

⁷¹ Ověřování nákladů tisku. *Ročenka Unie vydavatelů* [online]. ©2011 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.rocenkaunievydavatelu.cz/2011/index.php?akce=naklad&tg=1>

⁷² Čtenost tisku. *Ročenka Unie vydavatelů* [online]. ©2011 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.rocenkaunievydavatelu.cz/2011/index.php?akce=ctenost&tg=1>

⁷³ Tiráž. *Právo* [online]. ©2000-2012 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://pravo.novinky.cz/tiraz.php>

sociálnědemokratické vlády k postupu policie a naopak kritizoval pořadatele a návštěvníky akce.“⁷⁴

Deník Právo poskytuje zpravodajství serveru Novinky.cz, provozovanému společností Seznam.cz, a.s.

Dle Ročenky Unie vydavatelů byl ověřený prodaný náklad deníku Právo v roce 2010 128 404 kusů⁷⁵ a dle odhadu čtenosti (Media projekt) byla v roce 2010 čtenost 419 000.⁷⁶

4.4 Hospodářské noviny

Hospodářské noviny jsou deník vycházející v České republice pětikrát týdně a je zaměřený především na ekonomiku a politiku.

„Šéfredaktorem Hospodářských novin je od října 2005 Petr Šimůnek. Vlastníkem Hospodářských novin je nakladatelství Economia. Economia je největším vydavatelstvím ekonomických a odborných periodik v České republice, podniká také na Slovensku prostřednictvím své dceřiné společnosti Ecopress. Byla založena v roce 1990 a v letech 1994 až 2008 byla jejím hlavním akcionářem Verlagsgruppe Handelsblatt. Od září 2008 vlastní většinový podíl Economie společnost Respekt Media, a.s., jejímž jediným akcionářem je Zdeněk Bakala. Economia je zakládajícím členem Unie vydavatelů a členem Evropské asociace ekonomického tisku (European Business Press). Náklady svých titulů podrobuje auditu ABC ČR.“⁷⁷

⁷⁴ KLUSÁKOVÁ, Magda. *Jaký je hodnotový svět českých médií?: Proměna a zastoupení vybraných hodnot v českých celostátních denících v letech 1988 - 2008*. Brno, 2010. s. 22. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra mediálních studií a žurnalistiky. Vedoucí práce PhDr. Jaromír Volek, Ph.D.

⁷⁵ Ověřování nákladů tisku. *Ročenka Unie vydavatelů* [online]. ©2011 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.rocenkaunievydavatelu.cz/2011/index.php?akce=naklad&tg=1>

⁷⁶ Čtenost tisku. *Ročenka Unie vydavatelů* [online]. ©2011 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.rocenkaunievydavatelu.cz/2011/index.php?akce=ctenost&tg=1>

⁷⁷ KRATOCHVÍL, Jiří. *Komparace ekonomického zpravodajství Hospodářských novin, Lidových novin a Mladé fronty DNES při nástupu ekonomické krize v roce 2008*. Praha, 2011. s. 30-31. Dostupné z: https://www.vse.cz/vskp/show_evskp.php?evskp_id=29069. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce PhDr. Milan Soška.

Dle Ročenky Unie vydavatelů byl ověřený prodaný náklad Hospodářských novin v roce 2010 44 225 kusů⁷⁸ a dle odhadu čtenosti (Media projekt) byla v roce 2010 čtenost 187 000.⁷⁹

4.5 Blesk

Deník Blesk je v České republice nejčtenějším deníkem vycházejícím jako obdoba švýcarského bulvárního titulu Blick. Vydavatelem deníku Blesk je vydavatelství Ringier Axel Springer CZ. To vzniklo spojením vydavatelství Ringier ČR, které na českém trhu působilo od roku 1991, a vydavatelství Axel Springer Praha, působícím na českém trhu od roku 2001.⁸⁰

„Celobarevné noviny přináší přehledné aktuální zpravodajství a zajímavosti z domova i ze světa, doplněné řadou fotografií a přehlednou infografikou. V pátek vychází spolu s deníkem Blesk bezplatná příloha Blesk magazín s TV programem, vždy poslední středu v měsíci vychází bezplatná příloha Blesk Reality&Bydlení. V sobotu vychází s deníkem tematická příloha Blesk na víkend. V neděli vychází rozšířené vydání časopisového charakteru Nedělní Blesk.“⁸¹

Dle Ročenky Unie vydavatelů byl ověřený prodaný náklad Blesku v roce 2010 384 991 kusů⁸² a dle odhadu čtenosti (Media projekt) byla v roce 2010 čtenost 1 395 000.⁸³ Oba číselné údaje výrazně převyšují prodaný náklad i čtenost všech ostatních zkoumaných deníků.

⁷⁸ Ověřování nákladů tisku. *Ročenka Unie vydavatelů* [online]. ©2011 [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://www.rocenkaunievydavatelu.cz/2011/index.php?akce=naklad&tg=1>

⁷⁹ Čtenost tisku. *Ročenka Unie vydavatelů* [online]. ©2011 [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://www.rocenkaunievydavatelu.cz/2011/index.php?akce=ctenost&tg=1>

⁸⁰ Vítá Vás vydavatelství Ringier Axel Springer CZ. *Ringier Axel Springer* [online]. © 2011 [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.ringieraxelspringer.cz/company>

⁸¹ Vítá Vás vydavatelství Ringier Axel Springer CZ. *Ringier Axel Springer* [online]. © 2011 [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: [#">http://www.ringieraxelspringer.cz/company #](http://www.ringieraxelspringer.cz/company)

⁸² Ověřování nákladů tisku. *Ročenka Unie vydavatelů* [online]. ©2011 [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://www.rocenkaunievydavatelu.cz/2011/index.php?akce=naklad&tg=1>

⁸³ Čtenost tisku. *Ročenka Unie vydavatelů* [online]. ©2011 [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://www.rocenkaunievydavatelu.cz/2011/index.php?akce=ctenost&tg=1>

5. Teorie vůdcovství

V této kapitole je vymezen pojem vůdce a vůdcovství a následně zúžen na okruh politického vůdcovství. Politický vůdce neboli politický lídr je zásadní ikonou v každé politické straně a má schopnost ovlivňovat mínění druhých. Tento fakt je umocněn rovněž prostřednictvím médií, jakožto fenoménu poslední doby. V další části této práce se budeme věnovat mediálním obrazům politických lídrů ve specifickém období voleb a budeme se snažit postihnout zobrazení lídrů různých stran v jednotlivých médiích.

5.1 Vymezení pojmu vůdce a vůdcovství

Vůdce je osoba, která stojí v čele nějakého uskupení, zájmové skupiny či kolektivu, a jeho schopnosti se od schopností ostatních členů ve skupině dají odlišit. Vůdce určuje směr, jímž se bude skupina ubírat jednotlivými procesy a metodami. Tyto činnosti se dají nazývat vůdcovstvím, anglicky tzv. *leadership*. Vůdce se snaží prezentovat svoje znalosti a dovednosti a přesvědčit o nich i ostatní členy skupiny.

Z historického hlediska existuje řada konceptů popisujících fenomén vůdcovství, Lukas a Smolík (2008, s. 10-17) hovoří již o úvahách prvních filozofů. Dle nich se mezi prvními otázkou vůdcovství zabýval Platón, jehož teorie vycházela z role o pojetí státu. Platónova filozofie uznávala úlohu vládce, který měl být ale osvíceným filozofem a měl formovat společnost na základě zákonů. Následoval jej Aristotelés, který člověka považoval za politickou bytost, která nemůže fungovat mimo určité společenství. Zároveň uznával model fungování společnosti jako skupinu ovládaných a ovládajících a považoval takové uskupení jednak za nutné, ale i za prospěšné. Podle Aristotela byly pro vládnoucí politický úřad nejdůležitějšími kritérii spravedlnost a rozumnost.

Lukas a Smolík (2008, s. 18-22) dále zmiňují filosofii Niccola Machiavelliho, jež na problematiku politického vůdcovství nahlížel s více pragmatickým a realistickým přístupem než jeho předchůdci, filosofové. Machiavelli věřil, že společnost nepodléhá boží vůli, ale naopak přirozeným zákonům, jejichž síla tkví právě v jednání lidí, vůdců. Dle něj by ideál panovníka měl být shovívavý a lidský, ale také charakterní, čestný, měl by držet slovo při prosazování svých vizí a cílů. Machiavelli si byl i vědom, že do čela státu je možné dostat se pomocí zákulisních intrik či pomocí nečestných praktik. Moudrý a úspěšný vladař by si měl všímat jak současných problémů, tak předvídat i ty

budoucí a předcházet jim, a dále přizpůsobovat své jednání konkrétním situacím. Důležitým aspektem je podle Machiavelliho samotný fakt způsobilosti či nezpůsobilosti konkrétního jedince být vůdcem. Vůdce by měl rozumět své věci sám, anebo by si měl umět nechat od jiných poradit.

Lukas a Smolík (2008, s. 23) z filozofických děl vysledovali vlastnosti, které by měl ideální vůdce mít:

- být úspěšný v každodenních zkouškách, rozhodnutích a činech; svými činy by měl být vhodným vzorem pro jím vedené,
- být rozhodný, dostatečně inteligentní a odvážný při řešení komplikovaných situací a úkolů, věřit ve své schopnosti, svá rozhodnutí umět vhodně načasovat,
- být schopen zvážit všechna pozitiva a negativa jednotlivých řešení, porovnat váhu jednotlivých argumentů,
- být úspěšný v komunikaci (přesvědčivý), protože především on interpretuje svět, společenskou realitu, dává příkazy, rozkazy, doporučení,
- být schopen intuice, předvídání sociálních situací,
- být přesvědčen o své roli, poslání,
- své činy vykonávat se zaujetím a nadšením,
- být motivován (zvnějšku i zevnitř),
- mít pevnou vůli
- mít na paměti, že úspěch, finance a moc nejsou tím hlavním motivem vůdcovství,
- být životní optimista, klidný a vyrovnaný,
- být schopen vyrovnat se s parciálními neúspěchy, být schopen učit se z chyb, vzdělávat se,
- být schopen rozvíjet svoji osobnost,
- důvěřovat těm, jež vede, i těm, kteří jeho příkazy pomáhají vykonávat,
- být schopen vybrat si vhodné spolupracovníky, nejbližší podřízené,
- být spravedlivý k vedeným,
- nést odpovědnost v případě opakujících se neúspěšných řešení sociálních situací,
- být schopen sebekontroly, ovládat negativní emoce,
- ctít zákony společnosti.

Vůdcovství je tedy proces organizování skupiny lidí k dosažení společného cíle. Vůdce neboli lídr by měl mít vlastnosti jako je inteligence, přirozená autorita, spravedlivost, čestnost a charakter.

Dalším významným teoretikem, který se zabýval vůdcovstvím, je Max Weber. Weber chtěl kategorizovat jednotlivé systémy ovládání, potažmo vůdcovství, čehož dosáhl popsáním tří modelů, tzv. „ideáltypů“, pomocí nichž chtěl vysvětlit složité politické vládnutí. Tyto tři ideátypy jsou tradiční autorita, charismatická autorita a právně-racionální autorita. Příklady tradiční autority lze nalézt u kmenů či malých skupin nebo v podobě nadvlády otce v rodině. Z tradiční autority se v moderních společnostech zachovalo z důvodu poklesu významu tradic jen málo. Charismatická autorita je založena především na síle osobnosti vedoucího jednotlivce. Tato forma autority fungovala v politickém prostředí vždy, neboť k vůdcovství je potřeba vzbuzovat důvěru a loajalitu a mít schopnost komunikovat. V novodobé historii lze nalézt příklady v osobnostech Adolfa Hitlera, Benita Mussoliniho či Mao Ce-tunga, kteří však charismatickou autoritu nezískali přirozenými schopnostmi, ale soustavným pěstováním mediálního obrazu a budováním kultu osobnosti. Existují však i méně závažné formy charismatické autority, které můžeme nalézt v osobnosti Margaret Thatcherové nebo F. D. Roosevelta. Třetí typ, právně-racionální autorita, je podle Webera nejvýznamnějším druhem autority, který nahradil tradiční druh autority, stal se hlavním nástrojem pro organizování a je založen na vládě práva. Znamená tedy, že moc je vždy zřetelně vymezena zákonem, čímž je zajištěno, že ti, kteří moc uplatňují, tak činí v rámci mantinelů zákonů a práva (Heywood 2005, s. 122-124).

„Kdo se zaobírá politikou, usiluje o získání moci, tvrdí M. Weber. Moc je tedy ústřední kategorií politiky, i když je třeba říci, že právě amorfní charakter kategorie moci představuje jeden z největších problémů, který stojí před politickou vědou, pokud usiluje o výstižnou definici politiky.“⁸⁴

⁸⁴ CABADA, Ladislav, Michal KUBÁT a kol. *Úvod do studia politické vědy*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2007. s. 41. ISBN 978-80-7380-076-5.

5.2 Současné teorie politického vůdcovství

Historicky je teorie vůdcovství dlouhodobě fenoménem, jež nelze přesně definovat ani uchopit. V současnosti se však setkáváme i s novodobějšími teoriemi vůdcovství, které reflektují vztahy ve společnosti, potažmo vztahy na poli politického jednání. Níže jsou uvedeny příklady současných teorií o politických lídrech. Charakteristiky se v současnosti soustředí na osobní vlastnosti a schopnosti vůdce a následně jakým způsobem je vůdce schopen tyto charakteristiky zúročit v daném prostředí a konkrétní situaci, v kterých se nachází.

Rajai a Phillips (1997, s. 22-23) definují lídry jako osoby, které mají následující vlastnosti:

1. Lídr má vize, cíle, program a agendu.
2. Lídr má schopnost komunikovat své vize, cíle, program a má schopnost sdílet myšlenky.
3. Lídři mají schopnost vytvářet důvěru u svých stoupenců. V interakci mezi vůdcem a stoupencem je důležitá předvídatelnost chování lídra, stejně tak jako spolehlivost a stálost při plnění svých vizí.
4. Lídr vnímá sám sebe pozitivně.

Teorie vůdcovství se tedy v čase posunuje více k popisu vůdce jakožto autority, jež má určité vlastnosti a schopnosti a jasně dané cíle, kterých dosahuje. V současných teoriích se neuvažuje o vůdcovství jako o držení moci nebo uplatňování moci pomocí síly, ale jako o jevu ve společnosti, který lze vysledovat prostřednictvím vlastností určitých osob.

Makandi (2012) uvádí dále definici lídra podle George Burnse. Burnsova teorie se v určitých bodech shoduje s teorií Maxe Webera, ale dále hraničí s osobními postřehy o tom, jak političtí představitelé působí v různých systémech. Ačkoli známe transakční a transformační model politického vůdcovství, dodal další paradigma, skládající se z morálních a amorálních politických lídrů. Podle Burnse nelze amorální politické představitele považovat za skutečné lídry.

Transakční vůdcovství

Mezi transakční styl vedení zařadil Burns 5 druhů vůdců:

1. Opinion leaders – lídři se schopností ovlivňovat veřejné mínění
2. Byrokratičtí lídři (bureaucratic leaders) – lídři, kteří řídí své stoupence z pozice moci
3. Lídři politických stran (party leaders) – lídři držící politické pozice v dané zemi
4. Legislativní vůdcové (legislative leaders) – zákulisní političtí vůdci, podílí se na formování politických systémů
5. Výkonní vůdcové (executive leaders) – často popisovaní jako prezidenti země, nemusí být nutně vázáni na politickou stranu

Transformační vůdcovství

Kromě pěti výše uvedených transakčních typů vůdců Burnsova teorie pokračuje v popisu čtyř transformačních vůdců:

1. Duševní lídři (intellectual leaders) – transformují společnost na základě jasné vize
2. Reformní lídři (reform leaders) – zabývají se problematikou společenské morálky a mění společnost na základě řešení morálních problémů
3. Revoluční vůdci (revolutionary leaders) – přináší rychlé změny do společnosti na základě rozsáhlých transformací
4. Charismatictí vůdci (charismatic leaders) – k provádění změn využívají charisma⁸⁵

„Podle Burnse je hlavní rozdíl v tom, že v transformujícím vůdcovství dochází k interakci a vzájemnému obohacení mezi vůdcem a následovníky, obě strany tak jsou v procesu transformovány. Transformační vůdci nabízejí smysl, který překračuje krátkodobé cíle a zaměřuje se na vyšší kategorii vnitřních potřeb, výsledkem je pak identifikace následovníků s potřebami nebo požadavky jejich vůdce.“⁸⁶

⁸⁵ Leadership Theories. *Money-Zine.com* [online]. © 2010 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: <http://www.money-zine.com/Career-Development/Leadership-Skill/Leadership-Theories/>

⁸⁶ NOVÁKOVÁ, Adéla. *Změna postavení předsedy České strany sociálně demokratické mezi lety 2006 a 2010*. Brno, 2011. s. 21-22. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, Ph.D.

Další novodobá teorie politického vůdcovství pochází z roku 1995 a jejím autorem je David Goleman. Teorie se zaměřuje na prvky, které tvoří funkci politického vůdce. Klade důraz na behaviorální přístupy různých politických lídrů, teorie je zaměřena na určování chování politických vůdců. Teorie se opírá především na emoční inteligenci a jako zásadní aspekty emoční inteligence Goleman považuje sebeuvědomění, seberegulaci, sociální dovednosti, empatii a motivaci (Makandi, 2012).

Mancini (2011, s. 58) uvádí, že vůdcovství je přímý a nezprostředkovaný vztah mezi lídrem a lidem. Samotný fakt, že se někdo stane vůdcem, tedy není zprostředkován žádnými jinými kanály a implikuje tedy mezilidský vztah. Personální interakce jsou podle něj základem dobrého vedení a vůdcovství. Dále uvádí, že v každé organizaci, kde se vyskytl fenomén vůdcovství, byl tento jev založen na souboru mezilidských vztahů v rámci samotné organizace. Interakční povaha vůdcovství je podle něj spojena s rozměrem skupiny, organizace či jiným typem agregace, jako například politické koalice, jejichž existence jsou vázány právě na soubor vztahů mezi členy organizace a vůdcem. Navzdory jeho interakční povaze může být jev vůdcovství umocněn působením hromadných sdělovacích prostředků.

Další soudobá teorie politického vůdcovství pochází z roku 2011 a jejím autorem je Paolo Mancini, který se vůdcovstvím zabývá především z pohledu přirozených vlastností vůdce a jeho vztahů se svými následovníky. Podle Manciniho (2011, s. 54) hlavní entitou, která má vliv na přirozený establishment vůdce, je charisma. Uvádí, že vztahy mezi vůdcem a jeho následovníky má takřka nevysvětlitelný až mystický charakter. Mezi charakteristické vlastnosti lídra by měly patřit především energičnost, odvaha a schopnost řešit problémy okamžitě. Charisma je podle něj těžko uchopitelná vlastnost lídra, klíčem k pochopení této problematiky je studium nejnovějších poznatků a konceptů v psychologii.

Stejně tak teorie Kennetha Prewitta z roku 1965 akcentuje přirozené schopnosti a vlastnosti lídra, potažmo jeho schopnost adaptovat se na současné podmínky a následně aplikovat svoje vlastnosti a dovednosti k dosažení daného cíle. Prewitt (1965, s. 96) se ve své práci věnuje faktorům, které vedou k rekrutování osob do vedoucích pozic v politice. Dle něj se jedná především o schopnosti lídra odpovídající potřebám společnosti, jako je politická odpovědnost a dále schopnost řešit společenské problémy nastavením adekvátních procesů. K vykonávání funkce lídra je nezbytné mít disciplínu a motivaci. Politický lídr by měl být soběstačný, extrovertní a více dominantní než většina společnosti. Prewitt (1965, s. 100-105) rovněž definoval tři osobnostní typy

politicky angažovaných osob – agitátoři, teoretikové a byrokrati. Poznává, že každý z těchto typů se může stát politickým lídrem, má-li potřebné charakterové vlastnosti zmíněné výše.

Naopak teorie Davida Lease akcentuje více než přirozené charakterové vlastnosti vůdce jeho schopnosti vedení ostatních prostřednictvím naplňování jasně dané vize. Lease (2006, s. 2) vidí kvality lídra v příkladném vedení, které má mít formu pěti praktik – lídr musí stoupencům ukázat cestu, inspirovat stoupence společnými vizemi, vymodelovat proces dosažení vize, nechat jednat ostatní a vložit do svého jednání srdce.

Campus (2010, s. 221) se v souvislosti s problematikou politických lídrů zmiňuje o roli médií v samotném procesu formování lídra a nahlížení veřejnosti na jeho osobu. Uvádí, že zásadním aspektem je nemožnost médií podat ucelený obrázek o konkrétním politickém lídrovi, čímž může docházet ke zkreslení. Média zobrazují politický svět především tak, aby se výstup stal dobrým mediálním produktem a byl tak pozoruhodný pro širší publikum.

Kvalita politického lídra závisí na kombinaci tří aspektů: osobní charakteristice lídra, nástroje, které používají k vedení a na situaci, které aktuálně čelí. Mezi nástroje, které mohou usnadnit úspěchy politického lídra, patří média jako klíčový faktor, který může mít ve srovnání politických stran a hnutí hlavní význam. Podle ní je image politika tím hlavním marketingovým nástrojem, který ovlivňuje veřejné mínění. Sdělovací prostředky mají moc zdůraznit či potlačit určité rysy politického kandidáta a ukázat je tak v negativním či pozitivním světle. Tyto obrazy a symboly, které osobu politika identifikují a definují, jsou poté prostřednictvím médií předané voličům.

Pokud se na problematiku vůdcovství podíváme z pohledu praktické politiky, existují dva typy lídrů. Jednak lídr ve smyslu jakéhokoli jedince, který se angažuje v politické straně, vede ji, či její část, anebo je členem nevládní organizace či skupiny. Druhé pojetí má užší charakter a týká se především politických lídrů jakožto vůdců ve vysoké politice, hlavních představitelů státu nebo politických stran, kteří mají moc díky síle své osobnosti. Podle Zaleznika (1977, s.74) vůdcovství nevyhnutelně vyžaduje využití všech těchto sil osobnosti k ovlivnění myšlení a jednání druhých lidí.

5.3 *Současné chápání vůdců ve společnosti*

V současném světě hrají média větší roli než v minulosti, do prostoru vstoupily nové komunikační technologie a touto transformací se mění i nahlížení na problematiku politiky. Političtí lídři se setkávají s širšími možnostmi, kterak se mohou prezentovat veřejnosti. Politická komunikace se mění a přizpůsobuje nastalým změnám. Pehe (1999) uvádí, že prostředky politického komunikování a sílu slova v současnosti vystřídala síla obrazů a symbolů, která přišla s nástupem nových komunikačních technologií. „Politický vůdce v moderních demokraciích tedy působí v komplexním prostředí, jemuž se musí přizpůsobit, ale které též může využívat nebo zneužívat. Sociologické průzkumy a průzkumy veřejného mínění za pomoci moderních technologií vytvořily prostředí, v němž mezi politiky a veřejností existuje téměř stálý nepersonální kontakt, jehož prostřednictvím si politici mohou téměř permanentně ověřovat dopady svých politických akcí.“⁸⁷

Díky těmto změnám se změnil i způsob politického chování a komunikování, v dnešní době má politik možnost ověřit si téměř okamžitě důsledky svého jednání díky průzkumům veřejného mínění, či udělat rozhodnutí až následně, po zhlédnutí průzkumů. Průzkumy veřejného mínění hrály roli i ve volbách v roce 2010, kdy se hojně objevovaly v médiích a politické strany se na ně odkazovaly, ale nakonec se ukázalo, že výsledky dopadly rozdílně od očekávání.

Média se podílejí na utváření veřejného mínění, proto je v současnosti důležité pro politického lídra prosadit svůj názor a obstát v tomto prostředí. Politické komunikování se již neomezuje na důležitost obsahu sdělení, ale také na image politika a jeho schopnost pracovat s médii tak, aby fungovala v jeho prospěch. Louw (2005, s. 13) uvádí, že v současné době mediatizace, neboli doby, kdy probíhá proces vrůstání médií do společnosti, se v liberálních demokraciích političtí lídři soustředí v mnohem větší míře na tzv. impression management, tedy management dojmu, a na vztahy s médii. Louw akcentuje důležitost politické komunikace, komunikování svých názorů a vizí, které se k veřejnosti dostávají právě prostřednictvím médií. Podle McNaira politická komunikace zahrnuje i aktivity public relations, tedy taktiky řízení informací v médiích

⁸⁷ PEHE, Jiří. Politický vůdce v demokratickém systému. *Wwww.pehe.cz* [online]. 1999-12-20 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: <http://www.pehe.cz/clanky/1999/politicky-vudce-v-demokratickem-systemu>

tak, aby se dané politické straně dostalo maximální příznivé publicity a zároveň minimum té negativní (McNair 2003, s. 7).

Pehe se dále domnívá, že současný stav vede k rostoucí tendenci politiků chovat se více manažersky než politicky, což souvisí s jejich tendencí hájit spíše určité principy, nežli poskytovat ucelený ideologický pohled na svět. V důsledku se političtí vůdcové podbízejí veřejnému mínění a vykazují menší schopnost vést své následovníky či brát na sebe odpovědnost za reformní kroky.

6. Politika a média

Vztah politiky a médií je fenomén, jímž jsme se okrajově zabývali již v předchozí kapitole. V současnosti je takřka pravidlem, že úspěšnost v politice se překrývá s úspěšností na poli médií, neboli jsou-li média konkrétní politické osobě nakloněna, budou jí pravděpodobně nakloněny i volební preference občanů. Vzhledem k tomuto neoddiskutovatelnému faktu, který navazuje na fakt moci médií, se v současnosti politici řídí i pravidly médií a respektují nepsaná pravidla, jakým způsobem se mají v přítomnosti médií chovat a jak by měli vypadat. Své jednání musí přizpůsobit povaze médií. „Zatímco management zviditelňování prostřednictvím médií je zcela nevyhnutelný obecný rys moderní politiky, strategie, k nimž se jednotliví politici, jakož i celé strany nebo vlády uchylují, se mezi sebou velmi podstatně liší – stejně jako to, do jaké míry se jim tento úkol daří převést do sehrané a uvědomělé činnosti.“⁸⁸ Celkově média zjednodušují, objektivita médií je sporná. Může docházet i k určitému stranění, či tzv. bias, neboli předpojatosti médií.

Podle Růžičky (2011, s. 91-100) zástupci médií tak v dnešní době ani nepopírají, že podávají zkreslené informace, kvůli nimž si může publikum utvářet falešný pohled světa a aktérů, kteří se ve společnosti objevují. Podle něj je i představa absolutní objektivity konceptem předminulého století, kdy pozitivistické filozofie věřily v možnost oddělení pozorovaného jevu od pozorovatele. Naopak zmiňuje, že ve zralé demokratické společnosti existuje kromě moci zákonodárné, výkonné a soudní také moc mediální, jež má nepopíratelný význam. Podle něj by měla být role médií ve veřejné politice především etická a odpovědná. Zároveň ale dodává, že aktérů ve veřejné politice je mnoho, a média se často snaží primární problém nějak uchopit a dát mu tvar, který bude akceptovatelný pro širší veřejnost, které bude následně prostřednictvím médií prezentován. Aktuální výstupy z veřejné politiky zajímají média jen omezeně.

Média jsou přirozeně hlavním zdrojem informací a pro politické informace platí totéž. Budeme-li si názor na politické dění či na konkrétní politické osoby utvářet pouze na základě informací z médií, může být náš názor na tuto problematiku značně ovlivněn a případně se bude shodovat s názory toho média, z něhož jsme informaci přejali. Verick (2009: 12-13) uvádí, že všechno, co víme, víme od novinářů a média určují svět,

⁸⁸ THOMPSON, John B. *Média a modernita*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2004. s. 113. ISBN 80-246-0652-6.

at' se týká módy, vkusu či politických názorů. Dle něj se politik stává otrokem médií. „Bez mediální podpory se nezdaří žádné volby (ani politická kariéra), neboť ten, kdo má kontrolu nad médii, kontroluje zároveň mínění společnosti a tím i voličské hlasy. Politická fakta jsou přitom druhořadá.“⁸⁹

Postman (2010, s. 146) uvádí příklady moci médií na americkém příkladu televizní reklamy. Podle něj se základním aspektem politického diskurzu stala právě reklama jakožto nejsvráznější a nejpronikavější forma komunikace. Konstatuje, že reklama hluboce ovlivňuje způsob myšlení a stala se výrazným paradigmatem pro strukturu veřejné komunikace.

Stejnou optikou se na tuto problematiku dívá i Jiráček ve sborníku *Média a moc* (2000, s. 53), kde uvádí, že mají média moc a uplatňují ji, avšak tento samostatný výkon moci je obtížně dokazatelný. Zároveň však dodává, že v moderních společnostech nelze moc vykonávat jinak než skrze média.

„Často se uvažuje o tom, nakolik a jak média ovlivňují podobu dění ve „veřejném prostoru“, zvláště procesy politického rozhodování. Médii je přisuzován značný vliv na podobu současných politických procesů ve stávajících demokraciích, protože reprezentují veřejný, a tedy i politický život, a to zvláštním způsobem, který odpovídá povaze mediální produkce. Média jsou hlavním (a někdy jediným) zdrojem poznatků o politice a politicích, kteří se ucházejí o přízeň či toleranci veřejnosti (ve volbách i v obdobích mezi volbami). Média se přitom politických témat zmocňují a zpracovávají je způsobem pro sebe obvyklým – navíc (nejsou-li to média, jimž je zákonem určeno sloužit veřejnosti a jež jsou financována převážně či výlučně z veřejných zdrojů, např. z tzv. koncesionářských poplatků) musí dbát také na to, aby byla ekonomicky úspěšná. To vše vede k tomu, že médii nabízená interpretace politických procesů nabývají vrcholu a politikům nezbyvá než přizpůsobit se „mediální logice“ tj. tomu, jak média svoje produkty zpracovávají.“⁹⁰

Média jsou jedním z nejdůležitějších situačních faktorů ovlivňujících tvorbu veřejného mínění. Poskytují symbolické pozadí, ve kterém probíhá proces utváření mínění o politických otázkách (Kwak 1999, s. 176).

⁸⁹ VERICK, M. A. *Mediální monopol*. 1. vyd. Praha: EarthSave CZ s.r.o., 2009. s. 12-13. ISBN 978-80-86916-09-5.

⁹⁰ JIRÁK, Jan; KÖPPOVÁ Barbara. *Média a společnost: Stručný úvod do studia médií a mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. s. 185-186, ISBN 80-7178-697-7.

7. Politický paralelismus

Existuje nestrannost médií? V současnosti ani z historického hlediska nelze na tuto otázku odpovědět kladně. Již v minulosti plnila média funkci nejen zábavní a vzdělávací, ale rovněž politickou a agitační. Nejinak je tomu i v současnosti. Oficiálně je jediným politickým tištěným médiem v České republice Haló noviny strany KSČM, ale i přesto se dají vysledovat určité příklony ostatních médií k jednotlivým politickým stranám. Politickým paralelismem se rozumí stupeň a povaha propojení mezi médii a politickými stranami, nebo jako míra, ve které mediální systém odráží politické rozdělení společnosti (Trampota, Vojtěchovská 2010, s. 34).

Vzájemný vztah a propojení médií a politických stran zkoumali dříve srovnávací analýzy Blumlera a Gurevitche (1975) a Colina Seymour-Ura (1974), kteří jej nazývali jako stranicko-tiskový paralelismus (Lebedová 2011, s. 45). „Tato teorie říká, že média, ačkoliv jsou, nejsou vyloženě stranická, vyznávají jistou politickou ideologii, kterou následně promítají do svých obsahů. Je jasné, že v různých zemích mají media různé struktury a politické orientace. Z teorie stranicko-tiskového paralelismu vychází teorie politického paralelismu, se kterou přicházejí Hallin a Mancini ve své studii *Systémy médií v postmoderním světě*. Seymour – Ure, a další analytici vnímají politický paralelismus jako míru podobnosti struktury mediálního systému se strukturou stranického systému. V současné době už nedochází k jasné identifikaci strany a média, ale nestále můžeme sledovat identifikaci média s určitým názorovým proudem, ideologií.“⁹¹

Podle Hallin a Manciniho (2008, s. 56) lze politický paralelismus zkoumat na několika úrovních. Jednou z úrovní je politický paralelismus obsahu médií. Tedy míra, v jaké se odlišná politická orientace odráží v jednotlivých médiích, resp. ve zprávách, které jednotlivá média zveřejňují. Z toho hlediska lze vysledovat, zda jsou různá média nakloněna určité politické straně. „Lze jej zkoumat výzkumem tematické agendy (agenda setting) jednotlivých médií a toho, jak moc je spjata s určitou částí politického spektra nebo konkrétních stran, ale také zkoumáním přístupu představitelů různých stran do jednotlivých médií (a toho, zda jsou určitá média některým politikům

⁹¹ DRÁPAL, Martin. *Pravicové nebo levicové? Obsahová analýza editoriální agendy vybraných českých deníků optikou teorie politického paralelismu*. Brno, 2011. s. 25. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce PhDr. Jaromír Volek, Ph.D.

otevřenější než jiná; v českém prostředí se dá například hypoteticky předpokládat, že deník Právo bude otevřenější představitelům sociální demokracie, deník Hospodářské noviny představitelům občanských demokratů). Další z možností metod je výzkum případného stranění prostřednictvím jazykových prostředků (analýza prostřednictvím kritické lingvistiky odhalující, zda jsou některé politické strany spojovány častěji s negativními označeními, zatímco jiné s pozitivními), jejichž analýza klade důraz zejména na hodnotící přídavná jména a také na slovesa užívaná pro popis činnosti jednotlivých politiků a stran.⁹² Agenda setting, tedy nastolování agendy je jev přímo související s výzkumem obsahu mediálních sdělení. Jednotlivá média si mohou sama zvolit, kterým tématům se budou věnovat a přímo i nepřímo tak mohou ovlivňovat názory i postoje mediálních publik. Objevují-li se v médiích opakovaně určitá témata, veřejnost je po čase začne vnímat jako důležitá. Tímto způsobem lze manipulovat veřejným míněním, například v předvolebním období, ale i dlouhodobě. „Novinová sdělení nám nepřebornými způsoby dokážou napovědět, jaká je relativní významnost určitého tématu v denní agendě. Hlavní zpráva na titulní straně, rozdíl mezi titulní stranou a dalšími stranami, velikost nadpisu, a dokonce i délka zprávy – to vše vyjadřuje významnost témat ve zpravodajské agendě. Pro všechna zpravodajská média platí, že pokud se některé téma den po dni objevuje znovu, jde o nejmocnější sdělení o jeho důležitosti. Veřejnost využívá tuto náповědu ohledně významnosti v médiích k tomu, aby si uspořádala své vlastní agendy a rozhodla se, která témata jsou nejdůležitější. Po určité době začne veřejnost považovat za nejdůležitější ta témata, na něž je kladen důraz ve zprávách. Agenda zpravodajských médií se stává, do značné míry, veřejnou agendou. Jinými slovy, zpravodajská média nastolují veřejnou agendu.“⁹³

Další úroveň, dle které je možné zkoumat politický paralelismus, je organizační propojení médií a politických stran nebo jiných institucí, jako například církve, sdružení apod. V průběhu 20. Století byla média na tyto instituce často napojena, média sloužila cílům těchto organizací a ty je naopak finančně podporovaly (Hallin, Mancini 2008, s. 56). V současnosti jsou ojedinělým případem tohoto paralelismu již výše zmíněné Haló noviny vydávané stranou KSČM. Podle Hallina a Manciniho (2008) se politický

⁹² TRAMPOTA, Tomáš; VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. s. 35-36. ISBN 978-80-7367-683-4.

⁹³ MCCOMBS, Maxwell. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 26. ISBN 978-80-7367-591-2.

paralelismus často projevuje inklinací mediálních publika a jejich sklonem nakupovat odlišné noviny nebo sledovat odlišné televizní programy.

Další úroveň politického paralelismu je podle Hallina a Manciniho (2008, s. 56-57) pojetí role novinářů a žurnalistická praxe. Politický paralelismus mediálních pracovníků je spjat s politickou orientací jednotlivých autorů mediálních obsahů. Je možné, že jsou novináři jednotlivých médií nakloněni více určité politické straně, anebo jsou přímo členy některé politické organizace (Trampota, Vojtěchovská 2010, s. 36). „V některých systémech a v některých historických obdobích novináři více zdůrazňují svou „publicistickou“ roli, která převládala u politické žurnalistiky a znamená jasnou orientaci na ovládání veřejného mínění. Naopak v jiných systémech či historických okamžicích se novináři hlásí více k roli poskytovatelů neutrálních informací nebo zábavy, k orientaci, kterou si spojujeme s nízkou úrovní politického paralelismu. Tyto rozdíly souvisejí s odlišným zdůrazňováním komentářů a analýz nebo shromažďováním zpráv.“⁹⁴

Na základě výše uvedeného je patrné, že masová média mají vliv na rozhodování voličů i v předvolebním období a mohou rozhodujícím způsobem přispívat k účinnosti předvolebního boje. Média mají především moc vybírat témata, o nichž budou mediální publikum informovat a tímto následně mají moc publikum ovlivňovat. Zejména v předvolebním období je vhodné sledovat agendu jednotlivých médií a následně posuzovat, zda je z hlediska mediálních obsahů v jednotlivých médiích vysledovatelný politický paralelismus, tedy zda jednotlivá média straní jednotlivých politickým stranám.

„Volební boj je skutečně v první řadě komunikačním procesem. Stranám, popř. kandidátům, jde o to informovat voliče o svých cílech a přesvědčit je, že právě oni mohou nejlépe chápat zájmy občanů. Někteří vědci jsou přesvědčeni, že v obecné rovině je komunikace podstatou politiky. Jisté v každém případě je, že masová média plní roli, která je nezbytná pro fungování demokratického státu. Mezi veřejné úkoly médií patří především informování občanů o všech událostech a tématech. Ve volebním boji mají informovat o akcích, cílech a programech všech politických stran co nejobsáhleji, co nejpresněji a pokud možno neutrálně. Kromě toho se od nich očekává, že nabídnou politickým stranám a jejich kandidátům fórum, na němž by před očima

⁹⁴ HALLIN, Daniel C.; MANCINI, Paolo. *Systémy médií v postmoderním světě: Tři modely médií a politiky*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. s. 56. ISBN 978-80-7367-377-2.

voličů mohly odehrát svůj souboj. V neposlední řadě se mohou a také mají média sama aktivně účastnit politických sporů a ve svých příspěvcích obsahující názory a postoje zaujímat otevřené stanovisko.“⁹⁵

⁹⁵ SCHULZ, Winfried; SCHERER, Helmut; HAGEN, Lutz; REIFOVÁ, Irena; KONČELÍK, Jakub. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2011. s. 11-12. ISBN 978-80-246-1980-4.

8. Personalizace politiky

Dalším ze současných trendů na politickém poli je tzv. personalizace politiky. Tento pojem vyjadřuje zejména stav, kdy se politika a politická komunikace soustředí více na tváře jednotlivých lídrů, nežli na obsah svých sdělení nebo volební program. Volby se tímto stávají více „dostihem“, než střetem idejí. Dostih neboli anglický termín „horse race“. „Média jsou neustále obviňována z popisování politických kampaní jako koňských dostihů: jsou natolik zaujatá čísla, kdo z politiků je zrovna v průzkumech veřejného mínění na špici a kdo naopak propadá, že se přestávají soustředit na podstatu kampaně. Ve výše uvedeném příměru figuruje každý politický kandidát jako dostihový kůň, což představuje postavení uchazeče v průzkumech veřejného mínění.“⁹⁶

Sigelman a Bullock (1991, s. 8) se shodují, že „horse race“ je charakteristický jev především tím, že v médiích jsou velmi často zveřejňovány výsledky průzkumů veřejného mínění, s cílem zachytit pozice jednotlivých politických lídrů na dostihové trati. Média hledají drama, vzrušení a dobrodružství z vyčerpávajícího boje o politické vítězství. Během závodu jsou neustále zkoumány silné a slabé stránky účastníků, výsledky jsou interpretovány a spekuluje se o výsledcích závodu.

V současnosti nemají politické strany silné voličské základny jako v minulosti, zpravidla se tedy nejedná o masové strany. Z tohoto důvodu jsou v médiích vidět více tváře jednotlivých politických lídrů, jež mají za cíl prodat program strany a přiblížit jej voličstvu. „Voliči poznávají lídry strany především skrze média, a tak si k nim vždy budují určitý vztah. Úkolem „tváře“ strany je proto mobilizovat nejen vlastní voličstvo, ale dále i ty skupiny, které nepatří k původnímu voličskému potenciálu. Charismatický lídr je pro úspěch strany zásadním prvkem.“⁹⁷ Příkladem z voleb v roce 2010 je například strana VV nebo TOP 09. Strana VV existovala již mnohem dříve, než v roce 2010, kdy se ale poprvé dostala do povědomí širší veřejnosti a posléze i slavila úspěch ve volbách, kdy se poprvé dostala do parlamentu. Lze předpokládat, že za úspěchem může stát i „nasazení“ mediálně známé tváře Radka Johna na místo předsedy strany, přičemž Radek John byl do té doby

⁹⁶ ORESMUS, Will. The Presidential Horse Race: Literally: an animation of the 2012 Republican campaign as a horse race. *www.slate.com* [online]. 2012-04-11 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://www.slate.com/articles/news_and_politics/politics/2011/10/horse_race_politics_an_animation_of_the_2012_republican_campaign.html

⁹⁷ BUREŠOVÁ, Jana. *Volební kampaně a profily politických stran CDU/CSU a KDU-ČSL ve srovnání*. Olomouc, 2011. s. 38. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra politologie a evropských studií. Vedoucí práce Mgr. Eva Lebedová, Ph.D.

veřejností vnímán pozitivně, především díky svému působení v publicistickém pořadu *Na vlastní oči*, kde hájil zájmy občanů. Podobný případ lze sledovat i u TOP 09 a předsedy Karla Schwarzenberga, který je vnímán především jako člověk vzbuzující důvěru a čestnost. Na případu této strany lze sledovat účelové spojení tváře Karla Schwarzenberga a Miroslava Kalouska jakožto silné dvojice lídrů. V obou případech byly strany u voleb velmi úspěšné.

„Personalizace politiky je dominantním schématem, přes který masmédia rámuji politickou realitu v současných demokraciích západního typu. Nejjednodušší vysvětlení se nabízí takové, že média celkově nemají kapacitu a schopnost přenášet komplexně celou realitu, a proto si vybírají ty aspekty, které se dají přetvořit v dobrý mediální produkt. Tento fakt vedl média k tomu, že začala politiku představovat jako rozehranou hru, a v této hře je zájem směřován jen na několik nejvýraznějších individualit – politických lídrů, spíše než na širší zájem, které tito lídři reprezentují nebo na lidi, se kterými je sdílí a utváří.

Základní teorie politického vůdcovství poukazuje na to, že vedení závisí na kombinaci tří nejdůležitějších aspektů: na osobních vlastnostech vůdců, na nástrojích, které mají k dispozici a na situacích, kterým čelí. Masová média v čele s televizí se ukazují jako jedním z hlavních nástrojů, který mají vůdci k dispozici, aby byli úspěšní. Jejich důležitost je dokonce možné srovnávat s významem politických stran nebo hnutí. Je obecně přijímaným názorem, že masová média mají dominantní roli v procesu mobilizace voličů díky tomu, že umožňují vůdcům navázat s nimi přímý vztah.“⁹⁸

Van Aelst, Sheafer a Stanyer (2011, s. 203-204) uvádí, že personalizace se stala centrálním pojetím v diskuzích o změně obsahu zpráv v době voleb v průběhu času. Obecně se věří, že se zpravodajství zaměřilo více na politické lídry a kandidáty, než na informování o samotných politických stranách. Podle nich je personalizace klíčovým tématem k diskuzi ve vyspělých demokraciích. Vzestup politiky orientované na lídry je důsledkem dvou vzájemně propojených faktorů: zaprvé, oslabení tradičních aktivních vazeb mezi voliči a stranami, a zadruhé, měnící se mediální prostředí, zejména rostoucí úlohu televize v politické komunikaci. Koncept personalizace se používá ve vztahu k chování voličů, k politickým aktérům a ke sdělovacím prostředkům. Voliči se stále mohou rozhodovat na základě sympatií k lídrům, politici se mohou chovat více jako samostatní aktéři, nežli jako součást strany, strany mohou položit lídra do centra jejich politické komunikace a

⁹⁸ NOVÁKOVÁ, Adéla. *Změna postavení předsedy České strany sociálně demokratické mezi lety 2006 a 2010*. Brno, 2011. S. 15-16. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, Ph.D.

výsledkem je, že média mohou lídra prezentovat mnohem více jako individuálního aktéra, než jako část kolektivu.

„Veřejnost už nebere politiku jen jako oblast, kde se rozhoduje o správě státu a dalších důležitých otázkách. Z politiky se stal prostor nabitý emocemi a soupeřením o moc. Volby jsou potom chápány jako napínavé období srovnatelné se sportovním utkáním. Politici již nejsou bráni jen jako úředníci, ale stávají se z nich celebrity.

V souvislosti s předvolebními kampaněmi spočívá podstata celého konceptu v přesunu pozornosti na osobnost kandidáta, který se stává středo-bodem celé kampaně. Je to on, kdo se setkává s veřejností nebo komunikuje prostřednictvím svého webu či profilu na sociálních sítích. Případná stranická příslušnost je upozaděna. Kandidát je tváří kampaně, v jejímž průběhu mohou být více vyzdvihovány jeho schopnosti a přednosti než témata, které by chtěl po svém zvolení v úřadu prosazovat.“⁹⁹

8.1 Amerikanizace

S pojmem personalizace politiky bývá často spojován další trend, amerikanizace. Tento pojem vyjadřuje působení a využívání moderních technologií, jakožto televize či internetu, čímž dochází ke globalizaci politických kampaní. Tento jev, jak již napovídá název, pochází z USA, a základ tohoto pojmu tkví především v ovlivňování ostatního světa prvky americké kultury. Přeneseno do politiky, lze amerikanizaci sledovat nejen na poli USA, ale v jakémkoli evropském prostředí. Podstatou je profesionalizace kampaní a dle této teorie jsou přebírány jednotlivé prvky politické komunikace či politického marketingu ze zemí Spojených států amerických.

„Termín „amerikanizace“, který bývá často používán náhradou za „profesionalizaci“, signalizuje původ změn v předvolebních kampaních ve Spojených státech amerických. Procesy a postupy aplikované původně v USA jsou podle hlasatelů tohoto označení přenášeny (s určitým stupněm národní modifikace) do ostatních států po celém světě.“¹⁰⁰

⁹⁹ POŠMURA, Ladislav. *Senátní volby v ČR 2010: Volební strategie kandidátů před prvním a druhým kolem*. Brno, 2011. S. 7-8. Diplomová práce. Masarykova Univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie.

¹⁰⁰ ROZMAJZL, Lukáš. *Srovnání vybraných jevů politické komunikace u politických stran v ČR: profesionalizace, personalizace a negativita*. Praha, 2011. S. 55. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Vedoucí práce PhDr. Jan Křeček, Ph.D.

Podle Schulze, Zeha a Quiringa (2005, s. 8) přebírají evropští volební manažeři modely, strategie a techniky, které fungovaly jinde ve světě, s tím, že připouští i fakt rostoucí podobnosti kampaní v důsledku strukturálních změn ve společnosti. Oba pohledy se navzájem nevylučují. Americký model se stává standardním po celém světě, avšak s různým stupněm amerikanizace v různých zemích. Často se dle Schulze, Zeha a Quiringa objevuje hybridní mixování amerického modelu s tradičními strategiemi kampaní dané země. Schulz v této souvislosti hovoří o tzv. „makro-trendech“, jimiž jsou mediatizace (vrůstání médií do společnosti), profesionalizace, personalizace a zvyšování negativních kampaní, kdy je hlavní strategií očerňování protikandidáta.

Mezi další projevy amerikanizace patří kromě negativní kampaně i kampaň útočná, a dále pak profesionalizace kampaní, resp. využívání moderních komunikačních prostředků jako další model politické komunikace. „V České republice se tedy evidentně prohlubuje trend amerikanizace kampaní. V případě sociálních sítí to byly zejména nové strany, TOP 09 a Věci veřejné, které s tímto nástrojem dokázaly účinně pracovat. TOP 09 si například ve srovnání s ostatními stranami vybudovala nejsilnější fanouškovskou základnu na Facebooku. Věci veřejné zase zapojily své sympatizanty do vnitrostranických internetových referend a přímých voleb lídrů kandidátek v jednotlivých krajích. Obě nové strany na svých webových stránkách zprovoznily e-shopy s nabídkou předmětů opatřených stranickými logy. Prezentovaly se tak jako nové, perspektivní značky na trhu. Standardní součástí webových stránek stran se staly odkazy na stranické kanály na serveru youtube.com. Zde volební štáby umísťovaly nejrůznější výzvy voličům, rozhovory s politiky, nebo exkluzivní informace z průběhu kampaně. Další klíčovou oblastí, na kterou se strany zaměřily, byly internetové diskuze pod články nebo blogy.“¹⁰¹

¹⁰¹ ANTAL, Stanislav. *Analýza volebních kampaní České strany sociálně demokratické ve volbách do Poslanecké sněmovny v letech 2006 a 2010*. Praha, 2011. S. 38-39. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filosofická fakulta, Ústav politologie. Vedoucí práce PhDr. Jan Bureš, PhD.

9. Kvantitativní obsahová analýza

Mezi základní metody výzkumu mediálních obsahů patří kvantitativní obsahová analýza. Tato výzkumná metoda je rovněž použita v následující výzkumné části této práce. Výzkum má za cíl postihnout mediální obrazy politických lídrů v době voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2010. Výzkumná část této práce tedy poukáže na rozdílnosti v komunikování informací o jednotlivých lídrech v jednotlivých tištěných médiích.

Analytická část této práce obsahuje výzkum zpracovaný metodou kvantitativní obsahové analýzy, jehož výstupem bude vyhodnocení z pohledu jednotlivých zkoumaných tištěných médií, vyhodnocení z perspektivy jednotlivých lídrů, kde zhodnotíme kromě kvantity ve smyslu počtu článků vydaných o jednotlivých lídrech i posouzení, jaká část vydaných článků o jednotlivých lídrech byla v jednotlivých denících pozitivně, neutrálně a negativně vyznívající.

Závěrem bude výstupem analýzy posouzení, kolik prostoru bylo jednotlivým lídrům věnováno v jednotlivých denících v porovnání s prostorem věnovaným ostatním tématům.

9.1 Formulace výzkumných otázek

Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2010 přinesly oproti veškerým očekáváním, i oproti výsledkům předvolebních průzkumů, nečekaný výsledek. Strana ČSSD sice volby z hlediska počtu hlasů fakticky vyhrála, ale prakticky se hovoří o prohře lídra Jiřího Paroubka, který očekával mnohem výraznější vítězství, a následně byla jako druhý neúspěch vnímána neschopnost sestavit vládu. „Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v květnu 2010 přinesly v rozporu s předvolebními výzkumy neočekávaný výsledek. Česká strana sociálně demokratická se dostala do nezáviděníhodné pozice. Volby fakticky vyhrála, ale nebyla schopná sestavit většinovou vládní koalici, a proto se odebrala do opozice. Několik dní předtím, hned vzápětí po v podstatě prohraných volbách, došlo ke změně ve vedení strany. 29. května 2010 Jiří

Paroubek rezignoval na post předsedy ČSSD, kde jej nahradil dosavadní statutární místopředseda Bohuslav Sobotka.¹⁰²

Dalším nestandardním jevem voleb v roce 2010 byl nečekaný vzrůst preferencí stran Věci veřejné a nové strany TOP 09.

Otázkou zůstává, jaký vliv měla na tuto skutečnost média, zda mohly hrát důležitou roli ve výsledcích těchto voleb či nikoli.

Na základě výše uvedených výzkumných otázek byly stanoveny hypotézy:

Hypotéza 1: Zkoumaná média nevěnovala politickým lídrům z hlediska objemu zpráv vyváženou pozornost. Lze vysledovat tendence politického paralelismu mezi jednotlivými deníky a jednotlivými zkoumanými lidry, resp. politickými stranami.

Hypotéza 2: Média v době voleb do PS PČR v roce 2010 strnila konkrétním politickým lídrům. Nejvíce negativních článků bylo zveřejněno o Jiřím Paroubkovi a nejvíce pozitivních článků vyšlo o Karlu Schwarzenbergovi.

9.2 Definice výběrového vzorku

Základní soubor představují všechny články zveřejněné v tištěných verzích zkoumaných médií, tedy v Mladé frontě DNES, Lidových novinách, Právu, Hospodářských novinách a deníku Blesk v období 1. 4. 2010 – 27. 5. 2010. Výzkum tedy začíná v tzv. horké fázi, období, kdy započala politická agitace ve formě politické reklamy a pravidelných politických mítinků. Výzkum končí den před samotnými volbami.

¹⁰² ZAKÁLOVÁ, Eva. ČSSD.CZ. *Obsahové změny stranického média v souvislosti s výsledky voleb do Poslanecké sněmovny PČR v roce 2010*. Praha, 2012. s. 36. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd. Vedoucí práce PhDr. Jan Křeček, Ph.D.

9.3 Výběr a definice jednotky měření

Jako kódovací jednotku jsme zvolili jeden článek, ve kterém se objevuje jméno alespoň jednoho ze zkoumaných politických lídrů, tedy Vojtěcha Filipa, Jiřího Paroubka, Petra Nečase, Radka Johna nebo Karla Schwarzenberga, a článek se jednoho z těchto lídrů přímo týká, tedy nejedná se pouze o zmínku, která se samotnou problematikou osoby konkrétního politického lídra nesouvisí. Kódovací jednotka je článek, který představuje ucelený žurnalistický objekt s nadpisem.

Jako relevantní jednotky považujeme ty články, ve kterých se objevují informace o alespoň jednom ze zkoumaných politických lídrů, týkajících se jejich politických i soukromých aktivit. Kódovací jednotka poté tvoří základ samotného obsahu, který může nabývat různých hodnot, tzv. proměnných.

9.4 Kategorie proměnných

V rámci přípravné fáze výzkumu jsme zkoumali počet článků o jednotlivých politických lídrech, které vyšly ve zkoumaném období v denících MF Dnes, Lidové noviny, Hospodářské noviny, Právo a Blesk. Bylo zjištěno, že v období od ledna do června 2010 bylo vydáno velké množství článků, proto jsme pro účely této práce zúžili zkoumané období na již výše zmíněnou horkou volební fázi, tedy období duben až květen 2010. Samotný výzkum končí jedním dnem před samotnými volbami, výzkum tedy mapuje období 1. 4. 2010 – 27. 5. 2010.

Následně byly stanoveny výběrový vzorek a jednotka měření.

V rámci výzkumu byly stanoveny následující proměnné:

1. **Datum** – datum ve formě DDMMRR, např. 250410.
2. **Periodikum** – deník, ve kterém byl zkoumaný článek zveřejněn.
3. **Velikost článku** – proměnná označuje rozsah článku v počtu slov. Počet slov zahrnuje titulek článku.
4. **Prostor věnovaný jednotlivým lídrům** – prostor v článcích, který je věnován konkrétnímu zkoumanému lídrovi. Tento prostor je určen odhadem v celých desítkách procent. Prostor pro každého lídra je určen zvláštní proměnnou. V případě, že se určitý článek týká více lídrů, je procentuální zastoupení

rozděleno poměrem mezi každého jednotlivého politického lídra vůči celému článku.

5. **Vyznění jednotlivých článků** – každý zkoumaný článek je označen proměnnou, která nabývá hodnot pozitivní, negativní či neutrální. Hodnocen je vyprávěcí tón článku, resp. zda se o zkoumaném lídrovi v článku hovoří pozitivně, neutrálně, nebo negativně. Články, které jsou vnímány jako jiné nežli pozitivní, či negativní, označujeme jako neutrální (zahrnuje i ambivalentní články).

9.5 *Sběr dat*

V období před volbami do PS PČR v roce 2010, tedy v období 1. 4. 2010 – 27. 5. 2010 bylo zveřejněno celkem 1177 relevantních článků. Za relevantní článek je považován takový článek, který vyšel ve zkoumaném období v jednom ze zkoumaných médií, tedy MF Dnes, Lidových novinách, Hospodářských novinách, Právu či Blesku, a v článku se objevila zmínka alespoň o jednom ze zkoumaných politických lídrů, tedy Vojtěcha Filipa, Jiřího Paroubka, Petra Nečase, Radka Johna nebo Karla Schwarzenberga.

Veškeré články byly zpřístupněny v mediálním archivu Newton media¹⁰³, ze kterého bylo rovněž čerpáno. Při zkoumání jednotlivých lídrů bylo jejich celé jméno do mediální databáze zadáno v prvním pádě. Vyhodnocení probíhalo prostřednictvím funkcí v programu Microsoft Excel 2007.

¹⁰³ Newton media [online]. © 2010 [cit. 2012-01-12]. Dostupné z: <http://www.newtonmedia.cz/>

10. Vyhodnocení výzkumu

Kvantitativní obsahová analýza měla za cíl zkoumat mediální obrazy politických lídrů v době voleb do PS PČR v roce 2010. V následující části práce jsou vyhodnoceny jednotlivé části analýzy. Vyhodnocení probíhá nejdříve na celkové úrovni, kde shrnujeme počty článků v jednotlivých médiích o jednotlivých lídrech, a následně i na úrovni jednotlivých deníků a jednotlivých lídrů. Tato následná část obsahuje vyhodnocení, ve kterém jsou zmíněny počty článků vždy v daném médiu o daném lídrovi a nakonec je zmíněno i vyhodnocení z perspektivy jednotlivých lídrů, tedy jedná se o přehled o informovanosti v daných médiích. Z perspektivy jednotlivých lídrů jsou analyzovány i počty jednotlivých pozitivně, neutrálně a negativně vyznívajících článků v jednotlivých médiích.

Závěrečná analýza posuzuje, kolik prostoru bylo v jednotlivých médiích věnováno tématům o politických lídrech v předvolebním období na úkor ostatních témat.

10.1 Celkové vyhodnocení z perspektivy zkoumaných médií

Níže uvedené vyhodnocení reflektuje celkový trend v informování o jednotlivých politických lídrech v jednotlivých denících. Tabulka č. 1 uvádí celkový počet článků v jednotlivých denících, ve kterých se objevila zmínka alespoň o jednom z politických lídrů.

Celkově bylo ve zkoumaném období 1. 4. 2010 – 27. 5. 2010 zveřejněno 1177 relevantních článků o 547 769 slovech o zkoumaných politických lídrech. V MF Dnes bylo zveřejněno celkem 344 relevantních článků o politických lídrech. Celkový počet slov v těchto člancích byl 172 643. V Lidových novinách bylo zveřejněno 271 článků s celkovým počtem slov 126 728. V Hospodářských novinách bylo zveřejněno 215 článků s celkovým počtem slov 115 232, v Právu bylo zveřejněno 270 článků s celkovým počtem slov 111 193 a v Blesku bylo zveřejněno celkem 77 článků s celkovým počtem slov 21 973.

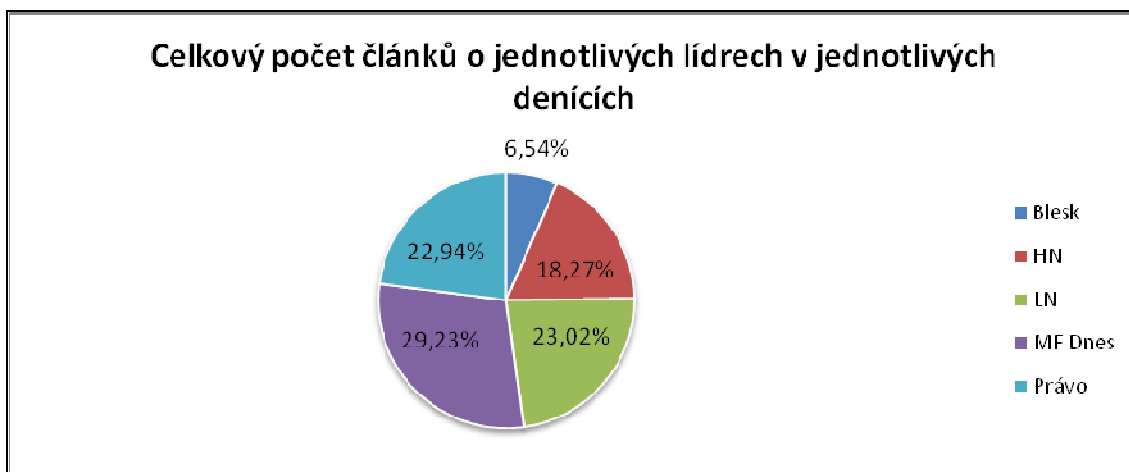
Z hlediska počtu článků i celkového počtu slov byl nejsilnějším deníkem MF Dnes.

Tabulka č. 1: Celkový počet článků a počet slov o jednotlivých lídrech v jednotlivých denících

Deník	Celkový počet článků o lídrech	Celkový počet slov o lídrech
Blesk	77	21973
HN	215	115232
LN	271	126728
MF Dnes	344	172643
Právo	270	111193
Celkový součet	1177	547769

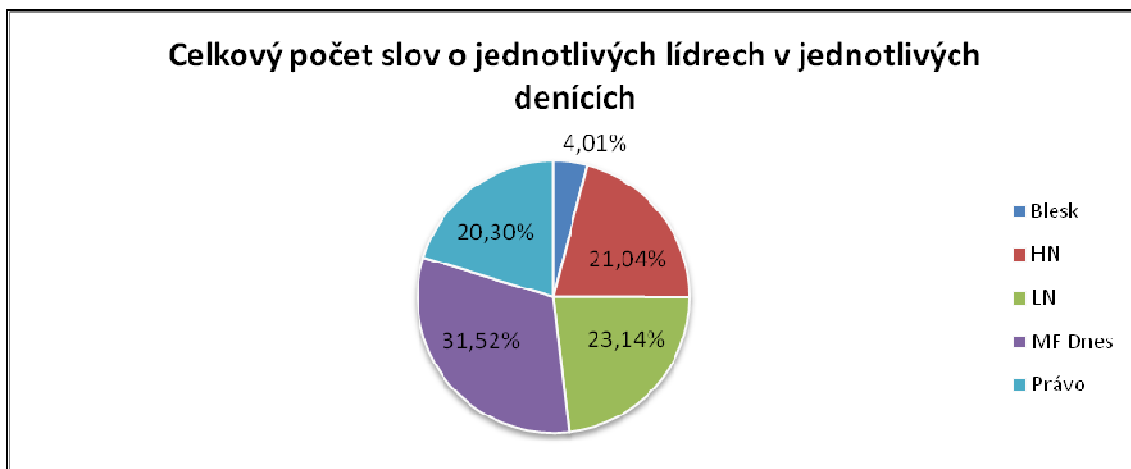
Níže uvedený graf č. 7 obsahuje procentuální vyjádření počtu článků o politických lídrech v jednotlivých denících. Z grafu je zřejmé, že 29,23 % z celkových 1177 článků o zkoumaných politických lídrech bylo zveřejněno v MF Dnes. 22,94 % bylo zveřejněno v Právu, 23,02 % článků bylo zveřejněno v Lidových novinách, 18,27 % článků bylo zveřejněno v Hospodářských novinách a 6,54 % článků bylo zveřejněno v deníku Blesk.

Graf č. 7: Procentuální vyjádření celkového počtu článků o politických lídrech v jednotlivých denících

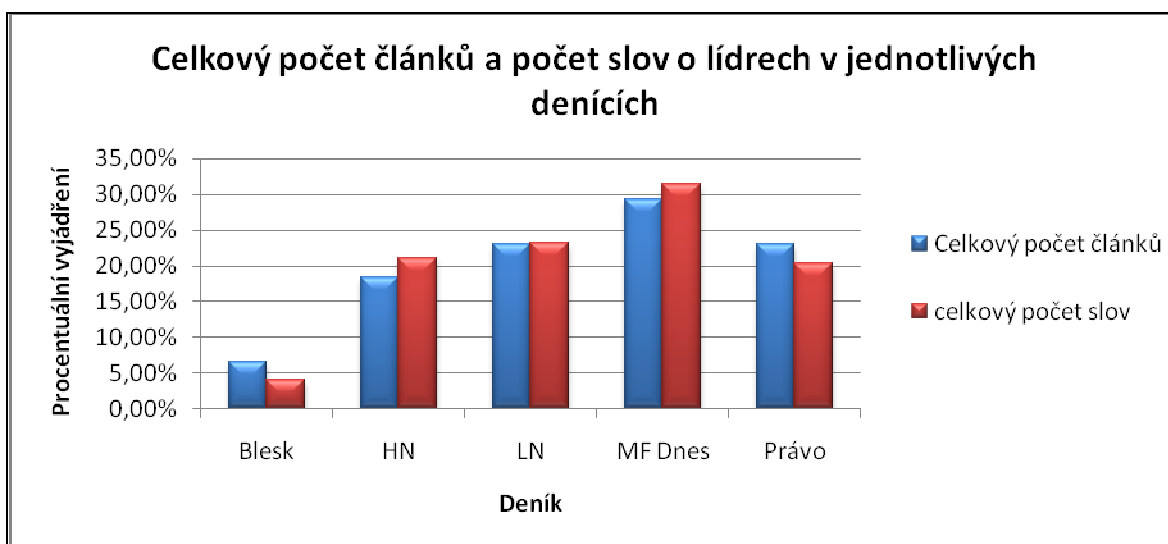
Graf č. 8 navazuje na vyjádření počtu článků v grafu č. 7. Graf č. 8 zobrazuje procentuální vyjádření celkového počtu slov o politických lídrech v jednotlivých denících. 31,52 % slov z celkových 547 769 slov v článcích bylo zveřejněno v MF Dnes. 20,30 % všech slov ve zkoumaných článcích bylo zveřejněno v Právu, 23,14 % slov v Lidových novinách, 21,04 % v Hospodářských novinách a 4,01 % bylo zveřejněno v Blesku.

Graf č. 8: Procentuální vyjádření celkového počtu slov o politických lídrech v jednotlivých denících

Níže uvedený graf č. 9 vyjadřuje srovnání celkového počtu slov a celkového počtu článků o jednotlivých politických lídrech v jednotlivých denících. Z grafu je zřejmý trend, který vyjadřuje návaznost počtu slov na počet článků. Výsledky ukazují, že v počtu slov i v počtu článků je nejsilnější MF Dnes a i následné pořadí zůstává stejné. Druhý nejsilnější deník jsou Lidové noviny, následně Právo, Hospodářské noviny a Blesk.

Graf č. 9: Srovnání celkového počtu článků a celkového počtu slov o politických lídrech v jednotlivých denících

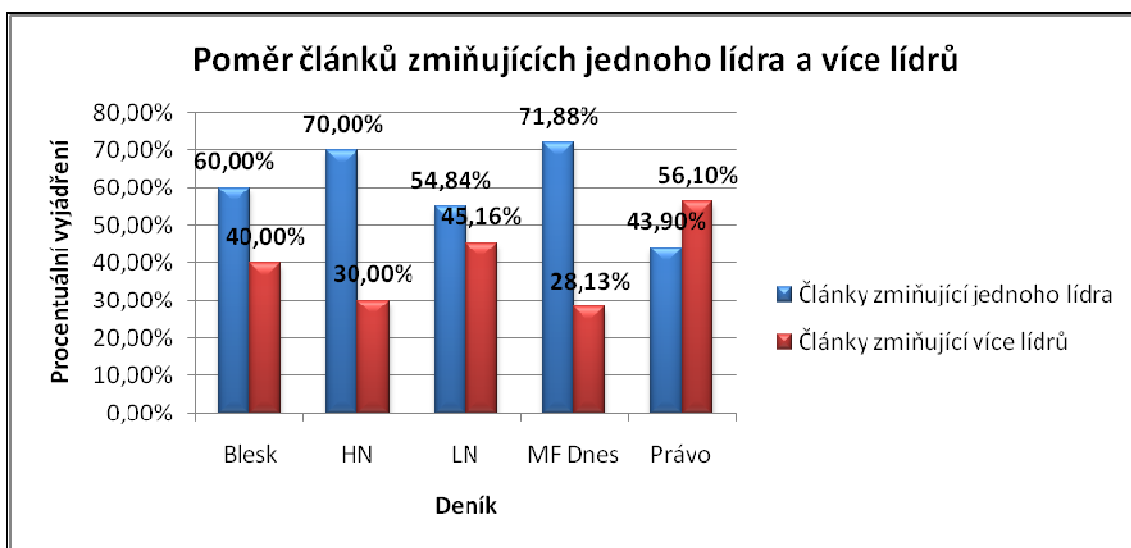
10.2 Vyhodnocení výzkumu dle jednotlivých deníků

V této podkapitole jsou uvedeny výsledky výzkumu z perspektivy jednotlivých deníků. U každého deníku je uveden počet článků a počet slov, které byly zveřejněny o jednotlivých lídrech.

Níže uvedený graf č. 10 znázorňuje poměr počtu článků zmiňujících jednoho lídra a počtu článků zmiňujících více lídrů. Z grafu je zřejmé, že pouze v deníku Právo bylo zveřejněno více článků, které zmiňovaly najednou několik lídrů. Celkem 56,1 % všech zkoumaných článků v Právu se týkalo více než jednoho lídra.

Ve všech ostatních denících převažovaly články, které se týkaly vždy jen jednoho ze zkoumaných lídrů. Největší podíl článků, 71,88 %, týkajících se pouze jednoho lídra, byly zveřejněny v MF Dnes.

Graf č. 10: Poměr počtu článků zmiňujících jednoho lídra a počtu článků zmiňujících více lídrů - procentuální vyjádření

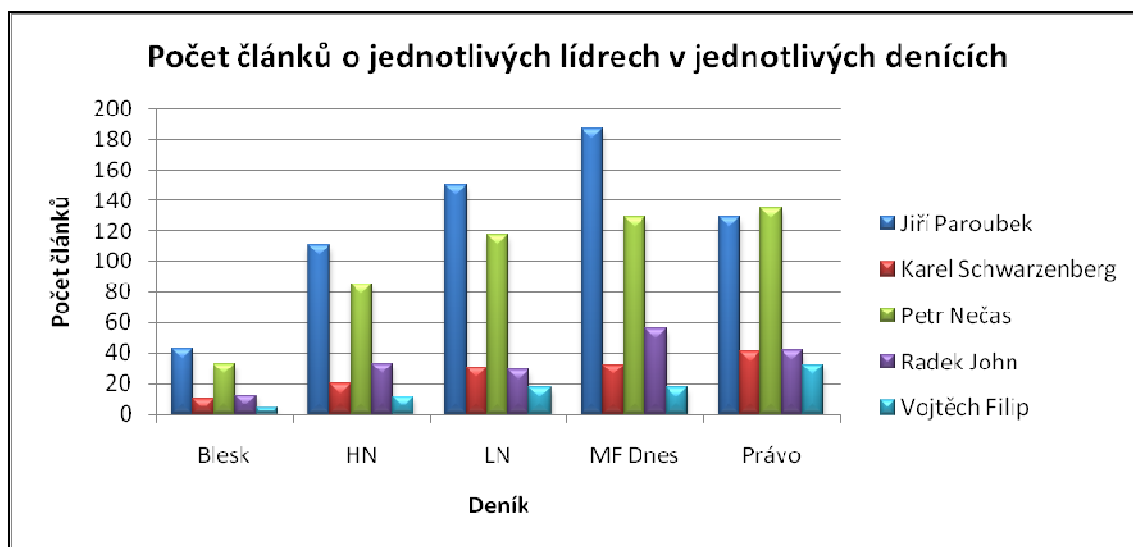
Níže uvedená tabulka č. 2 znázorňuje počet článků, které o jednotlivých lídrech vyšly v jednotlivých denících, počty znázorňují články, které jednotlivé lídry zmiňují.

Tabulka č. 2: Počet článků o jednotlivých lídrech v jednotlivých denících

Deník/lídr	Jiří Paroubek	Karel Schwarzenberg	Petr Nečas	Radek John	Vojtěch Filip
Blesk	43	10	33	12	4
HN	111	20	85	33	11
LN	150	31	117	29	18
MF Dnes	187	32	129	56	18
Právo	129	41	135	42	32

Graf č. 11 znázorňuje trend v informování o jednotlivých lídrech v jednotlivých denících. Z grafu je zřejmé, že nejvíce článků vyšlo ve všech denících o Jiřím Paroubkovi. Naopak nejméně článků vyšlo ve všech denících o Vojtěchu Filipovi.

Graf č. 11: Počet článků o jednotlivých lídrech v jednotlivých denících

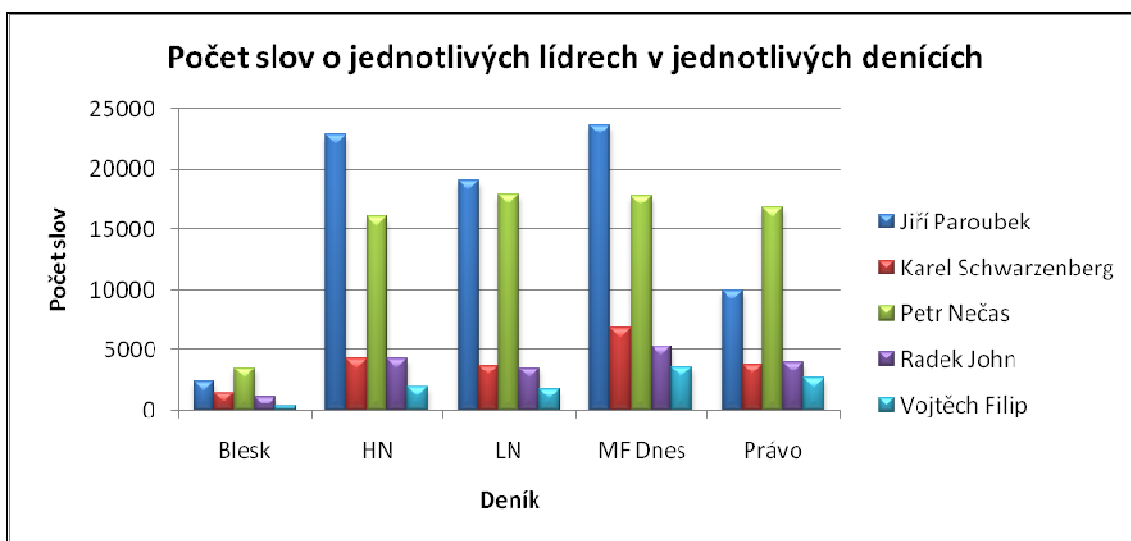

Níže uvedená tabulka č. 3 znázorňuje celkový počet slov, která se týkala jednotlivých lídrů v člancích, které vyšly v jednotlivých denících.

Tabulka č. 3: Počet slov o jednotlivých lídrech v jednotlivých denících

Deník/lídr	Jiří Paroubek	Karel Schwarzenberg	Petr Nečas	Radek John	Vojtěch Filip
Blesk	2442	1482	3527	1136	375
HN	22835	4280	16091	4289	1957
LN	19058	3759	17945	3565	1806
MF Dnes	23658	6828	17754	5328	3611
Právo	9989	3850	16750	4024	2757
Celkem	77982	20199	72067	18342	10506

Z grafu č. 12 je zřejmý stejný trend jako u grafu č. 10. Jak v počtu slov, tak v počtu článků bylo nejvíce informováno o Jiřím Paroubkovi. Naopak nejméně bylo informováno o Vojtěchu Filipovi.

Graf č. 12: Počet slov o jednotlivých lídrech v jednotlivých denících

10.2.1 Vyhodnocení výzkumu – MF Dnes

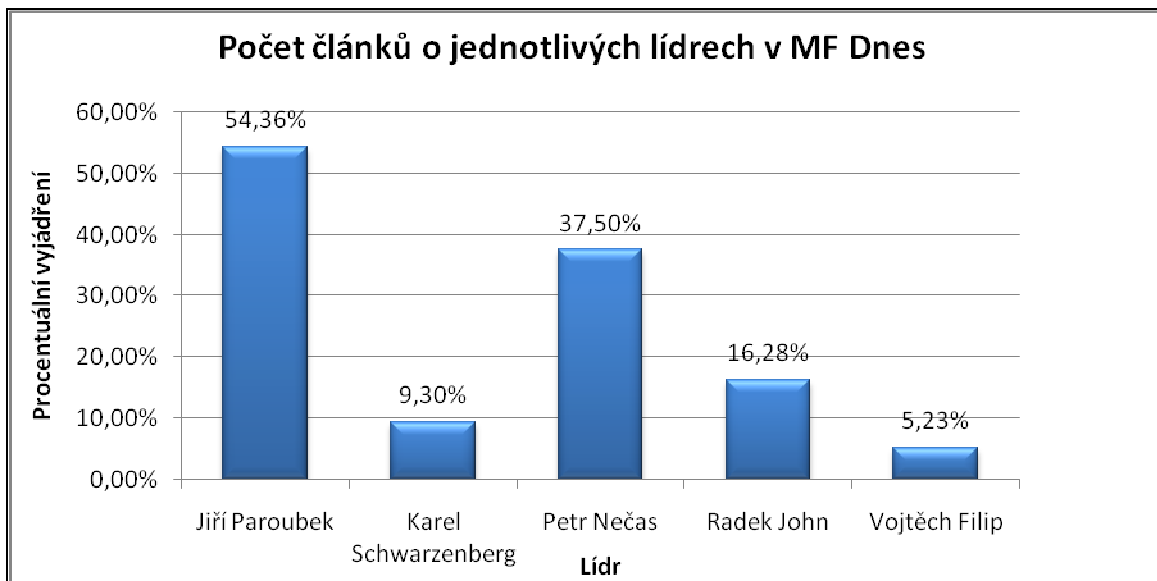
V deníku MF Dnes bylo ve zkoumaném období 1. 4. 2010 – 27. 5. 2010 zveřejněno celkem 344 unikátních článků. Počty článků, ve kterých byl zmíněn alespoň jeden ze zkoumaných lídrů, počty jsou znázorněny v tabulce č. 4. Nejvíce článků, 187, se týkalo Jiřího Paroubka. Dále bylo zveřejněno 129 článků o Petru Nečasovi, 56 článků o Radku Johnovi, 32 článků o Karlu Schwarzenbergovi a 18 článků o Vojtěchu Filipovi.

Tabulka č. 4: Celkový počet článků o jednotlivých lídrech v MF Dnes

Lídr	Celkový počet článků v MF Dnes
Jiří Paroubek	187
Karel Schwarzenberg	32
Petr Nečas	129
Radek John	56
Vojtěch Filip	18

Graf č. 13 znázorňuje procentuální vyjádření počtu článků o jednotlivých lídrech v deníku MF Dnes. 54,36 % všech zveřejněných článků v MF Dnes, které zmiňovaly alespoň jednoho politického lídra, se týkalo Jiřího Paroubka, 37,5 % článků se týkalo Petra Nečase, 16,28 % článků Radka Johna, 9,3 % Karla Schwarzenberga a 5,23 % článků se týkalo Vojtěcha Filipa.

Graf č. 13: Počet článků o jednotlivých lídrech v MF Dnes – procentuální vyjádření

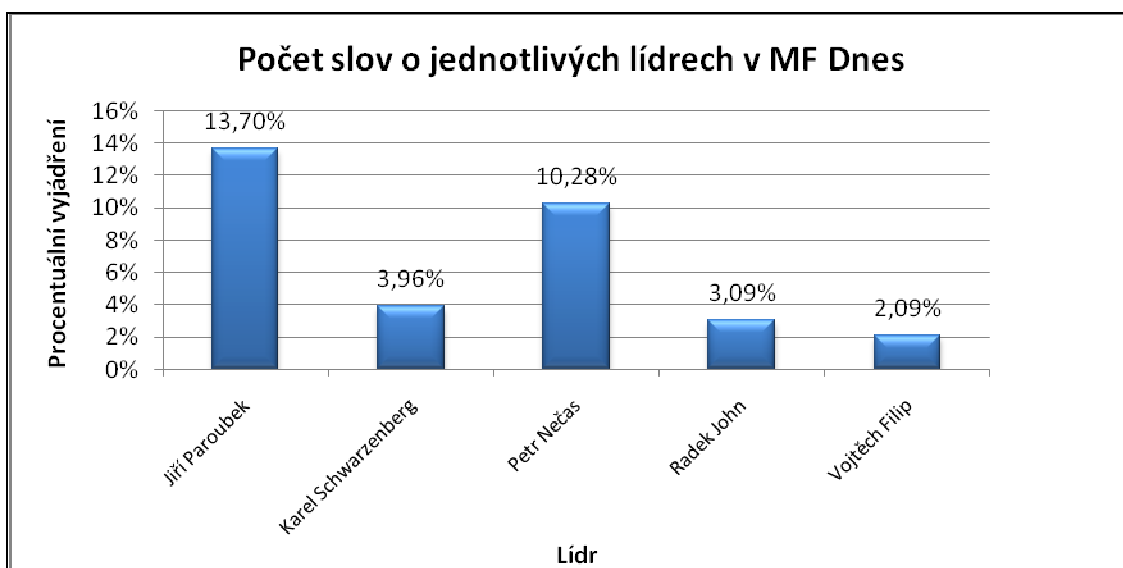
Níže uvedená tabulka č. 5 uvádí počet slov, která se, ve všech článcích zmiňujících alespoň jednoho politického lídra, týkala jednotlivých lídrů. Nejvíce slov se opět týkalo Jiřího Paroubka, a to 23 658. Druhým lídrem, o němž bylo v MF Dnes zveřejněno nejvíce slov, byl Petr Nečas. Celkově o něm bylo v MF Dnes zmíněno 17 754 slov. O Radku Johnovi bylo zveřejněno 5 328 slov, Karla Schwarzenberga se týkalo 6 828 slov a Vojtěcha Filipa se týkalo 3 611, tedy nejméně slov.

Tabulka č. 5: Počet slov o jednotlivých lídrech v MF Dnes

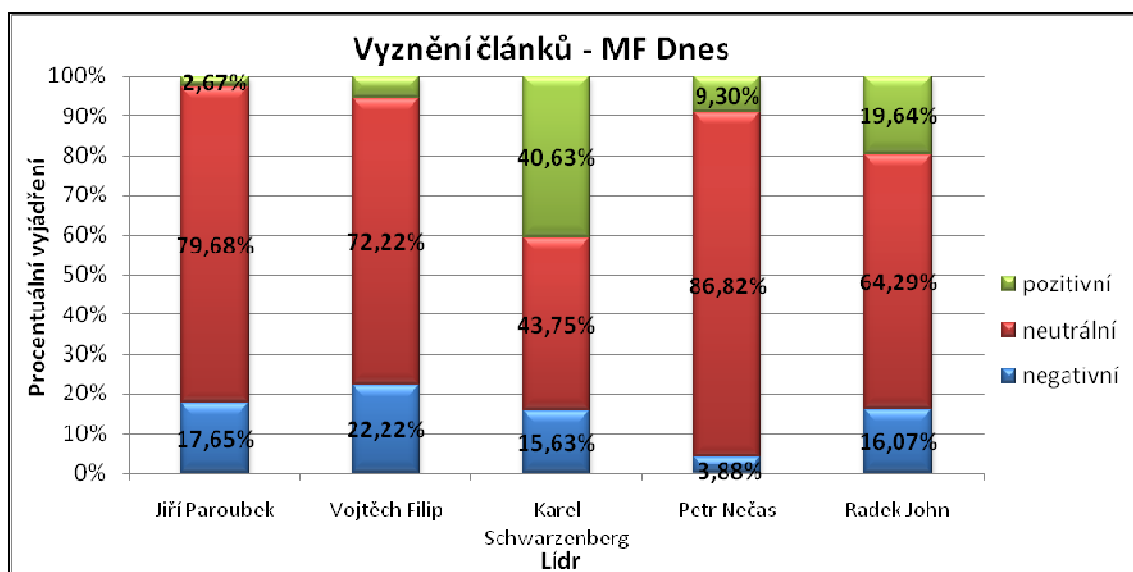
Lídr	Počet slov v MF Dnes
Jiří Paroubek	23658
Karel Schwarzenberg	6828
Petr Nečas	17754
Radek John	5328
Vojtěch Filip	3611

Graf č. 14 znázorňuje procentuální vyjádření informovanosti o jednotlivých lídrech v deníku MF Dnes ve zkoumaném období. Jiřího Paroubka se týkalo 13,7 % všech zveřejněných slov v článcích, Petra Nečase se týkalo 10,28 % všech slov, Karla Schwarzenberga se týkalo 3,96 % všech slov v článcích, 3,09 % objemu slov se týkalo Radka Johna a 2,09 % objemu slov se týkalo Vojtěcha Filipa.

Graf č. 14: Počet slov o jednotlivých lídrech v MF Dnes – procentuální vyjádření

Níže uvedený graf č. 15 znázorňuje procentuální vyjádření, o kterých lídrech MF Dnes v daném období informovala nejvíce pozitivně, neutrálně nebo negativně. Graf uvádí procenta z celkového počtu článků o daném lídrovi. Z grafu vyplývá, že nejvíce pozitivních článků, celkově 40,63 % (z celkového počtu článků v MF Dnes o Karlu Schwarzenbergovi) bylo zveřejněno o Karlu Schwarzenbergovi. Naopak nejvíce negativních článků bylo v MF Dnes zveřejněno o Vojtěchu Filipovi, celkem 22,22 %.

Graf č. 15: Vyznění článků o jednotlivých lídrech – MF Dnes

10.2.2 Vyhodnocení výzkumu – Lidové noviny

V Lidových novinách bylo ve zkoumaném období zveřejněno celkem 271 unikátních článků. Nejvíce článků, z celkového součtu článků, které zmiňovaly alespoň jednoho lídra, bylo zveřejněno o Jiřím Paroubkovi, celkem 150. Dále bylo 117 článků zveřejněno o Petru Nečasovi, 31 článků o Karlu Schwarzenbergovi, 26 článků se týkalo Radka Johna a 18 Vojtěcha Filipa, viz tabulka č. 6 níže.

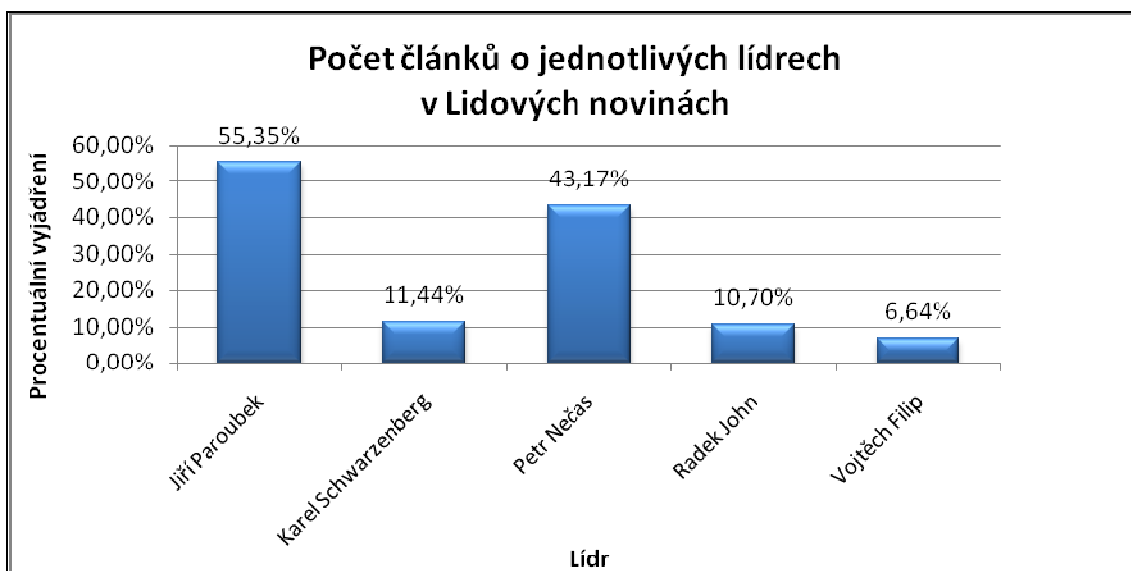
Tabulka č. 6: Celkový počet článků v Lidových novinách

Lídr	Celkový počet článků v Lidových novinách
Jiří Paroubek	150
Karel Schwarzenberg	31
Petr Nečas	117
Radek John	29
Vojtěch Filip	18

Graf č. 16 znázorňuje procentuální vyjádření informovanosti o jednotlivých lídrech z hlediska počtu zveřejněných článků. Největší poměr článků, 55,35 %, bylo

zveřejněno o Jiřím Paroubkovi, dále se 43,17 % článků týkalo Petra Nečase, 11,44 % článků se týkalo Karla Schwarzenberga, 10,7 % článků Radka Johna a 6,64 % článků Vojtěcha Filipa.

Graf č. 16: Počet článků o jednotlivých lídrech v Lidových novinách – procentuální vyjádření

Tabulka č. 7 uvádí počet slov o jednotlivých lídrech, která byla zveřejněna ve zkoumaném období v Lidových novinách. Nejvíce slov, 19 058, se týkalo Jiřího Paroubka, dále bylo zveřejněno 17 945 slov o Petru Nečasovi, 3 759 slov o Karlu Schwarzenbergovi, 3 565 o Radku Johnovi a 1 806 o Vojtěchu Filipovi.

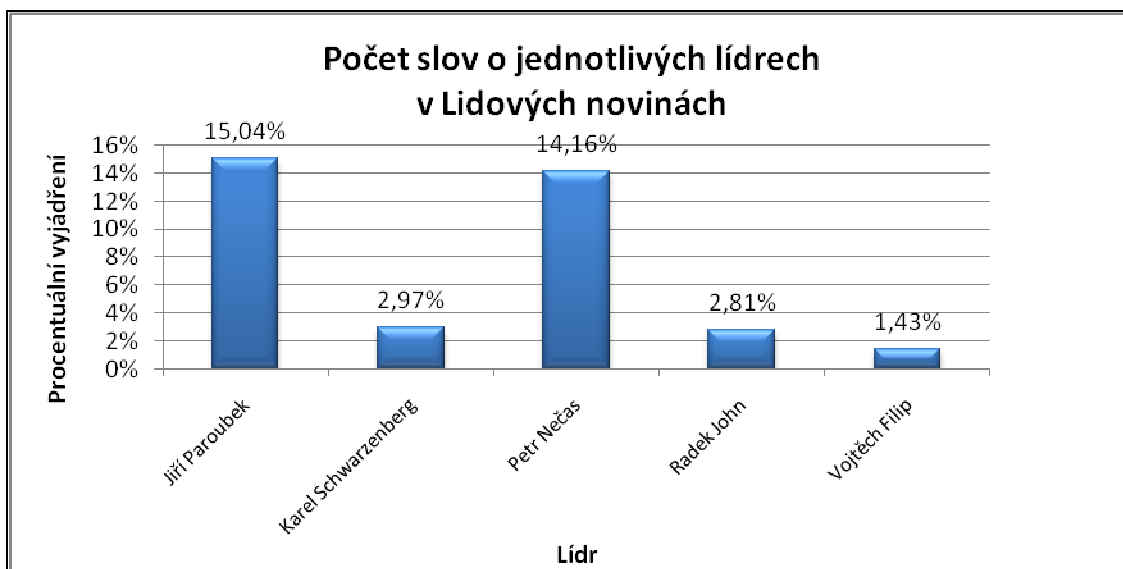
Tabulka č. 7: Počet slov o jednotlivých lídrech v Lidových novinách

Lídr	Počet slov v Lidových novinách
Jiří Paroubek	19058
Karel Schwarzenberg	3759
Petr Nečas	17945
Radek John	3565
Vojtěch Filip	1806

Graf č. 17 znázorňuje procentuální vyjádření informovanosti o jednotlivých lídrech z hlediska zveřejněného počtu slov. 15,04 % všech zveřejněných slov bylo

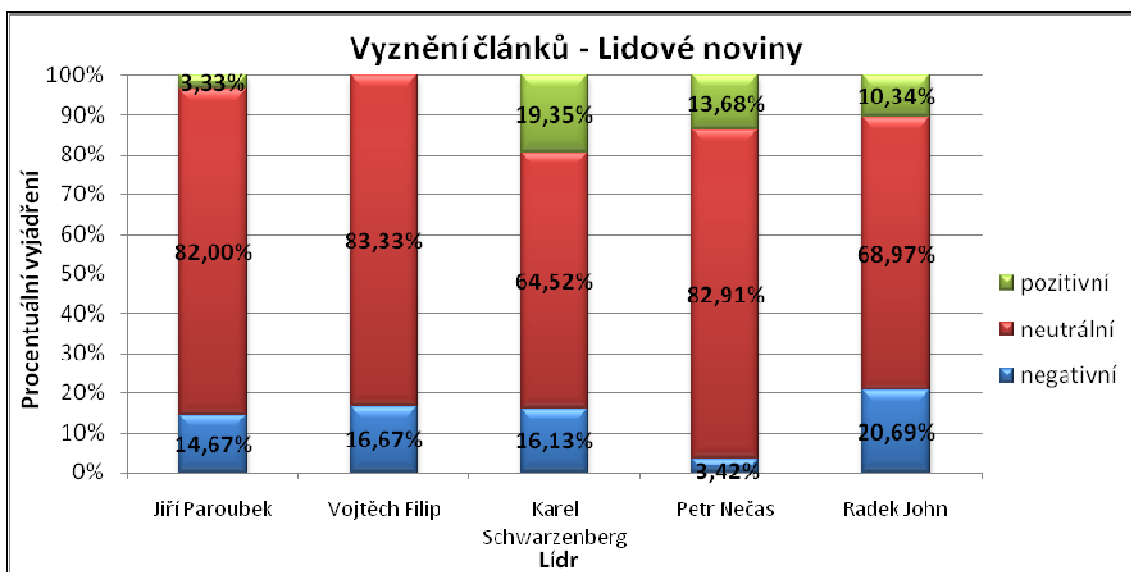
zveřejněno o Jiřím Paroubkovi. Dalších 14,16 % bylo zveřejněno o Petru Nečasovi, 2,97 % slov se týkalo Karla Schwarzenberga, 2,81 % Radka Johna a 1,43 % Vojtěcha Filipa.

Graf č. 17: Počet slov o jednotlivých lídrech v Lidových novinách – procentuální vyjádření

Níže uvedený graf č. 18 znázorňuje procentuální vyjádření vyznění jednotlivých článků o jednotlivých lídrech v Lidových novinách. Z grafu vyplývá, že nejvíce pozitivních článků bylo v Lidových novinách zveřejněno o Karlu Schwarzenbergovi, celkově 19,35 % článků. Naopak nejvíce negativních článků zveřejnily Lidové noviny o Radku Johnovi, celkově se jedná o 20,69 % článků.

Graf č. 18: Vyznění článků o jednotlivých lídrech – Lidové noviny

10.2.3 Vyhodnocení výzkumu – Hospodářské noviny

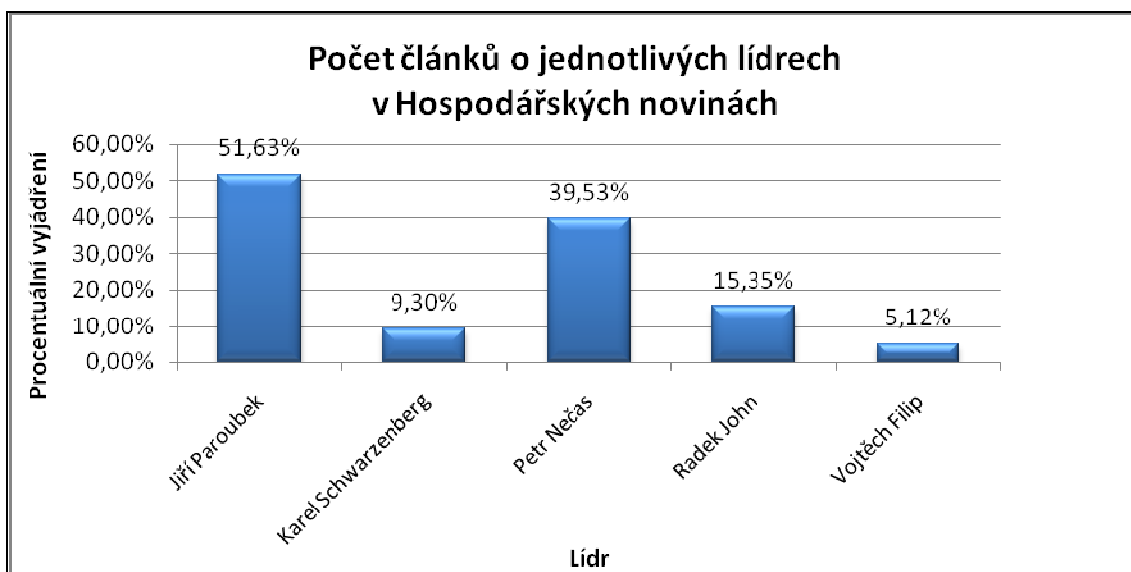
V Hospodářských novinách bylo ve zkoumaném období 1. 4. 2010 – 27. 5. 2010 zveřejněno celkem 215 unikátních článků o politických lídrech, viz tabulka č. 8. Nejvíce článků, celkem 111, bylo zveřejněno o Jiřím Paroubkovi, dále 85 článků bylo zveřejněno o Petru Nečasovi, 33 článků se týkalo Radka Johna, 20 článků se týkalo Karla Schwarzenberga a 11 článků Vojtěcha Filipa.

Tabulka č. 8: Celkový počet článků o jednotlivých lídrech v Hospodářských novinách

Lídr	Celkový počet článků v Hospodářských novinách
Jiří Paroubek	111
Karel Schwarzenberg	20
Petr Nečas	85
Radek John	33
Vojtěch Filip	11

Graf č. 19 znázorňuje procentuální vyjádření poměru informovanosti o jednotlivých lídrech v Hospodářských novinách z hlediska počtu článků. Celkem 51,63 % všech článků se týkalo Jiřího Paroubka, 39,53 % článků se týkalo Petra Nečase, 15,35 % článků bylo zveřejněno o Radku Johnovi, 9,3 % článků o Karlu Schwarzenbergovi a 5,12 % článků o Vojtěchu Filipovi.

Graf č. 19: Počet článků o jednotlivých lídrech v Hospodářských novinách – procentuální vyjádření

Tabulka č. 9 vyjadřuje celkový počet slov, která byla zveřejněna ve zkoumaném období v relevantních člancích. V Hospodářských novinách bylo zveřejněno 22 835 slov, která se týkala Jiřího Paroubka. Dále se 16 091 slov týkalo Petra Nečase, 4 289 slov se týkalo Radka Johna, 4 280 slov Karla Schwarzenberga a 1 957 slov Vojtěcha Filipa.

Tabulka č. 9: Počet slov o jednotlivých lídrech v Hospodářských novinách

Lídr	Počet slov v Hospodářských novinách
Jiří Paroubek	22835
Karel Schwarzenberg	4280
Petr Nečas	16091
Radek John	4289
Vojtěch Filip	1957

Graf č. 20 vyjadřuje procentuální znázornění informovanosti o jednotlivých lídrech v Hospodářských novinách z hlediska počtu slov. Celkově se 19,82 % slov týkalo Jiřího Paroubka, 13,96 % bylo zveřejněno o Petru Nečasovi, 3,72 % slov o Radku Johnovi, 3,71 % slov o Karlu Schwarzenbergovi a 1,70 % slov o Vojtěchu Filipovi.

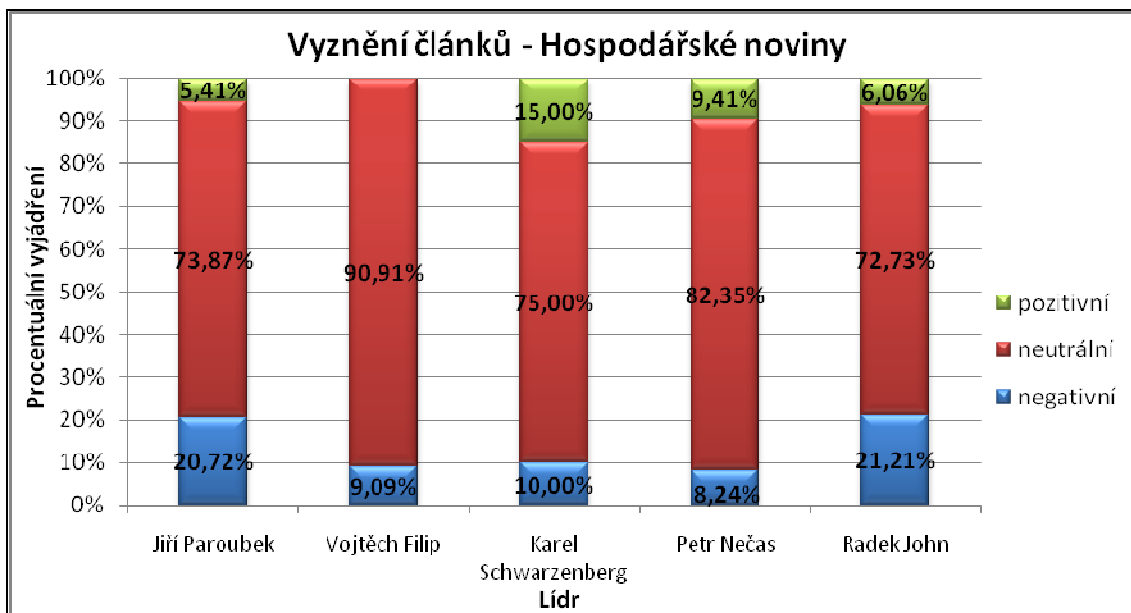
Graf č. 20: Počet slov o jednotlivých lídrech v Hospodářských novinách – procentuální vyjádření

Níže uvedený graf č. 21 znázorňuje procentuální vyjádření vyznění jednotlivých článků o jednotlivých lídrech v Hospodářských novinách. Z grafu vyplývá, že nejvíce

pozitivních článků bylo v Hospodářských novinách zveřejněno o Karlu Schwarzenbergovi, celkově 15,00 % článků. Naopak nejvíce negativních článků zveřejnily Hospodářské noviny o Radku Johnovi, celkově se jedná o 21,21 % článků.

Graf č. 21: Vyznění článků o jednotlivých lídrech – Hospodářské noviny

10.2.4 Vyhodnocení výzkumu – Právo

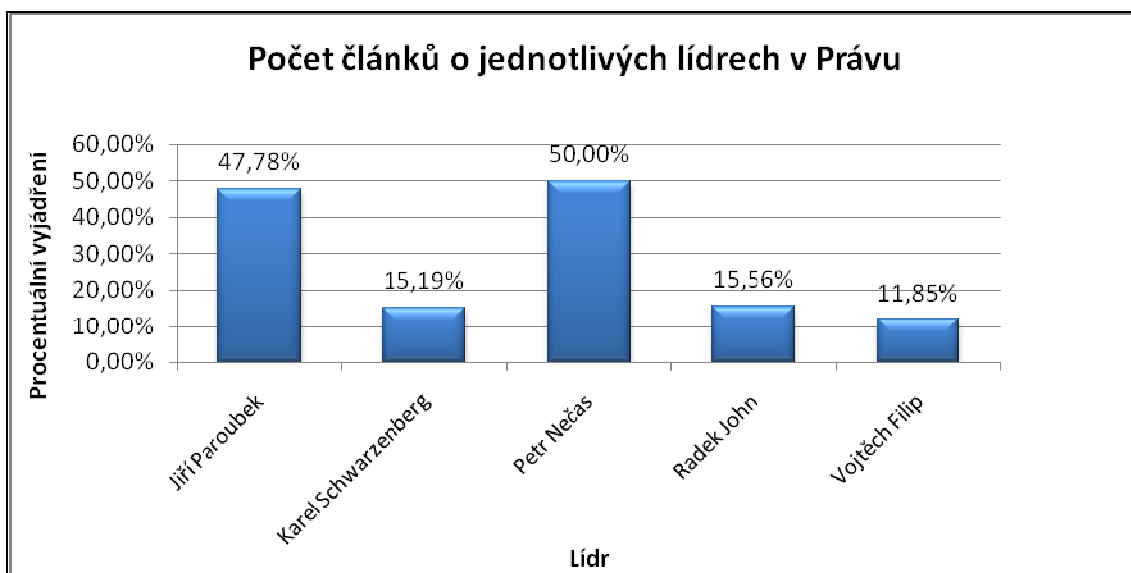
Tabulka č. 10 uvádí počty článků, které byly ve zkoumaném období zveřejněny o jednotlivých politických lídrech v deníku Právu, a týkaly se alespoň jednoho ze zkoumaných lídrů. Celkem bylo zveřejněno 270 unikátních článků, z čehož nejvíce, 135 článků, se týkalo Petra Nečase. Dále bylo 129 článků zveřejněno o Jiřím Paroubkovi, 42 článků o Radku Johnovi, 41 článků o Karlu Schwarzenbergovi a 32 článků se týkalo Vojtěcha Filipa.

Tabulka č. 10: Celkový počet článků o jednotlivých lídrech v Právu

Lídr	Celkový počet článků v Právu
Jiří Paroubek	129
Karel Schwarzenberg	41
Petr Nečas	135
Radek John	42
Vojtěch Filip	32

V grafu č. 22 je znázorněno procentuální zastoupení počtu článků o jednotlivých lídrech. 50,0 % článků bylo zveřejněno o Petru Nečasovi, 47,78 % článků bylo zveřejněno o Jiřím Paroubkovi, 15,56 % článků se týkalo Radka Johna, 15,19 % článků Karla Schwarzenberga a 11,85 % článků Vojtěcha Filipa.

Graf č. 22: Počet článků o jednotlivých lídrech v Právu – procentuální vyjádření

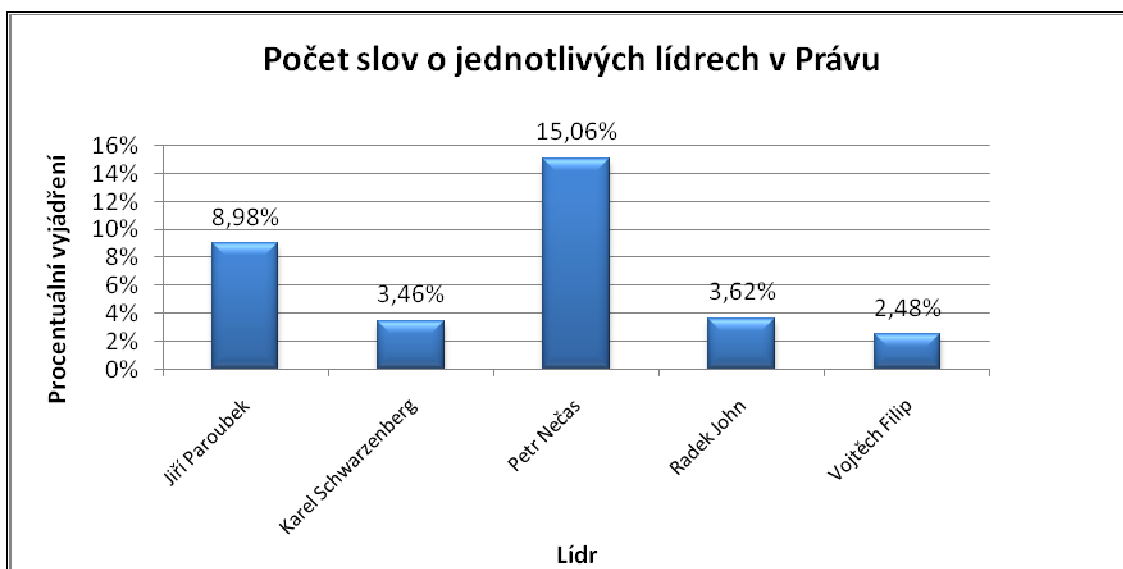
V níže uvedené tabulce č. 11 uvádíme celkový počet slov, která byla ve zkoumaném období zveřejněna o jednotlivých politických lídrech v Právu. Nejvíce slov, 16 750, bylo zveřejněno o Petru Nečasovi. Dále bylo 9 989 slov zveřejněno o Jiřím Paroubkovi, 4 024 o Radku Johnovi, 3 850 slov bylo zveřejněno o Karlu Schwarzenbergovi a 2 757 o Vojtěchu Filipovi.

Tabulka č. 11: Počet slov o jednotlivých lídrech v Právu

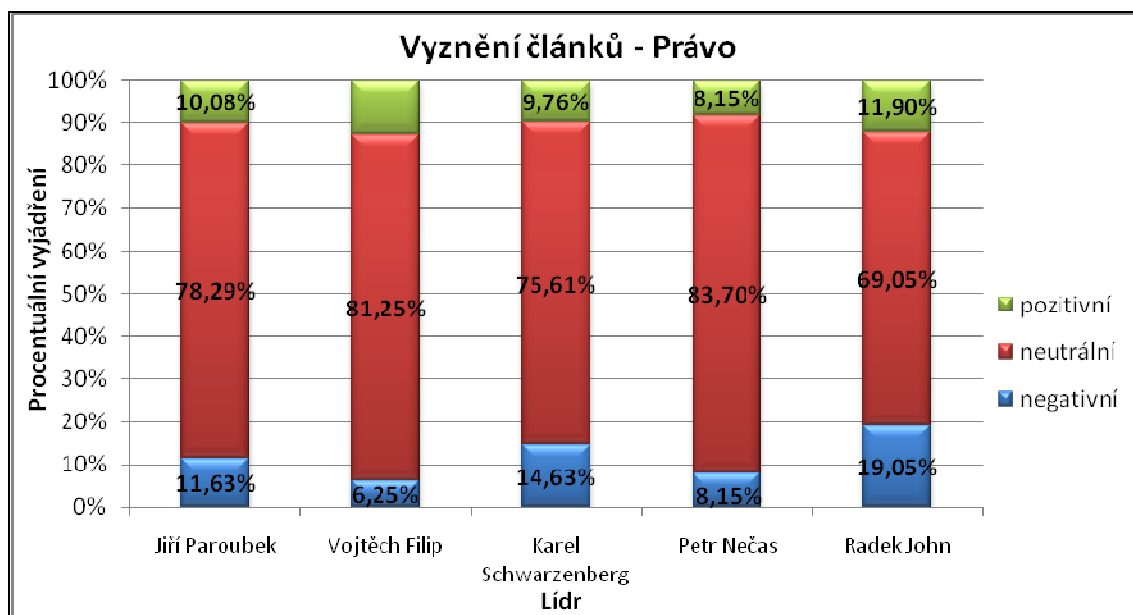
Lídr	Počet slov v Právu
Jiří Paroubek	9989
Karel Schwarzenberg	3850
Petr Nečas	16750
Radek John	4024
Vojtěch Filip	2757

Graf č. 23 znázorňuje procentuální vyjádření informovanosti o jednotlivých lídrech v Právu z hlediska počtu slov. 15,06 % slov bylo zveřejněno o Petru Nečasovi, 8,98 % slov o Jiřím Paroubkovi, dále se 3,62 % slov týkalo Radka Johna, 3,46 % slov Karla Schwarzenberga a 2,48 % se týkalo Vojtěcha Filipa.

Graf č. 23: Počet slov o jednotlivých lídrech v Právu – procentuální vyjádření

Níže uvedený graf č. 24 znázorňuje procentuální vyjádření vyznění jednotlivých článků o jednotlivých lídrech v Právu. Z grafu vyplývá, že nejvíce pozitivních článků bylo v Právu zveřejněno o Karlu Schwarzenbergovi, celkově 19,35 % článků. Naopak nejvíce negativních článků zveřejnilo Právo o Radku Johnovi, celkově se jedná o 20,69 % článků.

Graf č. 24: Vyznění článků o jednotlivých lídrech – Právo

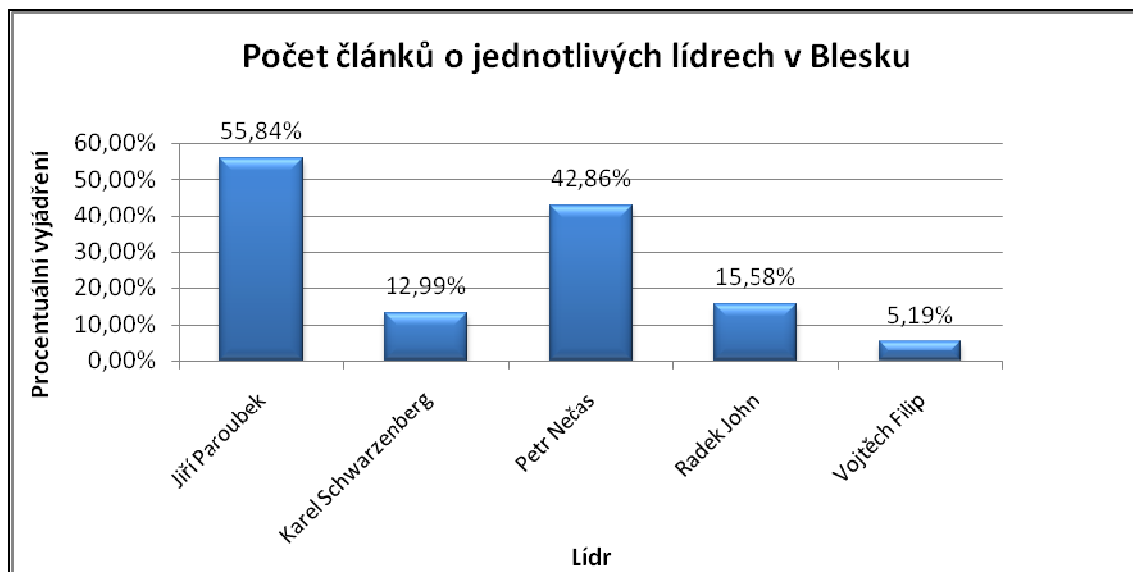
10.2.5 Vyhodnocení výzkumu - Blesk

V deníku Blesk bylo za zkoumané období 1. 4. 2010 – 27. 5. 2010 zveřejněno o politických lídrech celkem 77 unikátních článků, viz tabulka č. 12 níže. Z toho nejvíce článků, 43, bylo zveřejněno o Jiřím Paroubkovi. Dále bylo 33 článků zveřejněno o Petru Nečasovi, 12 článků o Radku Johnovi, 10 článků se týkalo Karla Schwarzenberga a 4 články Vojtěcha Filipa.

Tabulka č. 12: Celkový počet článků o jednotlivých lídrech v Blesku

Lídr	Celkový počet článků v Blesku
Jiří Paroubek	43
Karel Schwarzenberg	10
Petr Nečas	33
Radek John	12
Vojtěch Filip	4

Níže uvedený graf č. 25 znázorňuje procentuální vyjádření počtu článků zveřejněných o jednotlivých lídrech. 55,84 % článků bylo zveřejněno o Jiřím Paroubkovi. Dále bylo 42,86 % článků zveřejněno o Petru Nečasovi, 15,58 % článků se týkalo Radka Johna, 12,99 % článků Karla Schwarzenberga a 5,19 % článků se týkalo Vojtěcha Filipa.

Graf č. 25: Počet článků o jednotlivých lídrech v Blesku – procentuální vyjádření

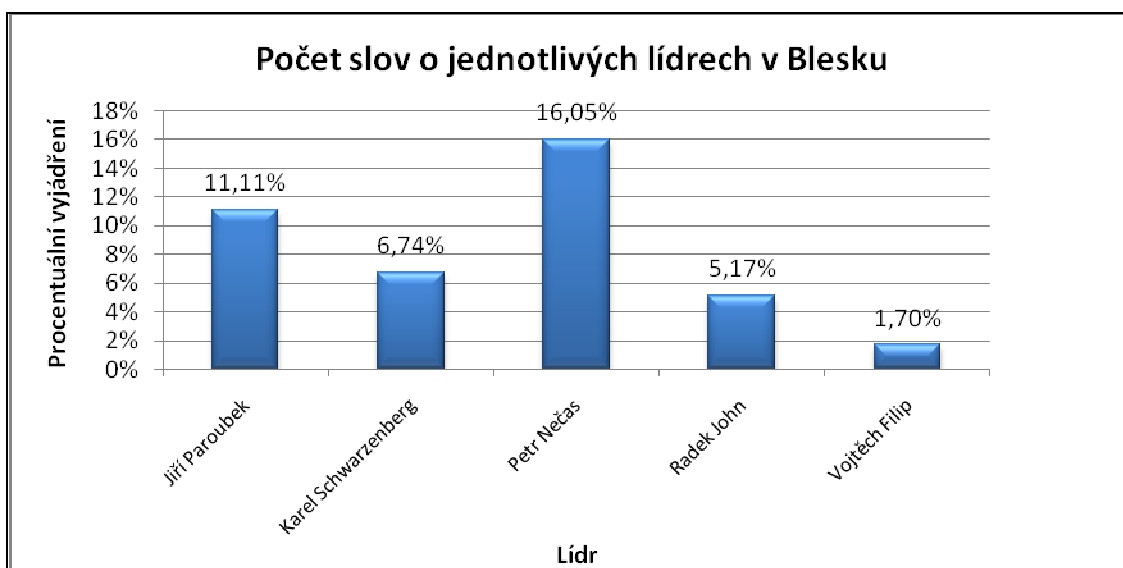
V níže uvedené tabulce č. 13 uvádíme počet slov, která byla ve zkoumaném období zveřejněna o jednotlivých politických lídrech v deníku Blesk.

Nejvíce slov, 3 527, bylo zveřejněno o Petru Nečasovi. Dále bylo 2 442 slov zveřejněno o Jiřím Paroubkovi, 1 482 o Karlu Schwarzenbergovi, 1 136 slov bylo zveřejněno o Radku Johnovi a 375 o Vojtěchu Filipovi.

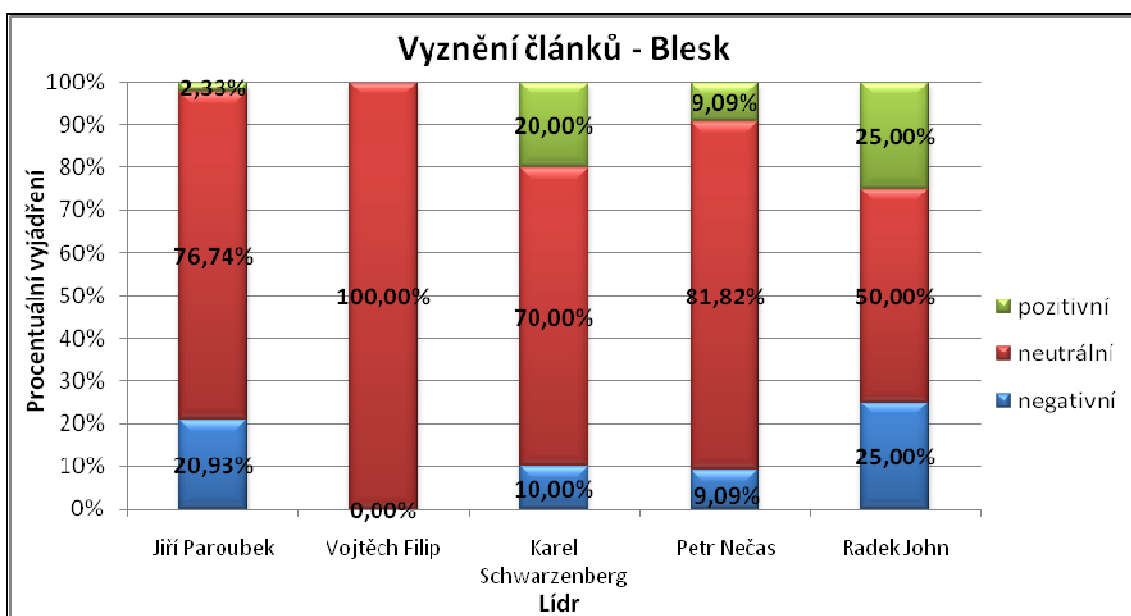
Tabulka č. 13: Počet slov o jednotlivých lídrech v Blesku

Lídr	Počet slov v Blesku
Jiří Paroubek	2442
Karel Schwarzenberg	1482
Petr Nečas	3527
Radek John	1136
Vojtěch Filip	375

Graf č. 26 znázorňuje procentuální vyjádření informovanosti o jednotlivých lídrech v Blesku z hlediska počtu slov. 16,05 % slov bylo zveřejněno o Petru Nečasovi, 11,11 % slov o Jiřím Paroubkovi, dále se 6,74 % slov týkalo Karla Schwarzenberga, 5,17 % slov Radka Johna a 1,70 % se týkalo Vojtěcha Filipa.

Graf č. 26: Počet slov o jednotlivých lídrech v Blesku - procentuální vyjádření

Níže uvedený graf č. 27 znázorňuje procentuální vyjádření vyznění jednotlivých článků o jednotlivých lídrech v Blesku. Z grafu vyplývá, že nejvíce pozitivních článků bylo v Blesku zveřejněno o Radku Johnovi, celkově 25 % článků. Stejně tak nejvíce negativních článků zveřejnil Blesk o Radku Johnovi, celkově se jedná rovněž o 25 % článků.

Graf č. 27: Vyznění článků o jednotlivých lídrech – Blesk

10.3 Celkové vyhodnocení z perspektivy zkoumaných lídrů

V této podkapitole uvádíme vyhodnocení výzkumu z perspektivy jednotlivých politických lídrů, oproti předchozí podkapitole, ve které jsme postihli vyhodnocení z perspektivy jednotlivých deníků. Tato podkapitola tedy znázorňuje výsledky v počtu článků, které byly zveřejněny o jednotlivých politických lídrech. Cílem podkapitoly je znázornit, o kterém z lídrů bylo informováno z hlediska počtu článků ve zkoumaném období nejvíce.

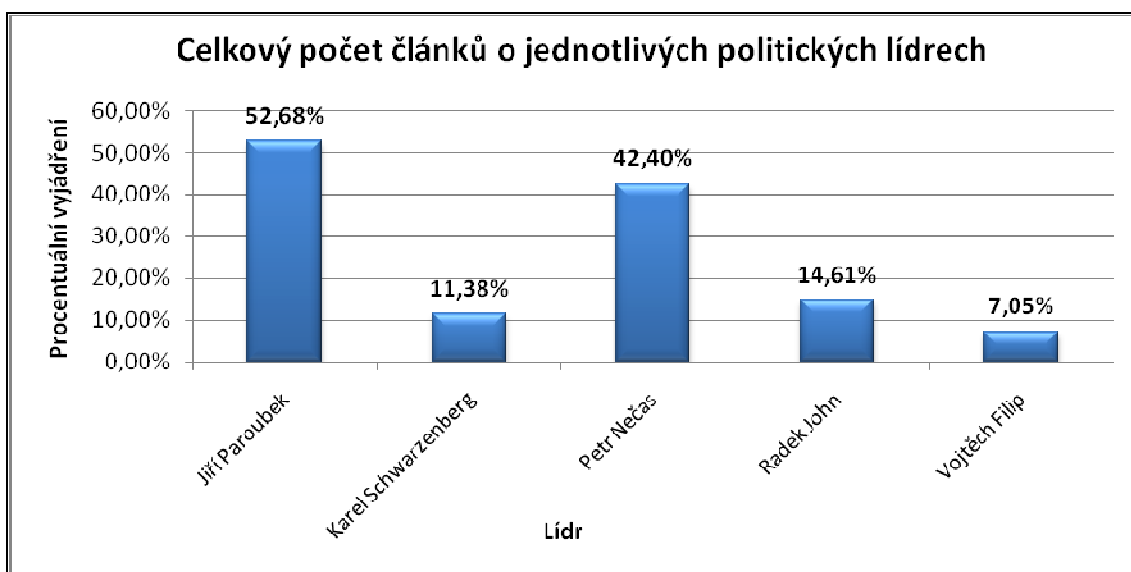
Tabulka č. 14 uvádí počet článků o jednotlivých lídrech, které byly zveřejněny ve zkoumaných denících v období 1. 4. 2010 – 27. 5. 2010. Nejvíce relevantních článků, 620, bylo zveřejněno o Jiřím Paroubkovi. 499 článků bylo zveřejněno o Petru Nečasovi, o Radku Johnovi bylo zveřejněno 172 článků, o Karlu Schwarzenbergovi vyšlo 134 článků a o Vojtěchu Filipovi vyšlo 83 článků.

Tabulka č. 14: Celkový počet článků o jednotlivých lídrech

Lídr	Celkový počet článků zmiňujících lídra
Jiří Paroubek	620
Karel Schwarzenberg	134
Petr Nečas	499
Radek John	172
Vojtěch Filip	83

Graf č. 28 obsahuje procentuální vyjádření počtu článků o jednotlivých lídrech. Z grafu je zřejmé, že o Jiřím Paroubkovi bylo napsáno 52,68 % z celkového počtu článků zmiňujících alespoň jednoho lídra, o Petru Nečasovi 42,40 % článků, o Radku Johnovi bylo zveřejněno 14,61 % článků, o Karlu Schwarzenbergovi vyšlo 11,38 % všech článků a 7,05 % bylo článků týkajících se Vojtěcha Filipa.

Graf č. 28: Procentuální vyjádření celkového počtu článků o jednotlivých politických lídrech

10.4 Vyhodnocení výzkumu dle jednotlivých lídrů

V této podkapitole jsou zhodnoceny výsledky výzkumu z perspektivy jednotlivých lídrů. U každého lídra je shrnuto, kolik článků o něm bylo zveřejněno v jednotlivých zkoumaných médiích, a počet slov, která o zkoumaném lídrovi vyšla.

Dále je u každého zkoumaného lídra posouzeno, kolik článků mělo v jednotlivých médiích pozitivní, neutrální a negativní vyznění.

10.4.1 Vyhodnocení výzkumu – Vojtěch Filip

Níže uvedená tabulka č. 15 uvádí počet článků a počet slov, které byly zveřejněny o Vojtěchu Filipovi v jednotlivých denících. Celkově bylo o Vojtěchu Filipovi zveřejněno 83 článků o 10 506 slovech.

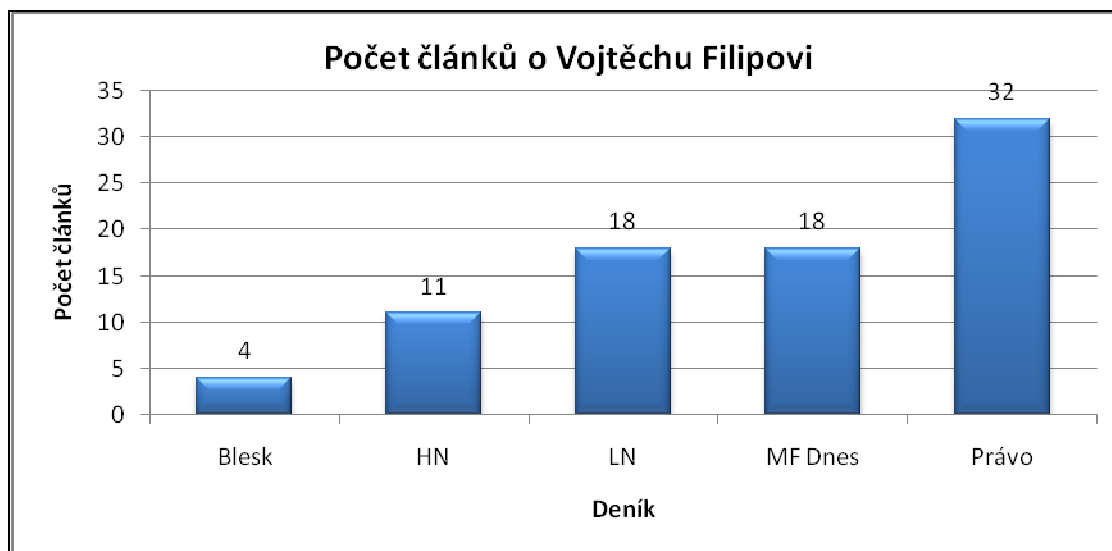
Nejvíce článků, celkem 32, bylo zveřejněno v Právu. Nejvíce slov o Vojtěchu Filipovi ale nebylo zveřejněno v Právu, ale v MF Dnes, celkově se jedná o 3 611 slov. Dále bylo v MF Dnes i v Lidových novinách o Vojtěchu Filipovi zveřejněno po 18 článcích. V Lidových novinách bylo o Vojtěchu Filipovi zveřejněno 1 806 slov. V Hospodářských novinách bylo zveřejněno celkem 11 článků s 1 957 slovy. Nejméně článků i slov bylo o Vojtěchu Filipovi zveřejněno v deníku Blesk. Jednalo se o 4 články a 375 slov.

Tabulka č. 15: Počet článků a počet slov o Vojtěchu Filipovi zveřejněných v jednotlivých médiích

Deník	Počet článků	Počet slov
Blesk	4	375
HN	11	1957
LN	18	1806
MF Dnes	18	3611
Právo	32	2757
Celkový součet	83	10506

Níže uvedený graf č. 29 navazuje na tabulku 15, a znázorňuje trend v informování jednotlivými deníky o Vojtěchu Filipovi. Nejvíce článků bylo zveřejněno v deníku Právo a nejméně v deníku Blesk.

Graf č. 29: Počet článků v jednotlivých denících o Vojtěchu Filipovi

Tabulka č. 16 uvádí počet pozitivních, neutrálních a negativních článků, které byly zveřejněny o Vojtěchu Filipovi v jednotlivých denících. Celkově bylo o Vojtěchu Filipovi zveřejněno 5 pozitivních článků, z toho 1 vyšel v MF Dnes a 4 v Právu. Dále bylo zveřejněno celkem 68 neutrálních článků, z toho 13 bylo zveřejněno v MF Dnes, 15 v Lidových novinách, 10 v Hospodářských novinách, 26 v Právu a 4 v Blesku.

Negativních článků bylo o Vojtěchu Filipovi zveřejněno celkem 10, z toho 4 vyšly v MF Dnes, 3 v Lidových novinách, 1 v Hospodářských novinách a 2 v Právu.

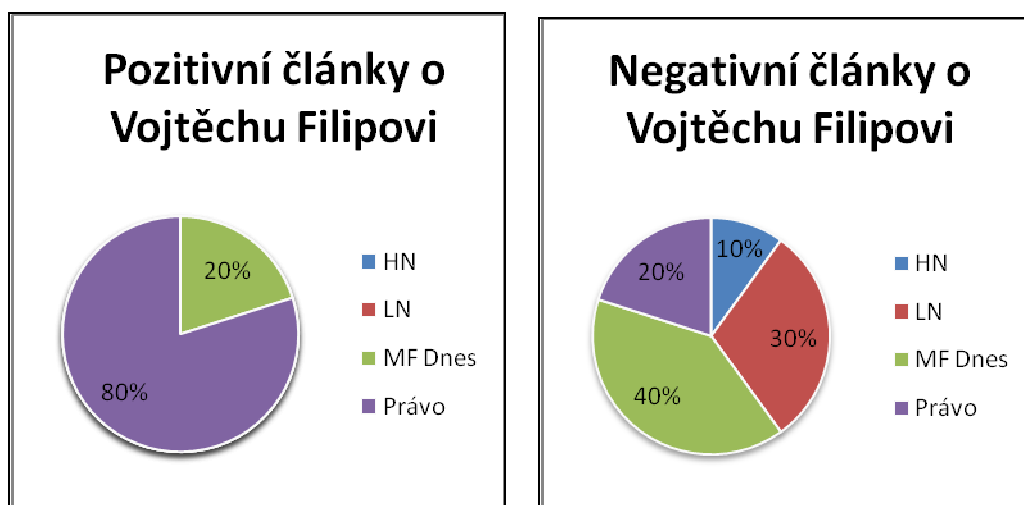
Tabulka č. 16: Počet pozitivních, neutrálních a negativních článků o Vojtěchu Filipovi v jednotlivých denících

Deník	Počet pozitivních článků	Počet neutrálních článků	Počet negativních článků
MF Dnes	1	13	4
LN	0	15	3
HN	0	10	1
Právo	4	26	2
Blesk	0	4	0
Celkem	5	68	10

Níže uvedený graf č. 30 znázorňuje procentuální vyjádření počtu negativních a pozitivních článků o Vojtěchu Filipovi, které byly zveřejněny v jednotlivých médiích. Tento graf záměrně neobsahuje neutrální články z důvodu zřetelnějšího vyjádření příklonu jednotlivých deníků k jednotlivým lídrům.

Z grafu je zřejmé, že 80 % pozitivních článků o Vojtěchu Filipovi bylo zveřejněno v Právu a 20 % v MF Dnes. V ostatních zkoumaných denících byly zveřejněny pouze neutrální články. Zatímco 40 % všech negativních článků bylo zveřejněno v MF Dnes, 30 % v Lidových novinách, 20 % v Právu a 10 % v Hospodářských novinách. V Blesku byly zveřejněny jen neutrální články.

Graf č. 30: Pozitivní a negativní články o Vojtěchu Filipovi v jednotlivých denících

10.4.2 Vyhodnocení výzkumu – Jiří Paroubek

Níže uvedená tabulka č. 17 uvádí počet článků a počet slov, které byly zveřejněny v jednotlivých denících o Jiřím Paroubkovi. Celkově bylo o Jiřím Paroubkovi zveřejněno 620 článků o 77 982 slovech.

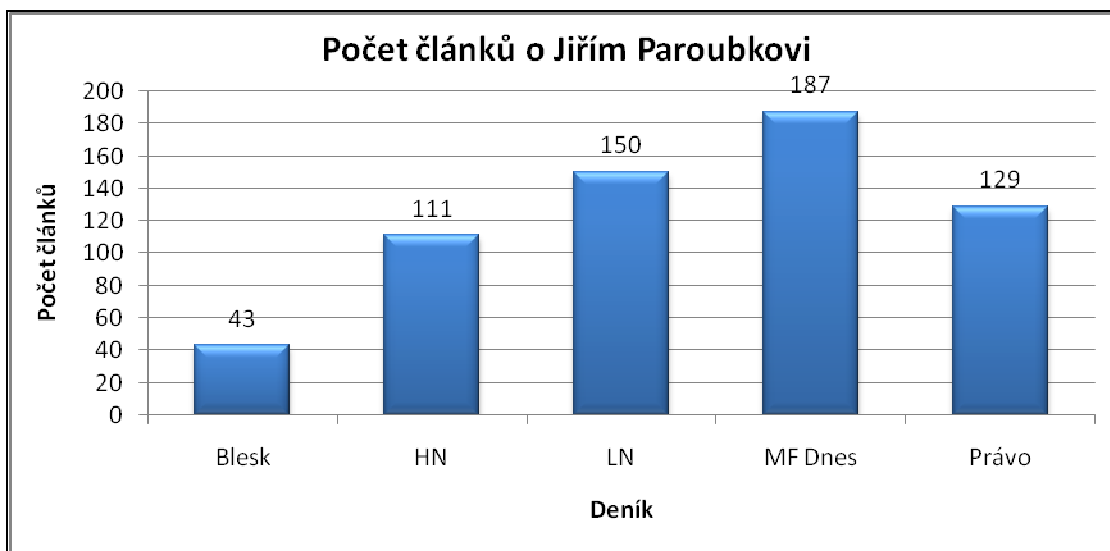
Nejvíce článků i nejvíce slov bylo zveřejněno v MF Dnes. Celkem bylo o Jiřím Paroubkovi v MF Dnes zveřejněno 187 článků a 23 658 slov. Dále bylo v Lidových novinách zveřejněno 150 článků a 19 058 slov. V Hospodářských novinách bylo o Jiřím Paroubkovi zveřejněno celkem 111 článků o 22 835 slovech, v Právu bylo zveřejněno 129 článků o 9 989 slovech a v deníku Blesk bylo zveřejněno 43 článků o 2 442 slovech.

Tabulka č. 17: Počet článků a počet slov zveřejněných v jednotlivých denících o Jiřím Paroubkovi

Deník	Počet článků	Počet slov
Blesk	43	2442
HN	111	22835
LN	150	19058
MF Dnes	187	23658
Právo	129	9989
Celkový součet	620	77982

Graf č. 31 navazuje na výše uvedenou tabulku č. 17, a znázorňuje trend v informování o Jiřím Paroubkovi jednotlivými deníky. Nejvíce článků bylo zveřejněno v MF Dnes a nejméně v deníku Blesk.

Graf č. 31: Počet slov zveřejněných o Jiřím Paroubkovi v jednotlivých denících

Tabulka č. 18 uvádí počet pozitivních, neutrálních a negativních článků, které byly v jednotlivých denících zveřejněny o Jiřím Paroubkovi. Celkově bylo o Jiřím Paroubkovi zveřejněno 30 pozitivních článků, z nichž nejvíce, celkem 13, bylo zveřejněno v Právu. Dalších 6 pozitivních článků bylo zveřejněno v Hospodářských novinách, po 5 pozitivních článcích vyšlo v MF Dnes a v Lidových novinách a jeden pozitivní článek vyšel v Blesku. O Jiřím Paroubkovi dále vyšlo celkem 488 neutrálních článků, z nichž 149 vyšlo v MF Dnes. Dále vyšlo 123 neutrálních článků v Lidových novinách, 101 v Právu, 82 v Hospodářských novinách a 33 v Blesku. O Jiřím Paroubkovi vyšlo celkově 102 negativních článků, z nichž nejvíce, celkem 33, vyšlo v MF Dnes. Dále bylo zveřejněno 23 negativních článků v Hospodářských novinách, 22 v Lidových novinách, 15 v Právu a 9 v Blesku.

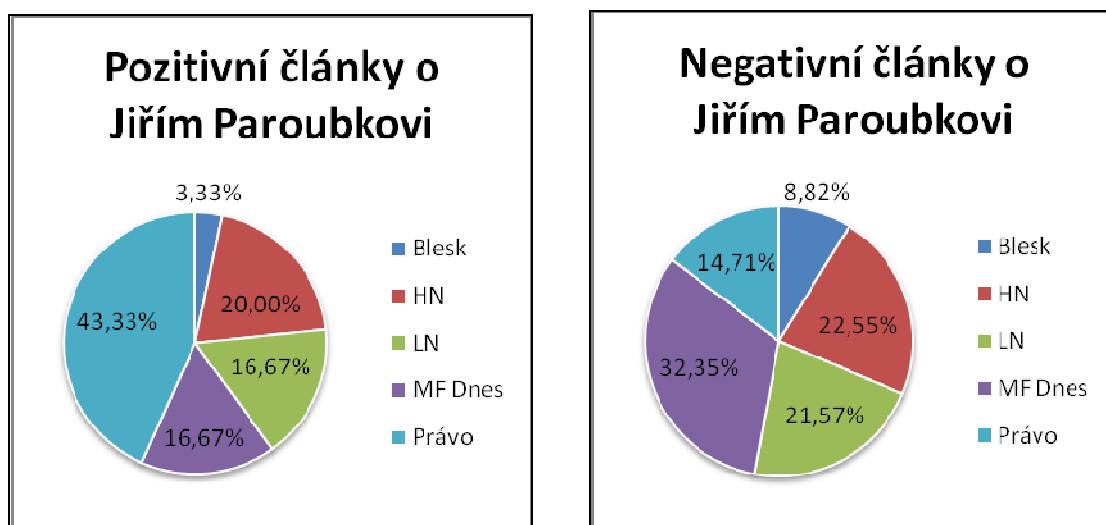
Tabulka č. 18: Počet pozitivních, neutrálních a negativních článků zveřejněných v jednotlivých denících o Jiřím Paroubkovi

Deník	Počet pozitivních článků	Počet neutrálních článků	Počet negativních článků
MF Dnes	5	149	33
LN	5	123	22
HN	6	82	23
Právo	13	101	15
Blesk	1	33	9
Celkem	30	488	102

Níže uvedený graf č. 32 znázorňuje procentuální vyjádření počtu negativních a pozitivních článků o Jiřím Paroubkovi, které byly zveřejněny v jednotlivých médiích. Tento graf záměrně neobsahuje neutrální články.

Z grafu je zřejmé, že nejvíce pozitivních článků, celkem 43,33 %, bylo o Jiřím Paroubkovi zveřejněno v Právu. Dále bylo 20 % pozitivních článků zveřejněno v Hospodářských novinách, po 16,77 % článků v Lidových novinách a MF Dnes a 3,33 % pozitivních článků vyšlo v Blesku.

Zatímco 32,25 % všech negativních článků bylo zveřejněno v MF Dnes, 22,55 % negativních článků bylo zveřejněno v Hospodářských novinách, 21,57 % v Lidových novinách, 14,71 % v Právu a 8,82 % v Blesku.

Graf č. 32: Pozitivní a negativní články o Jiřím Paroubkovi v jednotlivých denících

10.4.3 Vyhodnocení výzkumu – Petr Nečas

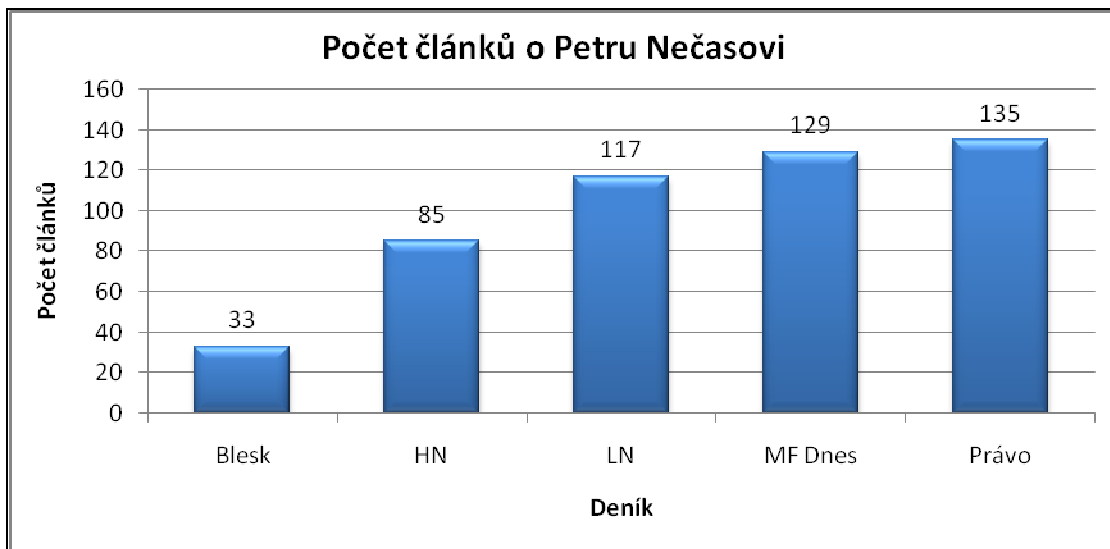
Níže uvedený tabulka č. 19 uvádí celkový počet článků a počet slov zveřejněných v jednotlivých denících o Petru Nečasovi. Celkem bylo o Petru Nečasovi zveřejněno 499 článků o 72 067 slovech. Nejvíce článků bylo zveřejněno v Právu, celkem 135. Počet zveřejněných slov o Petru Nečasovi v Právu je 16 750. Nejvíce slov ale bylo zveřejněno v Lidových novinách, a to 17 945 slov. V Lidových novinách vyšlo o Petru Nečasovi celkem 117 článků. Dále bylo zveřejněno v MF Dnes 129 článků o 17 754 slovech, v Hospodářských novinách bylo zveřejněno 85 článků o 16 091 slovech a v Blesku vyšlo o Petru Nečasovi 33 článků o 3 527 slovech.

Tabulka č. 19: Počet článků a počet slov zveřejněných v jednotlivých denících o Petru Nečasovi

Deník	Počet článků	Počet slov
Blesk	33	3527
HN	85	16091
LN	117	17945
MF Dnes	129	17754
Právo	135	16750
Celkový součet	499	72067

Graf č. 33 navazuje na výše uvedenou tabulku č. 19, a znázorňuje počet slov zveřejněných o Petru Nečasovi v jednotlivých denících. Nejvíce článků vyšlo v Právu a nejméně v Blesku.

Graf č. 33: Počet článků zveřejněných v jednotlivých denících o Petru Nečasovi

Tabulka č. 20 uvádí počet pozitivních, neutrálních a negativních článků zveřejněných v jednotlivých denících o Petru Nečasovi. Celkem bylo o Petru Nečasovi zveřejněno 50 pozitivních článků, z toho nejvíce, 16, v Lidových novinách. Dále bylo v MF Dnes zveřejněno 12 pozitivních článků, v Právu 11 pozitivních článků, v Hospodářských novinách 8 pozitivních článků a v Blesku 3 pozitivní články. Dále bylo o Petru Nečasovi zveřejněno 419 neutrálních článků, z toho nejvíce, celkem 113, bylo zveřejněno v Právu. Dále bylo 112 neutrálních článků zveřejněno v MF Dnes, 97 v Lidových novinách, 70 v Hospodářských novinách a 27 v deníku Blesk. O Petru Nečasovi bylo zveřejněno rovněž 30 negativních článků. Nejvíce negativních článků bylo o Petru Nečasovi zveřejněno v Právu, celkem 11 článků. Dále bylo 7 negativních článků zveřejněno v Hospodářských novinách, 5 v MF Dnes, 4 v Lidových novinách a 3 v deníku Blesk.

Tabulka č. 20: Počet pozitivních, neutrálních a negativních článků zveřejněných v jednotlivých denících o Petru Nečasovi

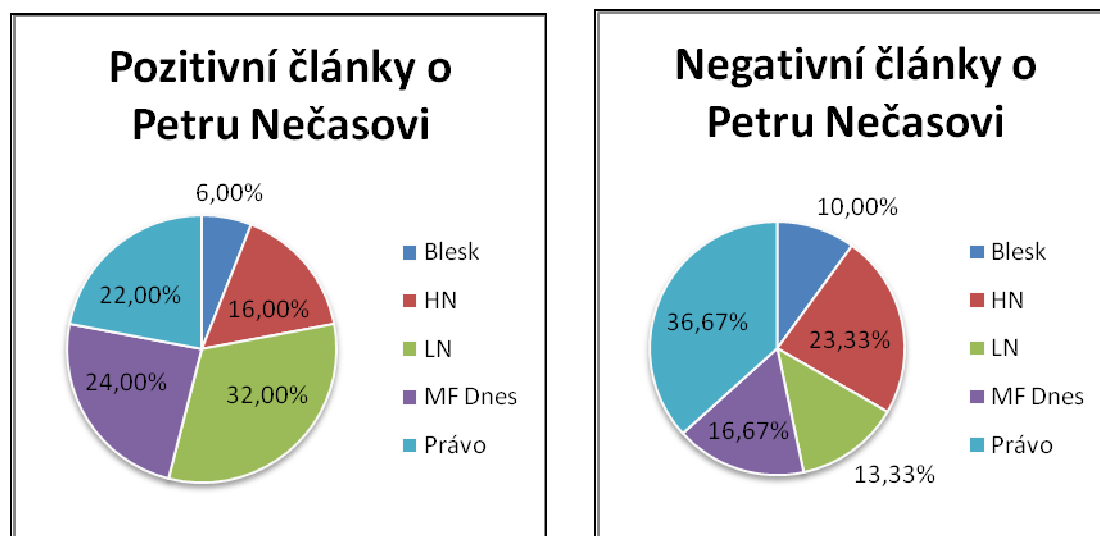
Deník	Počet pozitivních článků	Počet neutrálních článků	Počet negativních článků
MF Dnes	12	112	5
LN	16	97	4
HN	8	70	7
Právo	11	113	11
Blesk	3	27	3
Celkem	50	419	30

Níže uvedený graf č. 34 znázorňuje procentuální vyjádření počtu negativních a pozitivních článků o Petru Nečasovi, které byly zveřejněny v jednotlivých médiích. Tento graf záměrně neobsahuje neutrální články.

Z grafu je zřejmé, že nejvíce pozitivních článků, celkem 32 %, bylo o Petru Nečasovi zveřejněno v Lidových novinách. Dále bylo 24 % pozitivních článků zveřejněno v MF Dnes, 22 % pozitivních článků vyšlo v Právu, 16 % v Hospodářských novinách a 6 % v Blesku.

Zatímco 36,67 % všech negativních článků bylo zveřejněno v Právu, 23,33 % negativních článků bylo zveřejněno v Hospodářských novinách, 16,67 % v MF Dnes, 13,33 % v Lidových novinách a 10 % v Blesku.

Graf č. 34: Negativní a pozitivní články o Petru Nečasovi v jednotlivých denících

10.4.4 Vyhodnocení výzkumu – Radek John

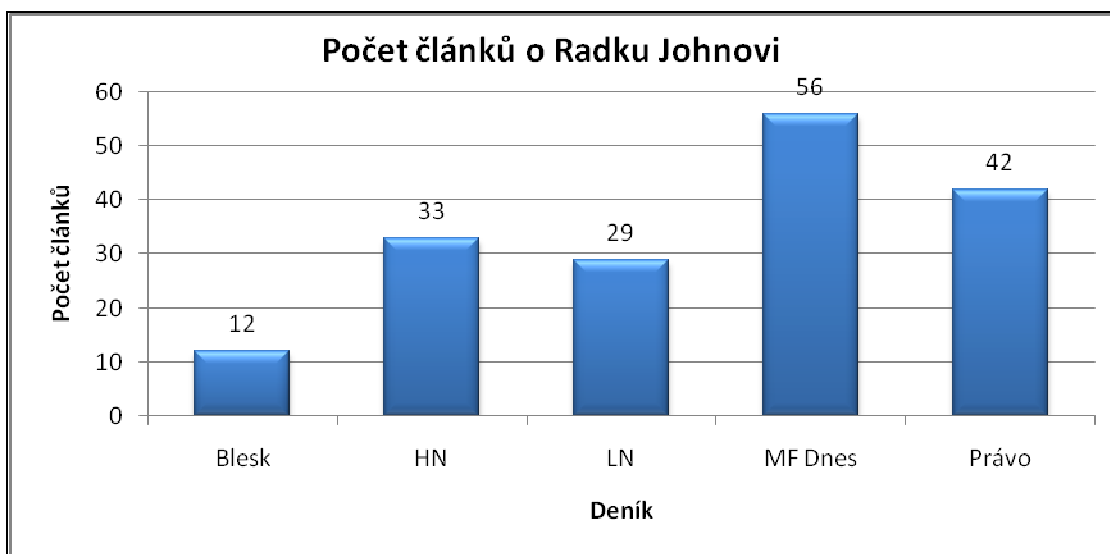
Níže uvedená tabulka č. 21 uvádí počet článků a počet slov zveřejněných v jednotlivých denících o Radku Johnovi. Celkem bylo o Radku Johnovi zveřejněno 172 článků o 18 342 slovech. Nejvíce článků bylo zveřejněno v MF Dnes, celkem 56 článků o 5 328 slovech. Dále bylo v Právu zveřejněno 42 článků o 4 024 slovech, v Hospodářských novinách vyšlo 33 článků o 4 289 slovech, v Lidových novinách bylo zveřejněno 29 článků o 3 565 slovech a v deníku Blesk vyšlo o Petru Nečasovi 12 článků o 1 136 slovech.

Tabulka č. 21: Počet článků a počet slov zveřejněných v jednotlivých denících o Radku Johnovi

Deník	Počet článků	Počet slov
Blesk	12	1136
HN	33	4289
LN	29	3565
MF Dnes	56	5328
Právo	42	4024
Celkový součet	172	18342

Graf č. 35 navazuje na tabulku č. 21, a znázorňuje trend v informování o Radku Johnovi v jednotlivých denících. Nejvíce článků bylo ve zkoumaném období o Radku Johnovi zveřejněno v MF Dnes a nejméně v deníku Blesk.

Graf č. 35: Počet článků zveřejněných v jednotlivých denících o Radku Johnovi

Tabulka č. 22 uvádí počet pozitivních, neutrálních a negativních článků, které vyšly v jednotlivých denících o Radku Johnovi. Celkem bylo o Radku Johnovi zveřejněno 24 pozitivních článků, z toho nejvíce, 11, bylo zveřejněno v MF Dnes. Dále bylo 5 pozitivních článků zveřejněno v Právu, 3 v Lidových novinách a v Blesku a 2 v Hospodářských novinách. Dále bylo o Radku Johnovi zveřejněno 115 neutrálních článků, z čehož 36 vyšlo v MF Dnes. 29 neutrálních článků bylo zveřejněno v Právu, 24 v Hospodářských novinách, 20 v Lidových novinách a 6 v deníku Blesk. O Radku Johnovi rovněž vyšlo 33 negativních článků. Nejvíce negativních článků bylo zveřejněno v MF Dnes, celkem 9. Dále bylo v Právu zveřejněno 8 negativních článků, v Hospodářských novinách 7 negativních článků, v Lidových novinách vyšlo 6 negativních článků a v deníku Blesk vyšly o Radku Johnovi 3 negativní články.

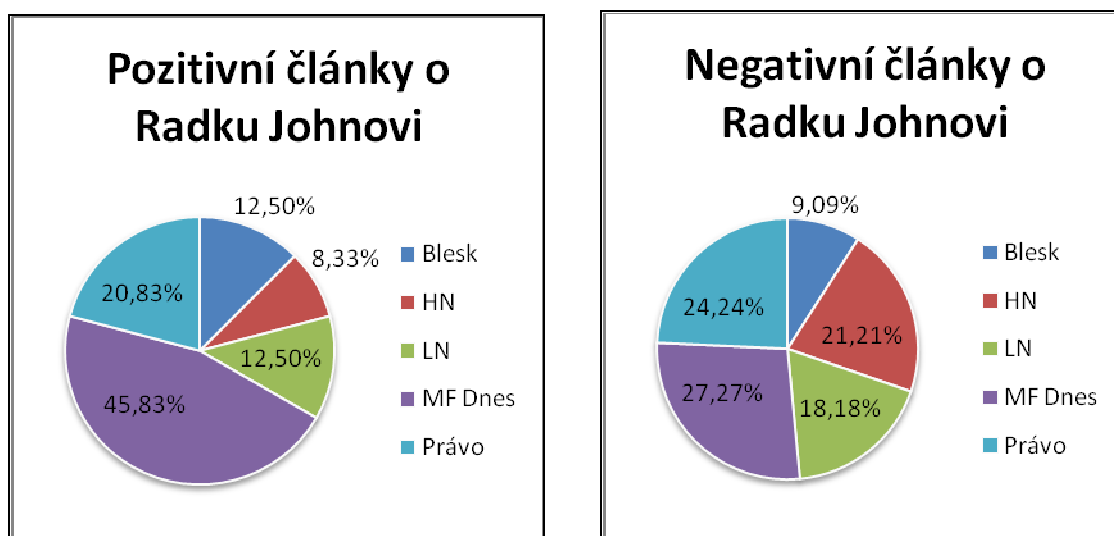
Tabulka č. 22: Počet pozitivních, neutrálních a negativních článků zveřejněných v jednotlivých denících o Radku Johnovi

Deník	Počet pozitivních článků	Počet neutrálních článků	Počet negativních článků
MF Dnes	11	36	9
LN	3	20	6
HN	2	24	7
Právo	5	29	8
Blesk	3	6	3
Celkem	24	115	33

Níže uvedený graf č. 36 znázorňuje procentuální vyjádření počtu negativních a pozitivních článků o Radku Johnovi, které byly zveřejněny v jednotlivých médiích. Tento graf záměrně neobsahuje neutrální články, a to z důvodu jasnějšího vyjádření informování o lídrovi v jednotlivých denících.

Z grafu č. 36 je zřejmé, že nejvíce pozitivních článků, celkem 45,83 %, bylo o Radku Johnovi zveřejněno v MF Dnes. Dále bylo 20,83 % pozitivních článků zveřejněno v Právu, po 12,50 % v Lidových novinách a v Blesku a 8,33 % pozitivních článků vyšlo v Hospodářských novinách.

Dále bylo 27,27 % všech negativních článků zveřejněno v MF Dnes, 24,24 % negativních článků bylo zveřejněno v Právu, 21,21 % v Hospodářských novinách a 9,09 % v Blesku. Informování o Radku Johnovi je z hlediska pozitivních a negativních článků poměrně vyrovnané.

Graf č. 36: Pozitivní a negativní články o Radku Johnovi

10.4.5 Vyhodnocení výzkumu – Karel Schwarzenberg

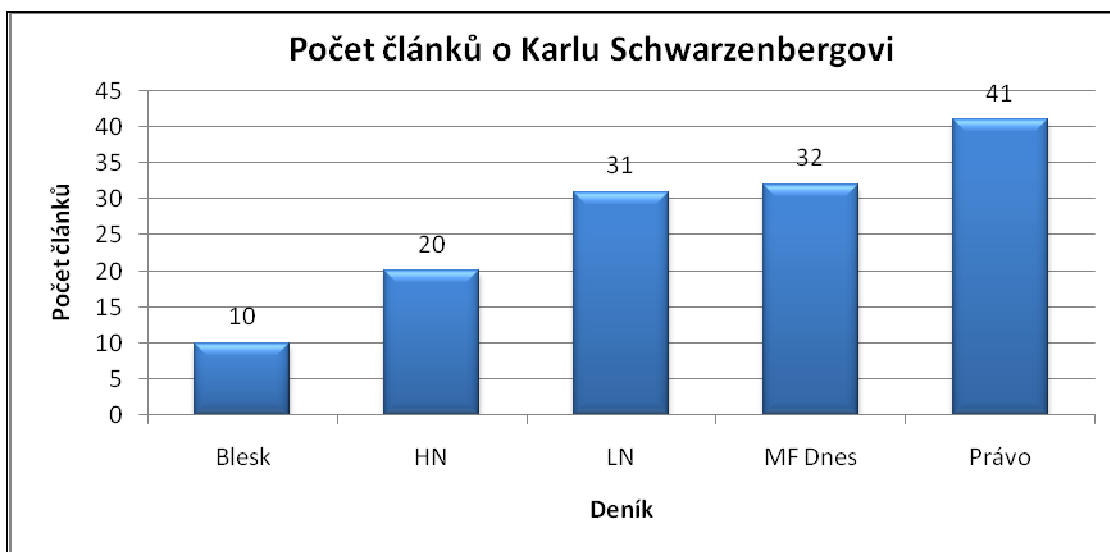
Níže uvedená tabulka č. 23 uvádí počet článků a počet slov zveřejněných v jednotlivých denících o Karlu Schwarzenbergovi. Celkově bylo o Karlu Schwarzenbergovi zveřejněno 134 článků o 20 199 slovech. Nejvíce článků, celkem 41, bylo zveřejněno v Právu. Celkem tyto články obsahovaly o Karlu Schwarzenbergovi 3 850 slov. Dále bylo 32 článků o 6 828 slovech zveřejněno MF Dnes, 31 článků o 3 759 slovech bylo zveřejněno v Lidových novinách, 20 článků o 4 280 slovech vyšlo v Hospodářských novinách a 10 článků o 1 482 slovech vyšlo v deníku Blesk.

Tabulka č. 23: Počet článků a počet slov zveřejněných v jednotlivých denících o Karlu Schwarzenbergovi

Deník	Počet článků	Počet slov
Blesk	10	1482
HN	20	4280
LN	31	3759
MF Dnes	32	6828
Právo	41	3850
Celkový součet	134	20199

Graf č. 37 navazuje na tabulku č. 23, a znázorňuje trend v informování o Karlu Schwarzenbergovi v jednotlivých denících. Ve zkoumaném období vyšlo o Karlu Schwarzenbergovi nejvíce článků v Právu a nejméně v deníku Blesk.

Graf č. 37: Počet článků zveřejněných v jednotlivých denících o Karlu Schwarzenbergovi

Tabulka č. 24 uvádí počet pozitivních, neutrálních a negativních článků zveřejněných v jednotlivých denících o Karlu Schwarzenbergovi. Celkem bylo o Karlu Schwarzenbergovi zveřejněno 28 pozitivních článků, z nichž nejvíce, 13, bylo zveřejněno v MF Dnes. Dále bylo 6 pozitivních článků zveřejněno v Lidových novinách, 4 pozitivní články vyšly v Právu, 3 v Hospodářských novinách a 2 v deníku Blesk. Dále bylo o Karlu Schwarzenbergovi zveřejněno 87 neutrálních článků. Nejvíce neutrálních článků, celkem 31, bylo zveřejněno v Právu. Dále vyšlo 20 článků v Lidových novinách, 15 článků v Hospodářských novinách, 14 článků vyšlo v MF Dnes a 7 neutrálních článků bylo zveřejněno v deníku Blesk. O Karlu Schwarzenbergovi bylo rovněž zveřejněno 19 negativních článků, z toho 6 vyšlo v Právu, po 5 článcích bylo zveřejněno v MF Dnes a v Lidových novinách, 2 články vyšly v Hospodářských novinách a 1 negativní článek byl zveřejněn v Blesku.

Tabulka č. 24: Počet pozitivních, neutrálních a negativních článků zveřejněných v jednotlivých denících o Karlu Schwarzenbergovi

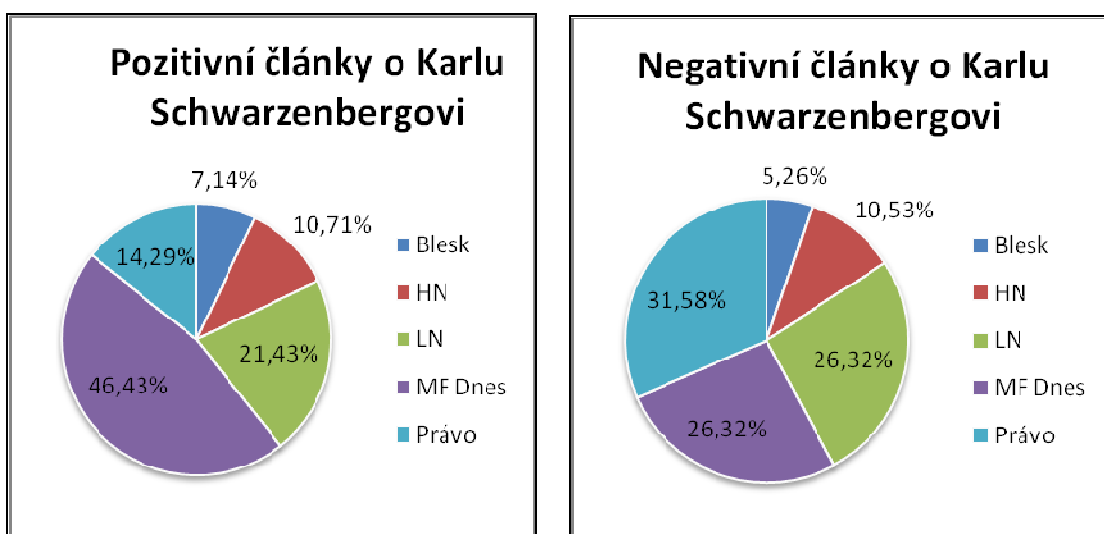
Deník	Počet pozitivních článků	Počet neutrálních článků	Počet negativních článků
MF Dnes	13	14	5
LN	6	20	5
HN	3	15	2
Právo	4	31	6
Blesk	2	7	1
Celkem	28	87	19

Níže uvedený graf č. 38 znázorňuje procentuální vyjádření počtu negativních a pozitivních článků o Karlu Schwarzenbergovi, které byly zveřejněny v jednotlivých médiích. Tento graf záměrně neobsahuje neutrální články, a to z toho důvodu, ale bylo možné jasněji odečíst tendence stranění jednotlivých deníků jednotlivým lídrům.

Z grafu č. 38 je zřejmé, že nejvíce pozitivních článků, celkem 46,43 %, bylo o Karlu Schwarzenbergovi zveřejněno v MF Dnes. Dále bylo 21,43 % pozitivních článků zveřejněno v Lidových novinách, 14,29 % v Právu, 10,71 v Hospodářských novinách a 7,14 % pozitivních článků vyšlo v Blesku.

Zatímco 31,58 % všech negativních článků o Karlu Schwarzenbergovi bylo zveřejněno v Právu, po 26,32 % v MF Dnes a v Lidových novinách, dále 10,53 % negativních článků bylo zveřejněno v Hospodářských novinách a 5,26 % článků vyšlo v Blesku.

Graf č. 38: Pozitivní a negativní články o Karlu Schwarzenbergovi v jednotlivých denících

10.5 Srovnání prostoru v médiích věnovaného politickým lídrům a ostatním tématům

Tato kapitola shrnuje výsledky výzkumu z perspektivy objemu zpráv věnovaných zkoumaným politickým lídrům a všem ostatním tématům. Výsledkem je komplexní náhled na skutečnost, které ze zkoumaných deníků věnují nejvíce prostoru politickým tématům a které se více věnovaly ostatním tématům.

Za ostatní témata jsou považována všechna témata, která se ve zkoumaných člancích objevují mimo témata týkající se zkoumaných politických lídrů.

Z mediální databáze Newton media byl zjištěn počet článků, které vyšly ve zkoumaném období 1. 4. 2010 – 27. 5. 2010 v jednotlivých denících. Tento počet byl porovnán s počtem článků, které se týkaly jednotlivých lídrů.

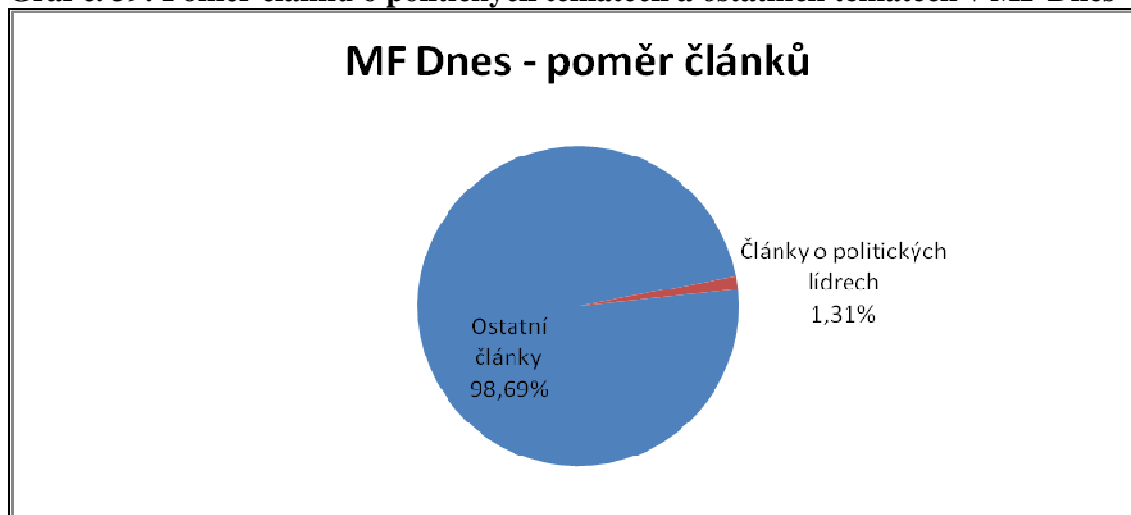
Níže uvedená tabulka č. 25 obsahuje údaje o celkovém počtu článků v jednotlivých médiích v daném období. Tabulka obsahuje údaje, kolik článků se v jednotlivých denících věnovalo politickým lídrům a kolik článků se věnovalo ostatním tématům.

Tabulka č. 25: Celkový počet článků v jednotlivých denících a počet článků o politických lídrech

Počet článků/deník	MF Dnes	LN	HN	Právo	Blesk
Články o politických lídrech	422	345	260	379	102
Ostatní články	31673	5261	4078	8590	3222
Celkový součet	32095	5606	4338	8969	3324

Níže uvedený graf č. 39 znázorňuje počet témat, která se za dané období týkala politických lídrů a všech ostatních témat. V MF Dnes bylo ve zkoumaném období zveřejněno 1,31 % článků o zkoumaných politických lídrech.

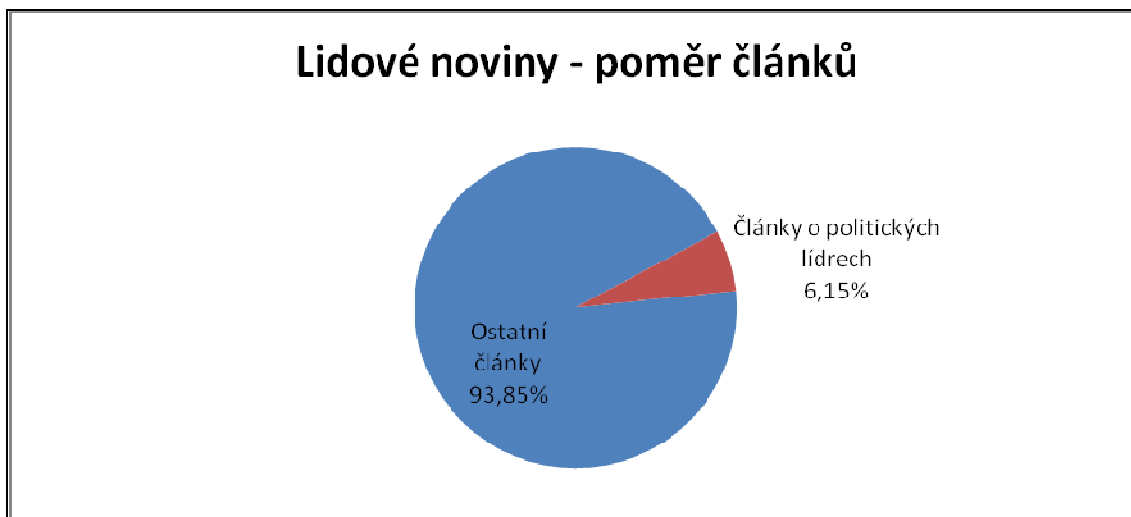
Graf č. 39: Poměr článků o politických tématech a ostatních tématech v MF Dnes

Graf č. 40 znázorňuje poměr článků o ostatních tématech a článků o politických lídrech v daném období v Lidových novinách. Celkově bylo o ostatních tématech

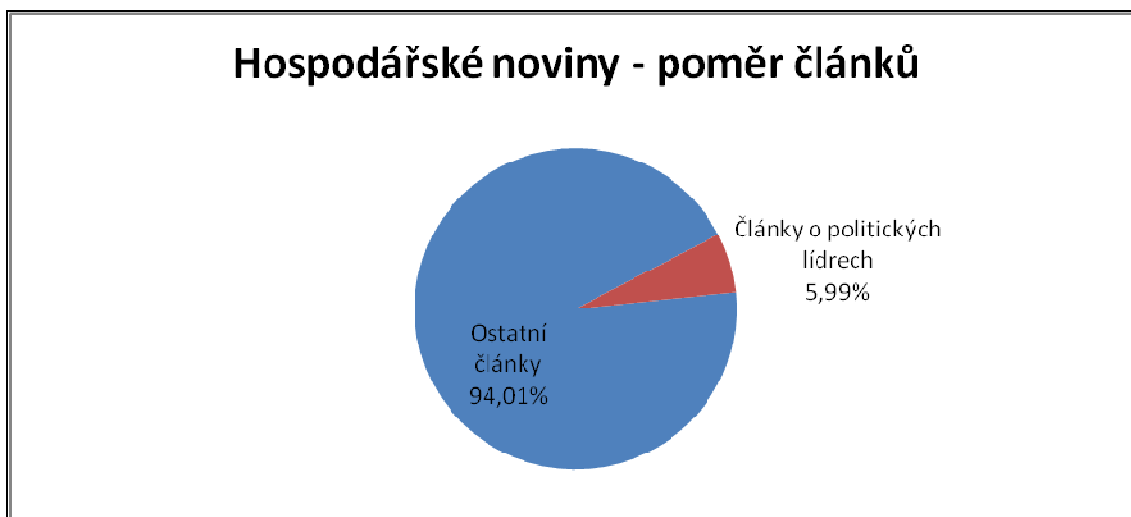
v Lidových novinách zveřejněno 93,85 % článků, zatímco o politických lídrech bylo zveřejněno 6,15 % článků.

Graf č. 40: Poměr článků o politických tématech a ostatních tématech v Lidových novinách

Graf č. 41 znázorňuje poměr článků o politických tématech a ostatních tématech v Hospodářských novinách. Celkově bylo o ostatních tématech zveřejněno v daném období 94,01 % článků a o politických tématech bylo zveřejněno 5,99 % článků.

Graf č. 41: Poměr článků o politických tématech a ostatních tématech v Hospodářských novinách

Graf č. 42 znázorňuje poměr článků o ostatních tématech a článků o politických lídrech v daném období v Právu. Celkově bylo o ostatních tématech v Právu zveřejněno 95,77 % článků, zatímco o politických lídrech bylo zveřejněno 4,23 % článků.

Graf č. 42: Poměr článků o politických tématech a ostatních tématech v Právu

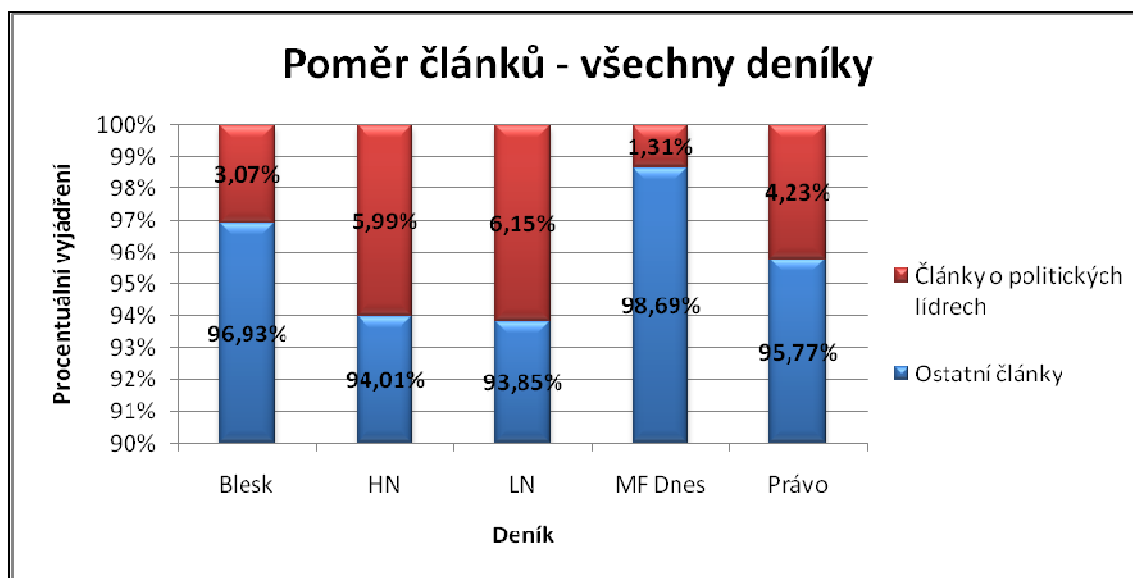
Graf č. 43 znázorňuje poměr článků o ostatních tématech a článků o politických lídrech v daném období v Blesku. Celkově bylo o ostatních tématech v Blesku zveřejněno 96,93 % článků, zatímco o politických lídrech bylo zveřejněno 3,07 % článků.

Graf č. 43: Poměr článků o politických tématech a ostatních tématech v Blesku

Níže uvedený graf č. 44 znázorňuje shrnutí předchozích grafů. Z grafu je zřejmé, které deníky informovaly ve zkoumaném období 1. 4. 2010 – 27. 5. 2010 více o zkoumaných politických lídrech a které více o ostatních tématech.

Z výzkumu vyplynulo, že o politických tématech, resp. zkoumaných politických lídrech, informovay nejvíce Lidové noviny. Celkově se politických lídrů týkalo 6,15 % všech článků zveřejněných v daném období v tomto deníku. Naopak nejméně článků o politických tématech bylo zveřejněno v MF Dnes, celkově pouze 1,31 % článků.

Graf č. 44: Poměr článků o politických tématech a ostatních tématech ve všech denících

11. Shrnutí výsledků výzkumu

Výzkumnou metodou kvantitativní obsahové analýzy bylo zkoumáno celkově 1177 článků, které byly zveřejněny ve zkoumaných denících MF Dnes, Lidových novinách, Hospodářských novinách, Právu a Blesku ve zkoumaném období 1. 4. 2010 – 27. 5. 2010. Metodou kvantitativní obsahové analýzy byly zkoumány mediální obrazy jednotlivých politických lídrů, Vojtěcha Filipa, Jiřího Paroubka, Petra Nečase, Radka Johna a Karla Schwarzenberga.

Záměrem bylo postihnout jednotlivé obrazy těchto lídrů ve specifickém období voleb do Poslanecké sněmovny PČR v roce 2010. Analýza mediální obrazy lídrů zkoumá z více úhlů. Prvním kritériem hodnocení je četnost informování o jednotlivých lídrech v jednotlivých denících. V tomto ohledu bylo zjištěno, že nejvíce článků bylo celkově zveřejněno v Mladé frontě Dnes, celkově se jedná o 344 relevantních článků. Z těchto 344 článků se největší část, celkem 187 článků, týkalo Jiřího Paroubka. Dále se 129 článků v MF Dnes týkalo Petra Nečase, 56 článků se týkalo Radka Johna, 32 článků se týkalo Karla Schwarzenberga a nejméně, 18 článků se týkalo Vojtěcha Filipa.

Po MF Dnes bylo nejvíce relevantních článků ve zkoumaném období zveřejněno v deníku Právo, celkově bylo zkoumáno 270 článků. Z těchto 270 článků se nejvíce, celkem 135 článků, věnovalo Petru Nečasovi. Dále bylo 129 článků zveřejněno o Jiřím Paroubkovi, 42 o Radku Johnovi, 41 o Karlu Schwarzenbergovi a 32 o Vojtěchu Filipovi.

V Lidových novinách bylo ve zkoumaném období zveřejněno 271 článků o zkoumaných politických lídrech. Z toho se 150 článků týkalo Jiřího Paroubka, 117 Petra Nečase, 31 Karla Schwarzenberga, 29 Radka Johna a 18 článků se týkalo Vojtěcha Filipa.

V Hospodářských novinách bylo ve zkoumaném období zveřejněno celkově 215 relevantních článků. Z toho nejvíce, 111 článků, se týkalo Jiřího Paroubka. Dalších 85 článků se týkalo Petra Nečase, 33 článků bylo zveřejněno o Radku Johnovi, 20 o Karlu Schwarzenbergovi a 11 o Vojtěchu Filipovi. Celkově nejméně článků o politických lídrech bylo ve zkoumaném období zveřejněno v deníku Blesk, celkově se jedná o 77 článků. Nejvíce článků vydaných v deníku Blesk, celkem 43, se týkalo Jiřího Paroubka. Dalších 33 článků bylo zveřejněno o Petru Nečasovi, 12 článků o Radku Johnovi, 10 článků o Karlu Schwarzenbergovi a 4 články o Vojtěchu Filipovi.

Shrneme-li výsledky výzkumu četnosti informování o jednotlivých lídrech, můžeme konstatovat, že ve všech denících bylo zveřejněno nejméně článků o Vojtěchu Filipovi a naopak nejvíce článků bylo ve čtyřech případech z pěti zveřejněno o Jiřím Paroubkovi, v jednom případě o Petru Nečasovi.

Podíváme-li se na četnost informování z hlediska počtu slov zveřejněných o jednotlivých lídrech, dospějeme k v zásadě stejnému výsledku či trendu. Nejvíce slov bylo zveřejněno o Jiřím Paroubkovi, konkrétně se jedná o 23 658 slov, sečteno ve všech denících dohromady. Dále bylo 17 754 slov zveřejněno o Petru Nečasovi, 5 328 slov bylo zveřejněno o Radku Johnovi, 6 828 slov o Karlu Schwarzenbergovi a nejméně slov, 3 611, bylo zveřejněno o Vojtěchu Filipovi. Lze tedy říci, že v počtu zveřejněných článků i slov lze vysledovat srovnatelný trend v informování o jednotlivých lídrech.

Dalším zkoumaným aspektem bylo vyznění článků o jednotlivých lídrech. V člancích bylo zkoumáno, zda je jejich vyznění vůči danému zkoumanému lídrovi pozitivní, neutrální, nebo negativní. V případě, že článek nebyl ryze pozitivní nebo negativní, byl posuzován jako neutrální. Z výsledků výzkumu vyšlo najevo, že různé deníky informují o jednotlivých lídrech různě.

V Mladé frontě Dnes se objevuje zdaleka nejvíce pozitivních článků o Karlu Schwarzenbergovi, celkově se jedná 40,63 % všech článků, které byly o Karlu Schwarzenbergovi v MF Dnes zveřejněny. Nejvíce negativních článků vyšlo v MF Dnes o Vojtěchu Filipovi. Z těchto výsledků se dá říci, že MF Dnes je pravicově orientovaný deník, neboť pozitivně informuje o pravicových lídrech a negativně o těch levicových. Podobné výsledky lze vypočítat i v Lidových novinách, kde bylo nejvíce pozitivních článků, celkem 19,35 %, zveřejněno rovněž o Karlu Schwarzenbergovi. Nejvíce negativních článků, 20,69 %, bylo zveřejněno o Radku Johnovi.

V Hospodářských novinách lze z výsledků výzkumu rovněž vypočítat pravicovou tendenci, neboť opět byl největší počet pozitivních článků, celkem 15 %, zveřejněn o Karlu Schwarzenbergovi. Nejvíce negativních článků, 21,21 %, bylo zveřejněno o Radku Johnovi.

V deníku Právo, jež je obecně považován za více levicový, se nejvíce pozitivních článků objevilo o Vojtěchu Filipovi, celkem 12,5 %. Naopak nejvíce negativních článků Právo zveřejnilo opět o Radku Johnovi, celkově 19,05 %.

Deník Blesk zveřejnil jak nejvíce pozitivních, tak nejvíce negativních článků o Radku Johnovi. V obou případech se jednalo o 25 % článků.

Z výsledků zkoumání vyznění jednotlivých článků je možné konstatovat, že se stanovená hypotéza 1, *Zkoumaná média nevěnovala politickým lídrům z hlediska objemu zpráv vyváženou pozornost. Lze vysledovat tendence politického paralelismu mezi jednotlivými deníky a jednotlivými zkoumanými lidry, resp. politickými stranami*, potvrdila. Jak již bylo řečeno výše, jednotlivé deníky informují rozdílně o jednotlivých lídrech. MF Dnes, Lidové noviny a Hospodářské noviny můžeme řadit spíše mezi pravicově smýšlející média, neboť nejvíce pozitivních článků bylo zveřejněno o Karlu Schwarzenbergovi, tedy pravicovém politikovi. Naopak nejvíce negativních článků bylo v těchto třech denících zveřejněno v jednom případě o Vojtěchu Filipovi a ve dvou případech o Radku Johnovi.

Deník Právo disponuje opačnými výsledky, v něm se nejvíce pozitivně hovořilo o Vojtěchu Filipovi a nejvíce negativně o Radku Johnovi, v závěsu za ním o Karlu Schwarzenbergovi. Právo lze tedy považovat za více levicový deník.

Deník Blesk lze z hlediska výsledků zařadit na pomezí dvou skupin deníků, tedy do středu.

Hypotéza 2, *Média v době voleb do PS PČR v roce 2010 stranila konkrétním politickým lídrům. Nejvíce negativních článků bylo zveřejněno o Jiřím Paroubkovi a nejvíce pozitivních článků vyšlo o Karlu Schwarzenbergovi*, se zcela nepotvrdila. Dle výsledků výzkumu lze konstatovat, že nejvíce článků bylo zveřejněno o Jiřím Paroubkovi. Ovšem nejednalo se o nejvíce negativních článků. Nejvíce negativních článků z hlediska poměru vůči celkovému počtu článků o daném lídrovi bylo zveřejněno o Radku Johnovi. I přes to, že o Jiřím Paroubkovi nebylo informováno výhradně negativně, výsledky voleb se lišily od předvolebních průzkumů. Lze se tedy domnívat, že i četnost informování o jednotlivých tématech může ovlivnit veřejnost v rozhodování. Výsledky voleb spolu s výsledky výzkumu v této práci této domněnce napovídají.

Z výsledků výzkumu ale můžeme potvrdit, že nejvíce pozitivních článků bylo zveřejněno o Karlu Schwarzenbergovi. Díky tomu se můžeme domnívat, že překvapivý vzestup strany TOP 09 ve volebních výsledcích byl zapříčiněn pozitivním mediálním zobrazováním tohoto lídra, což mohlo mít za následek pozitivní výsledky pro stranu TOP 09, a zvýšení oblíbenosti tohoto lídra.

Z výsledků lze ale tvrdit, že všechna zkoumaná média jsou vůči jednotlivým politickým lídrům převážně neutrální.

V analýze byl rovněž sledován aspekt, nakolik se jednotlivá média věnují tématům spjatým se zkoumanými lidry a nakolik se věnují ostatním tématům. Z výsledků analýzy vzešlo, že zdaleka nejvíce se politickým tématům věnují Lidové noviny, a to přibližně 5x více než MF Dnes. V Lidových novinách bylo celkově o politických lídrech zveřejněno 6,15 % článků. V MF Dnes to bylo naopak nejméně, a to 1,31 % článků. V Hospodářských novinách se politickým tématům věnovalo 5,99 % článků, v Právu 4,23 % článků a v Blesku 3,07 % článků.

Z těchto výsledků tedy nelze s jistotou zhodnotit, do jaké míry se na mediálním poli objevuje politický paralelismus. Víme, že všechny zkoumané deníky věnují politickým tématům jen malou část prostoru a rovněž víme, že o lídrech informují převážně neutrálně. Lze vysledovat určité pravolevé tendence, avšak pokud výsledky generalizujeme, neshledáme prokazatelně politický paralelismus v takové míře, že by se dal považovat za zásadní.

Výsledky voleb ale korespondují s výsledky výzkumu a je nesporné, že média mohou ovlivňovat veřejné mínění, ať už výběrem zpráv, vyzněním článků nebo četností zpráv o jednotlivých tématech.

Závěr

Tato diplomová práce s názvem *Mediální obrazy politických lídrů – volby 2010* měla za cíl postihnout rozdílnosti v informování o jednotlivých lídrech politických stran v jednotlivých denících ve specifickém období voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Toto období bylo stanoveno na 1. 4. 2010 – 27. 5. 2010, samotná analýza tedy započala v tzv. horké fázi voleb a skončila jeden den před konáním voleb.

Před samotným výzkumem se práce zabývala především vstupem do kontextu prostřednictvím teoretických východisek. Úvodní část práce obsahuje představení jednotlivých parlamentních politických stran, ve kterých zkoumaní lídři v době voleb v roce 2010 působili.

Další část práce se věnovala představení zkoumaných lídrů jednotlivých stran, práce popisuje jejich historicko-politické zázemí a cílem je vhled do politiky názorů jednotlivých zkoumaných osob.

Práce rovněž zmiňovala jednotlivé zkoumané deníky, a to jak z pohledu vlastnických struktur, tak z pohledu zaměření jednotlivých listů. Vzhledem k tomu, že samotným výstupem práce je analýza mediálních obrazů politických lídrů, věnuje se část práce i teorii vůdcovství, kde vymezuje pojmy vůdce a vůdcovství a zmiňuje současné chápání vůdců ve společnosti.

Následná část práce se věnovala především teoretickým konceptům součinnosti politiky a médií, jakým způsobem se tyto dvě entity ovlivňují a doplňují. V práci se o vztahu politiky a médií hovoří jako o fenoménu, kdy se úspěšnost na politickém poli takřka překrývá s úspěšností na poli médií. Jsou-li média někomu nakloněna, dají se předpokládat další úspěchy. V souvislosti s touto prací hovoříme o moci médií a zmiňujeme jevy jako agenda setting či politický paralelismus. Kromě toho, že v dnešní době politici respektují nepsaná pravidla médií a svoje výstupy jim přizpůsobují, existuje již zmíněný pojem provázanosti jednotlivých médií s různými politickými stranami. V práci rovněž hovoříme o dalších trendech propojení médií a politiky, a to především o personalizaci politiky, jakožto fenoménu objevujícím se na poli politické komunikace a médií v poslední době. Politická komunikace stále více upřednostňuje tváře lídrů před komunikováním samotného programu strany, a volby tak přestávají být střetem politických idejí a naopak se mnohem více stávají dostihovým závodem.

V souvislosti s trendem personalizace politiky hovoříme v práci i o trendu amerikanizace, jevu, kdy jsou přebírány určité osvědčené modely americké politické komunikace evropskými politickými uskupeními. Následná analýza se opírá o tyto předpoklady politické komunikace, kdy se do čela dostávají tváře jednotlivých lídrů.

Teoretickým východiskem pro následnou analytickou část práce se tedy stala teorie vztahů politiky a masových médií. Tato práce nastiňuje problematiku politického paralelismu, jež se stává stěžejní platformou pro samotnou analytickou část, která je zpracována metodou kvantitativní obsahové analýzy.

Analýza brala v úvahu články, které byly v jednotlivých médiích, MF Dnes, Lidových novinách, Hospodářských novinách, Právu a Blesku, zveřejněny ve zkoumaném období 1. 4. 2010 – 27. 5. 2010. Články se týkaly zkoumaných politických lídrů, Vojtěcha Filipa, Jiřího Paroubka, Petra Nečase, Radka Johna a Karla Schwarzenberga. Cílem výzkumu bylo zjištění, nakolik jednotlivé deníky ve specifickém předvolebním období strnily jednotlivým lídrům, zda některé deníky hovořily o různých lídrech více, a zda je zobrazovaly v pozitivním, neutrálním nebo negativním světle. Závěrem práce obsahuje analýzu četnosti témat o politických lídrech oproti ostatním tématům v jednotlivých denících.

V počátku výzkumu byly stanoveny dvě hypotézy: hypotéza č. 1 - *Zkoumaná média nevěnovala politickým lídrům z hlediska objemu zpráv vyváženou pozornost. Lze vysledovat tendence politického paralelismu mezi jednotlivými deníky a jednotlivými zkoumanými lidry, resp. politickými stranami* a hypotéza č. 2 - *Média v době voleb do PS PČR v roce 2010 strnila konkrétním politickým lídrům. Nejvíce negativních článků bylo zveřejněno o Jiřím Paroubkovi a nejvíce pozitivních článků vyšlo o Karlu Schwarzenbergovi.*

První hypotéza se potvrdila. Z výsledků výzkumu je zřejmé, že jednotlivé deníky informovaly o jednotlivých lídrech rozdílným způsobem. Z výsledků výzkumu vyplynulo, že nejvíce článků bylo ve zkoumaném období zveřejněno v MF Dnes, celkově se jednalo o 344 článků. V MF Dnes se objevilo 187 článků o Jiřím Paroubkovi, 129 článků o Petru Nečasovi, 56 článků o Radku Johnovi, 32 článků o Radku Johnovi a 18 článků o Vojtěchu Filipovi. Nejvíce článků se tedy týkalo Jiřího Paroubka a nejméně Vojtěcha Filipa. Druhá hypotéza se však zcela nepotvrdila, protože nejvíce negativních článků nebylo v MF Dnes zveřejněno o Jiřím Paroubkovi, ale o Vojtěchu Filipovi. Celkově se jednalo o 22,22 % všech článků týkajících se Vojtěcha

Filipa, zveřejněných v MF Dnes. Nejvíce pozitivních článků bylo ale skutečně zveřejněno o Karlu Schwarzenbergovi, jednalo se o 40,63 % článků.

V Lidových novinách bylo ve zkoumaném období zveřejněno 271 článků. 150 článků se týkalo Jiřího Paroubka, 117 článků se týkalo Petra Nečase, 31 článků bylo o Karlu Schwarzenbergovi, 29 o Radku Johnovi a 18 o Vojtěchu Filipovi. Stejně jako v případě MF Dnes bylo nejvíce článků zveřejněno o Jiřím Paroubkovi a nejméně o Vojtěchu Filipovi. Zároveň stejně jako v případě MF Dnes se nejvíce pozitivních článků týkalo Karla Schwarzenberga, celkem 19,35 % článků zveřejněných o tomto lídrovi. Avšak nejvíce negativních článků, 20,69 %, bylo zveřejněno o Radku Johnovi.

V Hospodářských novinách bylo zkoumáno 215 unikátních článků. 111 článků se týkalo Jiřího Paroubka, 85 Petra Nečase, 33 článků se týkalo Radka Johna, 20 článků se týkalo Karla Schwarzenberga a 11 článků Vojtěcha Filipa. Stejně jako v Lidových novinách a MF Dnes bylo nejvíce pozitivních článků zveřejněno o Karlu Schwarzenbergovi, jednalo se o 15 % všech článků, které byly o tomto lídrovi v Hospodářských novinách zveřejněny. Nejvíce negativních článků vyšlo, stejně jako v případě Lidových novin, o Radku Johnovi. Jednalo se o 21,21 % článků.

V deníku Právo bylo zkoumáno 270 článků. 129 článků se týkalo Jiřího Paroubka, 135 Petra Nečase, 42 Radka Johna, 41 Karla Schwarzenberga a 32 Vojtěcha Filipa. Naprosto rozdílně od MF Dnes, Lidových novin a Hospodářských novin, které lze považovat za pravicově nakloněné deníky, vyšlo v Právu nejvíce pozitivních článků, 12,50 %, o Vojtěchu Filipovi z KSČM a nejvíce negativních článků, 19,05 % vyšlo o Radku Johnovi.

V deníku Blesk vyšlo ve zkoumaném období 77 unikátních článků. 43 článků se týkalo Jiřího Paroubka, 33 článků se týkalo Petra Nečase, 12 článků se týkalo Radka Johna, 10 článků Karla Schwarzenberga a 4 články se týkaly Vojtěcha Filipa. V deníku Blesk bylo jak nejvíce pozitivních, tak nejvíce negativních článků, zveřejněno o Radku Johnovi. V obou případech se jednalo o 25 % článků ze všech článků, které byly o Radku Johnovi v deníku Blesk zveřejněny.

Podíváme-li se na výsledky výzkumu z perspektivy jednotlivých lídrů, můžeme konstatovat následující: O Vojtěchu Filipovi bylo celkově zveřejněno 83 článků, z nichž nejvíce článků, 32, vyšlo v Právu a nejméně článků, celkem 4, vyšly v Blesku. Zároveň nejvíce pozitivních článků vyšlo o Vojtěchu Filipovi v Právu a nejvíce negativních článků vyšlo v MF Dnes.

O Jiřím Paroubkovi bylo celkově zveřejněno 620 článků, z nichž nejvíce, 187, vyšlo v MF Dnes a nejméně v Blesku. Nejvíce pozitivních článků vyšlo o Jiřím Paroubkovi, stejně jako o Vojtěchu Filipovi, v Právu, a nejvíce negativních článků vyšlo, opět stejně jako o Vojtěchu Filipovi, v MF Dnes.

O Petru Nečasovi vyšlo ve zkoumaném období celkově 499 článků, z nichž nejvíce, 135 článků, bylo zveřejněno v Právu, a nejméně, 33 článků, vyšlo v Blesku. Nejvíce pozitivních článků zveřejnily o Petru Nečasovi Lidové noviny a nejvíce negativních článků zveřejnilo Právo.

O Radku Johnovi bylo celkově ve všech zkoumaných denících ve zkoumaném období zveřejněno 172 článků. Nejvíce článků, tedy 56, vyšlo v MF Dnes a nejméně článků vyšlo o Radku Johnovi v Blesku. Jak nejvíce pozitivních, tak nejvíce negativních článků vyšlo o Radku Johnovi v MF Dnes.

O Karlu Schwarzenbergovi vyšlo celkově 134 článků, z nichž nejvíce, 41, vyšlo v Právu. Nejméně článků bylo o Karlu Schwarzenbergovi zveřejněno v Blesku, celkem se jednalo o 10 článků. Nejvíce pozitivních článků o Karlu Schwarzenbergovi zveřejnila MF Dnes a nejvíce negativních článků zveřejnilo Právo.

Z těchto výsledků lze říci, že ve srovnání k celkovému počtu článků, které byly o jednotlivých lídrech v jednotlivých denících zveřejněny, vyšlo nejvíce negativních článků o Radku Johnovi a nejvíce pozitivních článků o Karlu Schwarzenbergovi.

Zároveň lze říci, že nejvíce pozitivních článků o Karlu Schwarzenbergovi vyšlo v MF Dnes a nejvíce negativních článků o něm zveřejnilo Právo. MF Dnes rovněž zveřejnila nejvíce pozitivních článků o Radku Johnovi, Lidové noviny zveřejnily nejvíce pozitivních článků o Petru Nečasovi a Právo zveřejnilo nejvíce pozitivních článků o Jiřím Paroubkovi a Vojtěchu Filipovi. Tendence jednotlivých deníků jsou z výsledků výzkumu zcela zřejmé. Skutečně se naplnil předpoklad o rozdílném informování jednotlivých deníků o jednotlivých politických lídrech s pravicovým a levicovým směřením.

Politiku je možné v současnosti považovat zejména za komunikační proces. Proces, kde existují v součinnosti politické strany a instituce na jedné straně, a média na straně druhé. Kombinace těchto dvou entit ovlivňuje veřejnost. Na výsledcích voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2010 se jasně ukázalo, jaký vliv měla média na výsledky voleb. O Jiřím Paroubkovi bylo zveřejněno suverénně nejvíce článků. I přesto, že většina článků nebyla oproti očekáváním negativní, výsledky voleb dopadly zcela odlišně oproti předvolebním průzkumům. Oproti tomu byla

zveřejněna řada pozitivních článků o Karlu Schwarzenbergovi a strana TOP 09 zaznamenala ve volbách obrovský úspěch.

Moc médií je neoddiskutovatelná, tato práce pouze nabídla jeden z pohledů, jak se na tento jev dívat. Na základě dat z výzkumu práce nabídla interpretaci, která se jednotlivá média staví k politickým stranám v době konání voleb. Závěrem je třeba konstatovat, že uvedené výsledky se vztahují právě ke specifickému předvolebnímu období, proto by jakékoli zobecnění muselo podléhat dalšímu šetření.

Summary

This thesis focuses on media images of party leaders Vojtěch Filip, Jiří Paroubek, Petr Nečas, Radek John and Karel Schwarzenberg in various printed media during the period before the 2010 parliamentary elections in the Czech Republic.

The introduction describes the background of the parties led by the examined politicians in the 2010 parliamentary elections, concentrating on their creation and important milestones in their histories.

An introduction of the leaders follows, providing basic biographical data and a summary of their experience in politics. MF Dnes, Lidové noviny, Hospodářské noviny, Právo and Blesk are introduced and described through their ownership structures and circulation and readership figures.

The thesis also describes the 2010 parliamentary elections themselves, directly influenced by the cancelled early elections of 2009, called after the fall of Mirek Topolánek's government. This chapter summarizes the situation just before the 2010 elections in order to introduce the context and atmosphere in Czech politics in 2010. Afterwards, the thesis defines the terms *leader* and *leadership* and introduces particular types of leaders.

The theoretical basis for the following analytical section of the thesis is the theory of relationships between politics and mass media. The thesis introduces the issue of political parallelism, the background for the analytical section which has been elaborated using the method of quantitative content analysis.

Articles have been analyzed, from all the present newspapers in the pre-election period between 1 April and 27 May 2010. The analysis contains a basic sample of 1508 articles which have been examined in order to determine how much space was given to particular readers in each newspaper, to analyze the presentation of the leaders and whether the tone of the examined articles is positive, negative or neutral. This is followed by an analysis of the frequency of occurrence of political topics concerning the leaders in each of the newspapers, compared to other, non-related topics.

The aim of this thesis is to point to the differences between presentations of political leaders and parties in various media. The thesis describes concrete results from research in relation to the theory of political parallelism

Použitá literatura

Monografie

BALÍK, Stanislav, et al. *Občanská demokratická strana a česká politika: ODS v českém politickém systému v letech 1991-2006*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. 327 s. ISBN 80-7325-079-9.

BALÍK, Stanislav. *Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2010*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. 279 s. ISBN 978-80-7325-224-3.

BEZDÍČEK, Viktor; ŽANTOVSKÝ Petr a kol. *Média a moc*. Praha: Votobia, 2000. 151 s. ISBN 80-7220-085-2.

CABADA, Ladislav; KUBÁT, Michal a kol. *Úvod do studia politické vědy*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2007. 455 s. ISBN 978-80-7380-076-5.

ČALLOUD, Dalibor; FOLTÝN, Tomáš; HAVLÍK, Vlastimil; MATUŠKOVÁ Anna. *Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2006*. 1. vyd. Brno: Institut pro srovnávací politologický výzkum - Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. 219 s. ISBN 80-7325-108-6.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 2007. 274 s. ISBN 978-80-246-0139-7.

HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Systémy médií v postmoderním světě: Tři modely médií a politiky*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 367 s. ISBN 978-80-7367-377-2.

HEYWOOD, Andrew. *Politická teorie*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia s.r.o., 2005. 334 s. ISBN 80-86861-41-4.

HLOUŠEK, Vít; KOPEČEK, Lubomír. *Politické strany: Původ, ideologie a transformace politických stran v západní a střední Evropě*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, a.s., 2010. 310 s. ISBN 978-80-247-3192-6.

JIRÁK, Jan; KÖPPLOVÁ Barbara. *Média a společnost: Stručný úvod do studia médií a mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 208 s. ISBN 80-7178-697-7.

LUKAS, Josef; SMOLÍK, Josef. *Psychologie vůdcovství: Lídři a uplatňování moci*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2008. 206 s. ISBN 978-80-251-2139-9.

MATUŠKOVÁ, Anna. *Politický marketing a české politické strany: Volební kampaně v roce 2006*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010. 174 s. ISBN 978-80-210-5169-0.

MCCOMBS, Maxwell. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. 251 s. ISBN 978-80-7367-591-2.

PAROUBEK, Jiří. *Plnou parou v politice: Paměti*. 1. vyd. Praha: Prostor, 2011. 295 s. ISBN 978-80-7260-254-4.

POSTMAN, Neil. *Ubavit se k smrti: Veřejná komunikace ve věku zábavy*. 2. vyd. Praha: Mladá fronta, 2010. 204 s. ISBN 978-80-204-2206-4.

PŠEJA, Pavel. *Stranický systém České republiky: Politické strany a jejich vývoj 1989-1998*. 1. vyd. Brno: Institut pro srovnávací politologický výzkum, 2005. Vývoj systému a jednotlivých stran v rámci dílčích etap, 204 s. ISBN 80-7325-069-1.

RŮŽIČKA, Vlastimil. *Politika a média v konzumní společnosti*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 181 s. ISBN 978-80-247-3667-9.

SCHULZ, Winfried; SCHERER, Helmut; HAGEN, Lutz; REIFOVÁ, Irena; KONČELÍK, Jakub. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2011. 149 s. ISBN 978-80-246-1980-4.

THOMPSON, John B. *Média a modernita*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2004. 219 s. ISBN 80-246-0652-6.

TÓTHOVÁ, Barbara. *Karel Schwarzenberg: Životopis*. 1. vyd. Praha: Torst, 2007. 270 s. ISBN 978-80-7215-327-5.

TRAMPOTA, Tomáš; VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

URBAN, Lukáš; DUBSKÝ Josef; MURDZA Karol. *Masová komunikace a veřejné mínění*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 230 s. ISBN 978-80-247-3563-4.

VERICK, M. A. *Mediální monopol*. 1. vyd. Praha: EarthSave CZ s.r.o., 2009. 212 s. ISBN 978-80-86916-09-5.

VODIČKA, Karel; CABADA, Ladislav. *Politický systém České republiky*. 2. vyd. Praha: Portál, 2007. 374 s. ISBN 978-80-7367-337-6.

Elektronické zdroje

About us. Progressive politics for a fairer world. *Socialist International* [online]. © 2011 [cit. 2011-10-23]. Dostupné z: <http://www.socialistinternational.org/about.cfm>

Bárta nám peníze nabídl jako dar, říkají poslanci VV o obálkách. *IDnes.cz* [online]. 2011-04-07 [cit. 2011-12-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/barta-nam-penize-nabidl-jako-dar-rikaji-poslanci-vv-o-obalkach-p5o-domaci.aspx?c=A110407_124815_domaci_hv

Čtenost tisku. *Ročenka Unie vydavatelů* [online]. ©2011 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.rocenkaunievydavatelu.cz/2011/index.php?akce=ctenost&tg=1>

Děkujeme, odejděte: Buďte pamětliví místa a hodiny. *Britské listy* [online]. 2003-01-24 [cit. 2011-12-05]. Dostupné z: <http://blisty.cz/art/12591.html>

Do voleb jde celkem 27 stran a hnutí. *Česká televize* [online]. 2010-03-23 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/84792-do-voleb-jde-celkem-27-stran-a-hnuti/>

Evropské strany a frakce EP: Strana evropských socialistů. *Euroskop.cz: Věcně o Evropě* [online]. © 2011 [cit. 2011-10-23]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8626/sekce/strana-evropskych-socialistu/>

Historie ČSSD. *Česká strana sociálně demokratická* [online]. © 2011 [cit. 2011-10-23]. Dostupné z: <http://www.cssd.cz/strana/agenda-a-clenstvi/historie-cssd/>

Historie LN. *Lidové noviny* [online]. © 2012 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://epaper.lidovky.cz/lidove-noviny/kdo-jsme/vice-z-historie>

Historie Občanské demokratické strany. *ODS.cz* [online]. © 2011 [cit. 2011-12-05]. Dostupné z: <http://www.ods.cz/historie>

HLOCH, Jan. Topolánek čelí výzvam k rezignaci. *Radio Praha: Český rozhlas 7* [online]. 2010-03-23 [cit. 2011-12-05]. Dostupné z: <http://www.radio.cz/cz/rubrika/udalosti/topolanek-celi-vyzvam-k-rezignaci>

Hodnoty, cíle a principy ČSSD. *Česká strana sociálně demokratická* [online]. © 2011 [cit. 2011-10-23]. Dostupné z: <http://www.cssd.cz/program/hodnoty-cile-a-principy-cssd/>

Kalousek si zaregistroval značku TOP 09 ještě dávno předtím, než opustil lidovce. *IDnes.cz* [online]. 2009-06-10 [cit. 2011-12-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/kalousek-si-zaregistroval-znacku-top-09-davno-predtim-nez-opustil-lidovce-1re-/domaci.aspx?c=A090610_125221_domaci_anv

Karel Schwarzenberg. *Finančníci.cz* [online]. © 2011 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z: <http://www.financnici.cz/karel-schwarzenberg>

Kočí si půjčila od Barty na kabelky, říká John. *Lidovky.cz: Zpravodajský server Lidových novin* [online]. 2011-04-07 [cit. 2011-12-21]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/koci-si-pujcila-od-barty-na-kabelky-rika-john-fzv-/ln_domov.asp?c=A110407_183553_ln_domov_hs

Kominterna, Kominforma. *Totalita* [online]. © 2011 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z: <http://www.totalita.cz/vysvetlivky/ki.php>

Komunismus 2. *Naše historie* [online]. 2011-01-15 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z: <http://nasehistorie.blog.cz/1101/komunismus-2>

KREČ, Luboš. ODS a TOP 09: Kromě Bárty musí skončit i John a Dobeš. Věčkaři na protest odešli z K9. *IHned.cz* [online]. 2011-04-08 [cit. 2011-12-21]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/cesko/politika/c1-51501750-barta-nestaci-ods-a-top-09-zadaji-i-odchod-johna-a-dobese-veckari-na-protest-odesli-z-k9>

MACH, Jiří. TOP 09. *Novinky.cz* [online]. © 2011 [cit. 2011-12-04]. Dostupné z: <http://tema.novinky.cz/top-09>

MALÁ, Veronika. Sněmovna vyslovila nedůvěru vládě Mirka Topolánka. *Český rozhlas* [online]. 25-03-2009 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/domaci/_zprava/562801

MAREK, Jaromír. Zprávy. *Radio.cz: Český rozhlas* [online]. 2005-09-12 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z: <http://www.radio.cz/cz/rubrika/zpravy/zpravy-2005-09-12>

Mediální skupina MAFRA. *Maфра* [online]. © 2011 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: http://www.mafra.cz/cs/default.asp?y=mafra_all\cs_o-spolecnosti_portret-spolecnosti.htm

Naše strana KSČM. *Komunistická strana Čech a Moravy* [online]. © 2010 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z: <http://www.kscm.cz/nase-strana>

Newton media [online]. © 2010 [cit. 2012-01-12]. Dostupné z: <http://www.newtonmedia.cz/>

O MF Dnes. *MF Dnes* [online]. © 2011 [cit. 2012-01-29]. Dostupné z: <http://epaper.mfdnes.cz/o-mf-dnes/otazky-a-odpovedi#otazka-7>

O nás. *Starostové a nezávislí* [online]. © 2009 [cit. 2011-12-04]. Dostupné z: <http://www.starostove-nezavisli.cz/o-nas>

O nás. *Veciverejne.cz* [online]. © 2011 [cit. 2011-12-21]. Dostupné z: <http://www.veciverejne.cz/o-nas.html>

O Společnosti. *Mladá fronta* [online]. © 2011 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.mf.cz/o-spolecnosti/>

Ověřování nákladů tisku. *Ročenka Unie vydavatelů* [online]. © 2011 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.rocenkaunievydavatelu.cz/2011/index.php?akce=naklad&tg=1>

Paroubek se rozhodl bojkotovat české deníky včetně LN. Prý jen škodí. *Lidovky.cz: Zpravodajský server Lidových novin* [online]. 06-05-2010 [cit. 2012-02-02]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/paroubek-se-rozhodl-bojkotovat-ceske-deniky-vcetne-ln-pry-jen-skodi-110-/ln-media.asp?c=A100506_160231_ln_domov_mev

PEHE, Jiří. Politický vůdce v demokratickém systému. *Www.pehe.cz* [online]. 1999-12-20 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: <http://www.pehe.cz/clanky/1999/politicky-vudce-v-demokratickem-systemu>

Petr Nečas – Curriculum Vitae. *Petr Nečas: Premiér České republiky, předseda Občanské demokratické strany*. [online]. © 1991–2012 [cit. 2012-02-09]. Dostupné z: <http://www.petr-necas.cz/zivotopis>

Poslanci KSČM ve volebním období 2010-2014: JUDr. Vojtěch FILIP. *Klub KSČM* [online]. © 2010 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z: <http://www.klub-kscm.cz/article.asp?thema=2967&item=24383>

Prezentace Policie ČR - Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu služby kriminální policie a vyšetřování. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. © 2005 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/policie/udv/zakony/198_1993.html

PROCHÁZKOVÁ, Martina. Bárta popřel, že by si kupoval loajalitu. Škárkovi jsem půjčil, tvrdí. *IDnes.cz* [online]. 2011-04-06 [cit. 2011-12-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/barta-poprel-ze-by-si-kupoval-loajalitu-skarkovi-jsem-pujcil-tvrdi-1d6-/domaci.aspx?c=A110406_195216_domaci_taj

Provolání Občanského fóra. *Český rozhlas* [online]. © 2011 [cit. 2011-12-05]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/17listopad/dokumenty/_zprava/645153

PRŮŠA, Oldřich. Socialistická internacionála: Deklarace za Sao Paula. *Britské listy: Deník o všem, o čem se v České republice příliš nemluví* [online]. 2004-04-09 [cit. 2011-10-23]. Dostupné z: <http://blisty.cz/art/17587.html>

Reformy a my. *TOP09.cz* [online]. © 2011 [cit. 2011-12-04]. Dostupné z: <http://www.top09.cz/proc-nas-volit/reformy/>

RNDr. Petr Nečas: předseda vlády, předseda strany, poslanec PČR, člen regionální rady. *Občanská demokratická strana* [online]. © 1991 - 2012 [cit. 2012-02-09]. Dostupné z: <http://www.ods.cz/profil/petr-necas>

SOBOTKA, Bohuslav. Mgr. Bohuslav Sobotka. *Bohuslav Sobotka: Poslanec za Jihomoravský kraj* [online]. © 2011 [cit. 2011-10-23]. Dostupné z: <http://www.bohuslavsobotka.cz/Zivotopis.aspx>

SOUKUP, Jaroslav. Věci veřejné. *Novinky.cz* [online]. © 2011 [cit. 2011-12-14]. Dostupné z: <http://tema.novinky.cz/veci-verejne>

Tiráž. *Právo* [online]. ©2000-2012 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://pravo.novinky.cz/tiraz.php>

Unie vydavatelů, Asociace komunikačních agentur, ARA´S, SKMO. *Media projekt* [online]. © 2011 [cit. 2012-01-29]. Dostupné z: <http://www.gfk.cz/imperia/md/content/gfkpraha/press/2010/mpk03tz4.pdf>

Věci veřejné vyhodily z poslaneckého klubu Bártu a 7 přeběhlíků. *Tn.cz* [online]. 2012-04-18 [cit. 2012-05-12]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/domaci/veci-verejne-vyhodily-z-poslaneckeho-klubu-bartu-a-7-prebehliku.html>

Vítá Vás vydavatelství Ringier Axel Springer CZ. *Ringier Axel Springer* [online]. © 2011 [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.ringieraxelspringer.cz/company>

Volební preference: 16. 04. 2010 - STEM Středisko empirických výzkumů. *Volební preference* [online]. 2010-04-16 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.volebni-preference.cz/volebni-preference/28/>

Volební preference: 5. 5. 2010 - Středisko analýz a empirických výzkumů: model preference rozhodnutých voličů. *Volební preference* [online]. 2010-05-05 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.volebni-preference.cz/volebni-preference/29/>

Volební preference: 15. 5. 2010 - MEDIAN: model preference rozhodnutých voličů. *Volební preference* [online]. 2010-05-15 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.volebni-preference.cz/volebni-preference/30/>

Volební preference: 19. 5. 2010 – CVVM Centrum pro výzkum veřejného mínění: model preference rozhodnutých voličů. *Volební preference* [online]. 2010-05-19 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.volebni-preference.cz/volebni-preference/31/>

Volební preference: 29. 5. 2010 – pro ČT agentura SC&C společně s SPSS ČR metoda Exit poll: model těsně před sčítáním hlasů. *Volební preference* [online]. 2010-05-29 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.volebni-preference.cz/volebni-preference/32/>

Volební preference: 30. 5. 2010 – Český statistický úřad: Celkové výsledky voleb do PS 2010 – účast 62,6 % oprávněných voličů. *Volební preference* [online]. 2010-05-30 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.volebni-preference.cz/volebni-preference/33/>

Vláda padla. Pohřbili ji Tlustý, Schwippel, Jakubková a Zubová. *IDnes.cz* [online]. 2009-03-24 [cit. 2011-12-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vlada-padla-pohrbili-ji-tlusty-schwippel-jakubkova-a-zubova-pq6-/domaci.aspx?c=A090324_171609_domaci_klu

V kauze Škárka šlo o veřejný zájem. Jednoznačně, říká šéfredaktor Respektu. *IHned.cz* [online]. 2011-04-04 [cit. 2011-12-21]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-51453510-v-kauze-skarka-slo-o-verejny-zajem-jednoznacne-rika-sefredaktor-respektu>

Životopis. *Karel Schwarzenberg: Oficiální stránky poslance* [online]. © 2004–2010 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z: <http://www.karelschwarzenberg.cz/zivotopis.html>

Životopis - Vojtěch Filip. *Senát Parlamentu České republiky* [online]. © 2012 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z: http://www.senat.cz/cinnost/akce/eu_pozice_cr/zivotopis_filipv.php?ke_dni=&O=8

Zahraniční zdroje

CAMPUS, Donatella. Mediatization and Personalization of Politics in Italy and France: The cases of Berlusconi and Sarkozy. *The International Journal of Press/Politics* [online]. 2010, č. 15, s. 219-235 [cit. 2012-02-20]. DOI: 10.1177/1940161209358762. Dostupné z: <http://ijp.sagepub.com/content/15/2/219>

GOLEMAN, Daniel. Leadership. *Daniel: Goleman* [online]. © 2012 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: <http://danielgoleman.info/topics/leadership/>

KWAK, Nojin. The roles of the media and mediated opinion leadership in the public opinion process: A content analysis of a political incident in Korea. *International Communication Gazette* [online]. 1999, č. 61, s. 175-191 [cit. 2012-02-20]. DOI: 10.1177/0016549299061002005. Dostupné z: <http://gaz.sagepub.com/content/61/2/175>

Leadership Theories. *Money-Zine.com* [online]. © 2010 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: <http://www.money-zine.com/Career-Development/Leadership-Skill/Leadership-Theories/>

LEASE, David R. The New Leadership Paradigm: Are Managers Obsolete?. *David R. Lease* [online]. 2006 [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: http://drdavidlease.com/uploads/New_Leadership_Pardigm_David_Lease.pdf

LOUW, Eric. *The media and political process*. London: Sage Publications Ltd., 2005. ISBN 0-7619-4084-7. Dostupné z: http://www.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=0DYy1hVlIGcC&oi=fnd&pg=PP9&dq=louw+politics:+image+versus+substance&ots=68bVYWkeQD&sig=xtSHm4y2is69irPACdgJHbI4JpE&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

MAKANDI, Puriry. Theories of Political Leadership. *EHow: Discover the expert in you*. [online]. © 2012 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: http://www.ehow.com/list_7485387_theories-political-leadership.html

MANCINI, Paolo. Leader, president, person: Lexical ambiguities and interpretive implications. *European Journal of Communication* [online]. 2011, č. 26, s. 48-63 [cit. 2012-02-20]. DOI: 10.1177/0267323110394835. Dostupné z: <http://ejc.sagepub.com/content/26/1/48>

MCNAIR, Brian. *An Introduction to Political Communication*. London: Routledge, 2003. ISBN 0-203-69968-8. Dostupné z: http://books.google.cz/books?id=MmC-JxBL9_oC&pg=PR9&lpg=PR9&dq=mcnair+politics+in+the+age+of+mediation&source=bl&ots=gpERNO5yyt&sig=g_D6W18TAMw6FMd4Azt0yvJ8JjI&hl=cs&sa=X&ei=s2pDT_2cEfDU4QTclsGJCA&ved=0CCIQ6AEwAA#v=onepage&q=mcnair%20politics%20in%20the%20age%20of%20mediation&f=false

ORESMUS, Will. The Presidential Horse Race: Literally: an animation of the 2012 Republican campaign as a horse race. *Www.slate.com* [online]. 2012-04-11 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://www.slate.com/articles/news_and_politics/politics/2011/10/horse_race_politics_a_n_animation_of_the_2012_republican_campaign.html

PREWITT, Kenneth. Political Socialization and Leadership Selection. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science* [online]. 1965, č. 1, s. 96-111 [cit. 2012-02-20]. DOI: 10.1177/000271626536100109. Dostupné z: <http://ann.sagepub.com/content/361/1/96>

REJAI, Mostafa; PHILLIPS Kay. *Leaders and leadership: an appraisal of theory and reasearch*. Westport, USA: Praeger Publishers, 1997. ISBN 0-275-95880-9.

SIGELMAN, Lee; BULLOCK, David. Candidates, Issues, Horse Races, and Hoopla: Presidential Campaign Coverage, 1888-1988. *American Politics Research* [online]. 1991-01-01 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://apr.sagepub.com.ezproxy.is.cuni.cz/content/19/1/5.full.pdf+html>

SCHULZ, Winfried; ZEH, Reimar; QUIRING, Oliver. Voters in a Changing Media Environment: A Data-Based Retrospective on Consequences of Media Change in Germany. *European Journal of Communication* [online]. 2005-02-08 [cit. 2012-05-12]. Dostupné z: <http://ejc.sagepub.com.ezproxy.is.cuni.cz/content/20/1/55.full.pdf+html>

VAN AELST, Peter; SHEAFER Tamir; STANYER, James. The personalization of mediated political communication: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Sage Journals: Journalism* [online]. 2011-11-23 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://jou.sagepub.com.ezproxy.is.cuni.cz/content/13/2/203.full.pdf+html>

ZALEZNIK, Abraham. 1977. Managers and Leaders: Are they different?. *The Leadership Builder* [online]. 2004 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: http://www.theleadershipbuilder.com/PDF/1_ManagerLeader.PDF

Akademické práce

ANTAL, Stanislav. *Analýza volebních kampaní České strany sociálně demokratické ve volbách do Poslanecké sněmovny v letech 2006 a 2010*. Praha, 2011. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filosofická fakulta, Ústav politologie. Vedoucí práce PhDr. Jan Bureš, Ph.D.

BUREŠOVÁ, Jana. *Volební kampaně a profily politických stran CDU/CSU a KDU-ČSL ve srovnání*. Olomouc, 2011. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filosofická fakulta, Katedra politologie a evropských studií. Vedoucí práce Mgr. Eva Lebedová, Ph.D.

DRÁPAL, Martin. *Pravicové nebo levicové? Obsahová analýza editoriální agendy vybraných českých deníků optikou teorie politického paralelismu*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce PhDr. Jaromír Volek, Ph.D.

NOVÁKOVÁ, Adéla. *Změna postavení předsedy České strany sociálně demokratické mezi lety 2006 a 2010*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, Ph.D.

KLUSÁKOVÁ, Magda. *Jaký je hodnotový svět českých médií?: Proměna a zastoupení vybraných hodnot v českých celostátních denících v letech 1988 - 2008*. Brno, 2010.

Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra mediálních studií a žurnalistiky. Vedoucí práce PhDr. Jaromír Volek, Ph.D.

KRATOCHVÍL, Jiří. *Komparace ekonomického zpravodajství Hospodářských novin, Lidových novin a Mladé fronty DNES při nástupu ekonomické krize v roce 2008*. Praha, 2011. Dostupné z: https://www.vse.cz/vskp/show_evskp.php?evskp_id=29069.

Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta národohospodářská. Vedoucí práce PhDr. Milan Soška.

KUKLOVÁ, Petra. *Mediální obraz a image Karla Schwarzenberga*. Brno, 2010.

Diplomová práce. Masarykova univerzita, fakulta sociálních studií, katedra politologie. Vedoucí práce Mgr. Anna Matušková, Ph.D.

LEBEDOVÁ, Eva. *Role negativních kampaní v systému politické komunikace České republiky*. Olomouc, 2011. Disertační práce. Filosofická fakulta Univerzity Palackého, Katedra politologie a evropských studií. Vedoucí práce Doc. Mgr. Pavel Šaradín, Ph.D.

POŠMURA, Ladislav. *Senátní volby v ČR 2010: Volební strategie kandidátů před prvním a druhým kolem*. Brno, 2011. S. 7-8. Diplomová práce. Masarykova Univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie.

ROZMAJZL, Lukáš. *Srovnání vybraných jevů politické komunikace u politických stran v ČR: profesionalizace, personalizace a negativita*. Praha, 2011. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Vedoucí práce PhDr. Jan Křeček, Ph.D.

SVOBODOVÁ, Pavlína. *Politik v éře permanentní kampaně: Profil čtyř lídrů před volbami do PSP ČR 2010*. Praha, 2010. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, institut politologických studií. Vedoucí práce PhDr. Josef Mlejnek, Ph.D.

ZAKÁLOVÁ, Eva. *ČSSD.CZ. Obsahové změny stranického média v souvislosti s výsledky voleb do Poslanecké sněmovny PČR v roce 2010*. Praha, 2012. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd. Vedoucí práce PhDr. Jan Křeček, Ph.D.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Celkový počet článků a počet slov o jednotlivých lídrech v jednotlivých denících	74
Tabulka č. 2: Počet článků o jednotlivých lídrech v jednotlivých denících.....	76
Tabulka č. 3: Počet slov o jednotlivých lídrech v jednotlivých denících.....	77
Tabulka č. 4: Celkový počet článků o jednotlivých lídrech v MF Dnes	78
Tabulka č. 5: Počet slov o jednotlivých lídrech v MF Dnes.....	79
Tabulka č. 6: Celkový počet článků v Lidových novinách	81
Tabulka č. 7: Počet slov o jednotlivých lídrech v Lidových novinách	82
Tabulka č. 8: Celkový počet článků o jednotlivých lídrech v Hospodářských novinách	84
Tabulka č. 9: Počet slov o jednotlivých lídrech v Hospodářských novinách.....	85
Tabulka č. 10: Celkový počet článků o jednotlivých lídrech v Právu	86
Tabulka č. 11: Počet slov o jednotlivých lídrech v Právu.....	87
Tabulka č. 12: Celkový počet článků o jednotlivých lídrech v Blesku.....	89
Tabulka č. 13: Počet slov o jednotlivých lídrech v Blesku	90
Tabulka č. 14: Celkový počet článků o jednotlivých lídrech.....	92
Tabulka č. 15: Počet článků a počet slov o Vojtěchu Filipovi zveřejněných v jednotlivých médiích.....	94
Tabulka č. 16: Počet pozitivních, neutrálních a negativních článků o Vojtěchu Filipovi v jednotlivých denících	95
Tabulka č. 17: Počet článků a počet slov zveřejněných v jednotlivých denících o Jiřím Paroubkovi	96
Tabulka č. 18: Počet pozitivních, neutrálních a negativních článků zveřejněných v jednotlivých denících o Jiřím Paroubkovi	97
Tabulka č. 19: Počet článků a počet slov zveřejněných v jednotlivých denících o Petru Nečasovi.....	98
Tabulka č. 20: Počet pozitivních, neutrálních a negativních článků zveřejněných v jednotlivých denících o Petru Nečasovi.....	100
Tabulka č. 21: Počet článků a počet slov zveřejněných v jednotlivých denících o Radku Johnovi.....	101
Tabulka č. 22: Počet pozitivních, neutrálních a negativních článků zveřejněných v jednotlivých denících o Radku Johnovi	102
Tabulka č. 23: Počet článků a počet slov zveřejněných v jednotlivých denících o Karlu Schwarzenbergovi	103
Tabulka č. 24: Počet pozitivních, neutrálních a negativních článků zveřejněných v jednotlivých denících o Karlu Schwarzenbergovi	104
Tabulka č. 25: Celkový počet článků v jednotlivých denících a počet článků o politických lídrech	106

Seznam grafů

Graf č. 1: Volební preference rozhodnutých voličů – 18. 4. 2010 STEM.....	40
Graf č. 2: Volební preference rozhodnutých voličů – 5. 5. 2010 SANEP	41
Graf č. 3: Volební preference rozhodnutých voličů – 10. 5. 2010 MEDIAN	41
Graf č. 4: Volební preference rozhodnutých voličů – 19. 5. 2010 CVVM.....	42
Graf č. 5: Exit poll – 29. 5. 2010 SC&C.....	43
Graf č. 6: Celkové výsledky voleb do PS 2010 – 30. 5. 2010 ČSÚ	44
Graf č. 7: Procentuální vyjádření celkového počtu článků o politických lídrech v jednotlivých denících ..	74
Graf č. 8: Procentuální vyjádření celkového počtu slov o politických lídrech v jednotlivých denících	75
Graf č. 9: Srovnání celkového počtu článků a celkového počtu slov o politických lídrech v jednotlivých denících	75
Graf č. 10: Poměr počtu článků zmiňujících jednoho lídra a počtu článků zmiňujících více lídrů - procentuální vyjádření	76
Graf č. 11: Počet článků o jednotlivých lídrech v jednotlivých denících	77
Graf č. 12: Počet slov o jednotlivých lídrech v jednotlivých denících	78
Graf č. 13: Počet článků o jednotlivých lídrech v MF Dnes – procentuální vyjádření.....	79
Graf č. 14: Počet slov o jednotlivých lídrech v MF Dnes – procentuální vyjádření	80
Graf č. 15: Vyznění článků o jednotlivých lídrech – MF Dnes	81
Graf č. 16: Počet článků o jednotlivých lídrech v Lidových novinách – procentuální vyjádření.....	82
Graf č. 17: Počet slov o jednotlivých lídrech v Lidových novinách – procentuální vyjádření.....	83
Graf č. 18: Vyznění článků o jednotlivých lídrech – Lidové noviny	83
Graf č. 19: Počet článků o jednotlivých lídrech v Hospodářských novinách – procentuální vyjádření	84
Graf č. 20: Počet slov o jednotlivých lídrech v Hospodářských novinách – procentuální vyjádření	85
Graf č. 21: Vyznění článků o jednotlivých lídrech – Hospodářské noviny	86
Graf č. 22: Počet článků o jednotlivých lídrech v Právu – procentuální vyjádření	87
Graf č. 23: Počet slov o jednotlivých lídrech v Právu – procentuální vyjádření.....	88
Graf č. 24: Vyznění článků o jednotlivých lídrech – Právo	89
Graf č. 25: Počet článků o jednotlivých lídrech v Blesku – procentuální vyjádření.....	90
Graf č. 26: Počet slov o jednotlivých lídrech v Blesku - procentuální vyjádření.....	91
Graf č. 27: Vyznění článků o jednotlivých lídrech – Blesk	91
Graf č. 28: Procentuální vyjádření celkového počtu článků o jednotlivých politických lídrech.....	93
Graf č. 29: Počet článků v jednotlivých denících o Vojtěchu Filipovi	94
Graf č. 30: Pozitivní a negativní články o Vojtěchu Filipovi v jednotlivých denících	95
Graf č. 31: Počet slov zveřejněných o Jiřím Paroubkovi v jednotlivých denících	96
Graf č. 32: Pozitivní a negativní články o Jiřím Paroubkovi v jednotlivých denících	98
Graf č. 33: Počet článků zveřejněných v jednotlivých denících o Petru Nečasovi	99
Graf č. 34: Negativní a pozitivní články o Petru Nečasovi v jednotlivých denících	100
Graf č. 35: Počet článků zveřejněných v jednotlivých denících o Radku Johnovi	101
Graf č. 36: Pozitivní a negativní články o Radku Johnovi	103
Graf č. 37: Počet článků zveřejněných v jednotlivých denících o Karlu Schwarzenbergovi.....	104
Graf č. 38: Pozitivní a negativní články o Karlu Schwarzenbergovi v jednotlivých denících	105
Graf č. 39: Poměr článků o politických tématech a ostatních tématech v MF Dnes	106
Graf č. 40: Poměr článků o politických tématech a ostatních tématech v Lidových novinách	107
Graf č. 41: Poměr článků o politických tématech a ostatních tématech v Hospodářských novinách.....	107
Graf č. 42: Poměr článků o politických tématech a ostatních tématech v Právu	108
Graf č. 43: Poměr článků o politických tématech a ostatních tématech v Blesku	108
Graf č. 44: Poměr článků o politických tématech a ostatních tématech ve všech denících	109

Seznam použitých zkratk

CVVM – Centrum pro výzkum veřejného mínění

ČSSD – Česká strana sociálně demokratická

HN – Hospodářské noviny

KSČM – Komunistická strana Čech a Moravy

LN – Lidové noviny

MF Dnes – Mladá fronta Dnes

ODS – Občanská demokratická strana

PS PČR – Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky

SANEP – Středisko analýz a empirických výzkumů

STEM – Středisko empirických výzkumů

TOP 09 – Tradice, odpovědnost, prosperita 2009

VV – Věci veřejné

Seznam příloh

Příloha č. 1: Kódovací kniha (tabulka)

Příloha č. 2: Kódovací arch (tabulka)

Přílohy

Příloha č. 1: Kódovací kniha (tabulka)

Identifikační proměnné			
1	Datum vydání	kód např. 260410	Vzor kódu čísla DDMMRR 26.dubna 2010
		např. 290510	29.května 2010
2	Deník	kód	název deníku
			1 MF Dnes
			2 LN
			3 HN
			4 Právo
3	Velikost článku	kód např. 320 např. 240	Vzor kódu velikosti článku 320 240
4	Zmíněný politický lídr	kód	V článku je zmínka o:
			1 Vojtěch Filip
			2 Jiří Paroubek
			3 Petr Nečas
			4 Radek John
5	Prostor věnovaný Vojtěchu Filipovi	kód např. 20 % např. 90 %	Vzor kódu v % 20 90
6	Prostor věnovaný Jiřímu Paroubkovi	kód např. 20 % např. 90 %	Vzor kódu v % 20 90
7	Prostor věnovaný Petru Nečasovi	kód např. 20 % např. 90 %	Vzor kódu v % 20 90
8	Prostor věnovaný Radku Johnovi	kód např. 20 % např. 90 %	Vzor kódu v % 20 90
9	Prostor věnovaný Karlu Schwarzenbergovi	kód např. 20 % např. 90 %	Vzor kódu v % 20 90
10	Vyznění článku	kód	vyznění článku
			1 pozitivní
			2 neutrální
		3 negativní	

Příloha č. 2: Kódovací arch (tabulka) - k dipozici na přiloženém CD disku